

ALMANAK

VIR DIE

Ned. Herv. Kerk

VAN

AFRIKA

1934

Waarn. Hoof-Redakteur Ds. T. F. J. DREYER, B.A., B.D.

Uitgegeë vanweë die Algemene Vergadering van
die Nederduits Hervormde Kerk.

28e JAAR

Komm. van Redaksie: Prof. Dr. S. P. Engelbrecht,
Hoofredakteur: Prof. Dr. J. H. Greyvenstein; Prof. Dr.
B. Gemser; Ds. L. E. Brandt; Ds. T. F. J. Dreyer;
Ds. J. G. M. Dreyer; Ds. J. J. Prinsloo (Johannesburg);
Ds. J. P. van den Berg en Dr. H. P. Wolmarans.

Universiteit van die Witwatersrand.
JOHANNESBURG.

Rektor: H. R. RAIKES, A.F.C., M.A.
Registrateur:
H. W. J. VAN DER BRUGGE, M.A., LL.B., J.P.

Die Universiteit bied kursusse aan vir grade in die volgende Fakulteite:

Lettere, Wetenskappe, Medisyne, Tandheelkunde.	Ingenieurswetenskap, Handelswetenskap, Regte.
---	---

en Diploma-kursusse in:—

Klassieke, Afrikaans, Frans, Duits, Bantoe-tale, Wysbegeerte, Ekonomie,	Aardrykskunde, Musiek, Boukunde, Aktuariese, Wetenskap en Hoeveelheidsopmeting.
---	--

Ook voortsettingskursusse vir gegradueerdes in
Openbare Gesondheid,
Tropiese Geneeskunde en Gesondheidsleer,
Sielkundige Geneesheer.

Spesiale namiddag en aandklasse word gehou vir onderwysers en andere, wat 'n graad wil behaal of op andere wyse hulle kwalifikasies wil verbeter.

Losieshuise vir manlike en vir vrouelike studente is beskikbaar in die pragtige en uitgestrekte gronde van Milner Park.

Studiebeurse is beskikbaar in alle fakulteite, en alle studente kan daarvoor in aanmerking kom.

Eksemplare van die kalender is sonder koste verkrygbaar by die Registrateur, Posbus 1176, Johannesburg.

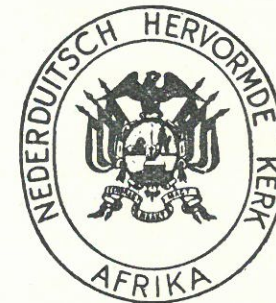
ALMANAK

VIR DIE

Nederduitsch Hervormde Kerk van
Afrika

1934

Waarn. Hoofredakteur: Ds. T. F. J. DREYER, B.A., B.D.

*Uitgegeve vanwege die Algemene Vergadering
van die Nederduitsch Hervormde Kerk.*

28e Jaar.

Komm. van Redaksie: Prof. Dr. S. P. Engelbrecht,
Hoofredakteur: Prof. Dr. J. H. Greyvenstein; Prof. Dr.
B. Gemser; Ds. L. E. Brandt; Ds. T. F. J. Dreyer;
Ds. J. G. M. Dreyer; Ds. J. J. Prinsloo (Johannesburg);
Ds. J. P. van den Berg en Dr. H. P. Wolmarans.

HOËR GIMNASIUM

POTCHEFSTROOM.

Leerlinge word toegelaat na St. V (dorpskole) en St. VI (plaasskole) en voorberei vir die Junior Sertifikaat (St. VIII) en die Matrikulasie (St. X) eksamens.

Leerlinge mag vir die Matrikulasie Eksamen die volgende vakke neem: 1. Afrikaans, 2. Engels, 3. Latyn of Duits, 4. Matesis of Aardrykskunde, 5. Skei-Natuurkunde of Plantkunde, 6. Geskiedenis.

Verder word nog onderrig gegee in Bybelse Geskiedenis, Sang, Houtwerk, Teken, Kadetoeffeninge vir Seuns, Gimnastiek vir Meisies.

Daar is ook geleentheid om by die VOORTREKKERS-ORGANISASIE aan te sluit.

Die Beherend Liggaam is in onderhandeling met die Provinsiale Administrasie met betrekking tot die oprigting van 'n KOOKSENTRUM op die skoolgronde, en stel in vooruitsig van af Januarie 1934 onderrig in HUISHOUDKUNDE vir die meisies.

Die twee Koshuise: Cachethuis (Meisies), Brandwag (Seuns) staan onder toesig en beheer van die Beherend Liggaam en die Staf.

Losiesgelde: £8 per kwartaal vooruitbetaalbaar; afslag vir twee of meer kinders uit dieselfde huis.

Ook sal daar van volgende jaar af geleentheid wees om leerlinge, wat die Laer skole besoek, in te neem teen 'n verminderde prys.

Vir verdere besonderhede skryf aan die Hoof:

Mnr. J. J. A. COETSEE,
Hoër Gimnasium,
Potchefstroom.

L.S.

Ons Kerkalmanak, wat so'n vername plek in die huis van byna elke lid van die Ned. Hervormde Kerk inneem, gaan hiermee die wereld in. Ons hoop dat dit netso welkom sal wees en netso graag gelees sal word as die vorige uitgawes. Mag ook die seën, wat dit bring, netso ryk wees.

Sedert die verskyning van die vorige jaargang het daar iets van groot belang in ons land en in ons kerk gebeur.

Die eerste uitgawe van die nuwe Afrikaanse Bybel het enkele maande gelede in ons land aangekom. Die gebeurtenis is oor die lengte en breedte van ons land feestelik gevier. Wat dié Bybel vir ons gaan beteken kan niemand vandag bereken nie. Ons bede is dat dit daartoe mag meewerk om die deel van ons kerk en volk, wat van die kerk vervreemd geraak het, weer tot die kerk terug te bring.

Wat ons ook nie onvermeld verby mag laat gaan nie is die afsterwe van wyle Ds. Jac. van Belkum, ons vroeëre geagte Hoofredakteur. Hy is die man, wat—op eie risieko—die eerste Almanak vir ons kerk uitgegee het in 1907. Biesonder veel is ons aan hom verskuldig. Sy nagedagtenis sal nie uitsterf nie. Sy as rus in vrede!

Dit spyt ons dat ons geagte Hoof-Redakteur, Prof. Dr. S. P. Engelbrecht, deur sy onlangse siekte verhinder was om ook vir hierdie agt-en-twintigste jaargang van ons Almanak te sorg. Ons weet algar hoe na die Almanak hom aan die hart lê. Namens al die duisende lesers wil ons hom 'n spoedige en algehele herstel toewens.

Algar wat met die Almanak behulpzaam was wil ons graag baie hartelik bedank, veral Ds. Joh. D.eyer,

wat vir die historiese kalender en ons Administrateur, Mnr. Janson, wat vir die gemeentelike statistieke, gesorg het.

Al die lesers word 'n geseënde en voorspoedige 1934 toegewens.

T. F. J. DREYER,
Waarnemende Hoof-Redakteur.

Standerton, Nov. '33.

J. G. M. DREYER,
Lid v/d Redaksie.

'n Gerieflike
Tuisplek
vir ons
bevolking
is die

RESIDENCY HOTEL (EIENDOMS) BEPERK.

185, Schoemanstraat,
Bus 548, PRETORIA Foon X0105.

Spesiale Eetmale; Privaat Kamers vir Byeenkomste.

Bus ontmoet alle treine.

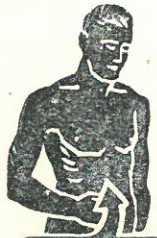
INHOUD.

Feesdae en Seisoene	7
Historiese Kalender	9
Die Ned. Herv. Kerk v. Afrika, Kommissies	33
do. do. vroeëre predikante	35
do. do. diensdoende predikante	37
do. do. professore	38
do. do. studente	39
do. do. Ring en Gemeentes	40
God dienen, L. E. Brandt	81
Dieselfde Jesus, W. P. J. P.	84
Ds. Jac. van Belkum, Prof. Dr. J. H. Greyvenstein	85
Die Ryk Jongman, J. D. Storm	87
Ds. P. W. Ennis, L. E. B.	94
'n Korte Rede op Wapenstilstanddag, H. P. Wolmarans	97
Inseëningsplegtigheid, Ds. F. J. Z. Booysen	100
Hervormde Kerk van Standerton	101
Die Mohammedanisme, T. F. J. Dreyer	102
Kenne Nicolaas de Kock	105
Machiel Johannes de Kock	106
Die Samaritane, E. S. Mulder	107
Pieter Willem Labuschagne	111
Nuwejaarsdag op See, Jac. P. v. d. Berg	113
Die Sint Pieterskerk, T. F. J. D.	115
Die Skewe Toring van Pisa, T. F. J. D.	116
Die Collosseum en Ereboog van Titus, T. F. J. D.	118
Die Armblanke Vraagstuk besien in die lig van Gods Woord, Joh. Dreyer	119
Megiddo, Die Wastad van Koning Salomo, Dr. Gemser	129
Die Vierde Bede, Daniel F. Erasmus	147
Waar die Starre staan, W. P. J. P.	152
Wat is die Standpunt van die Ned. Herv. Kerk, C. W. Oosthuizen	153
Die Bybel in Afrikaans, J. J. Prinsloo	158

Brandpyn op die Maag

Voorbehoeding en Genesing van Maagswere.

'n Vername Suid-Afrikaanse staatsman is gedurende 1933 oorlede aan die deurloring van 'n Rou Seerplek op die maag. Hy het die kwaal natuurlik geminag—glo weens sy belangrike werksaamhede, dog met wat 'n tragiese gevolg!

**PYN
BRAND
SUUR
WINDE
OPGOOI**

Let op vir hierdie Handelsmerk.

gewys en daar sy al taamlik bejaard was, het die uitsig maar treurig gelyk. Op 15/5/1933 het sy geskrywe dat die behoorlike gebruik van die PANBANINE-POEIER volgens voorskrif, haar Maag heeltemal genees het.

PANBANINE- POEIER

kos 2s. 6d. (klein bottel) en 7s. 6d. (groot bottel) van alle aptekers, insluitende alle takke van Lennon Beperk. Ernstige gevalle kan alleenlik deur 'n reeks van die groot bottels genees word. Inligting oor die volledige PANBANINE BEHANDELING kan van Norwood Coaker, Mediese Fabrikante, Postus 89, Ladybrand, gratis verkry word.

FEES- EN VAKANSIEDAE.

Nuwejaarsdag	1 Januarie.
Goeie Vrydag	30 Maart.
Paasmaandag	2 April.
Hemelvaartsdag	10 Mei.
Ryksdag	24 Mei.
Uniedag	31 Mei.
Boomplantdag	6 Augustus.
Algemene Vakansiedag	Maandag, 1 Oktober.
Presidentsdag	10 Oktober.
Dingaansdag	16 Desember.
Kersdag	25 Desember.
2de Kersdag	26 Desember.

SONS- EN MAANSVERDUISTERINGS 1934.

Sonsverduistering 10 Augustus 1934.

'n Gedeeltelike verduistering van die Son sal sigbaar wees oor die Unie van Suid-Afrika op 10 Augustus.

Op Johannesburg en Pretoria begin die verduistering om 8.40 v.m. en eindig om 12.15 n.m.

By die maksimum verduistering sal nege-tiende van die Son bedek wees.

Gedeeltelike Maansverduistering 13 Januarie 1934.

Op 13 Januarie sal die Maan gedeeltelik verduister wees. Alleen die laaste gedeelte van die verduistering sal in Suid-Afrika sigbaar wees.

Die gedeelte van die maan wat verduister sal wees sal minder wees as een-tiende.

JAARGETYE 1934.

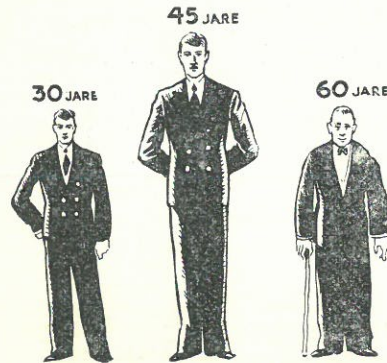
Herfs begin (Dag- en Nag-ewening) 12 Maart.

Winter begin (Kortste Dag) 22 Junie.

Lente begin (Dag- en Nag-ewening) 23 September.

Somer begin (Langste Dag) 22 Desember.

Die Verantwoordelikheid van 'n Getroude

As u die verantwoordelikheid van 'n familie moet dra en u inkomste beperk is, sal die

Man styg en daal
volgens sy ouder-
dom.

Om en by ouderdom 45, soos sy kinders nog jong en in die skool is, bereik sy verantwoordelikheid die hoogtepunt en het hy die grootste dekking nodig.

SANLAM FAMILIE-INKOMSTEPOLIS

u moeilikhede vir u oplos. Dit bereik hierdie doel op drie maniere:—

- Deur die maksimum dekking teen 'n gegewe premie te verskaf.
- Deur ingeval van die dood van die ouer gedurende die tydperk wanneer hy die grootste verantwoordelikheid dra, die familie van 'n genoegsame inkomste te voorsien.
- Deur die geassureerde ook te beskerm ingeval hy totaal en permanent ongeskik raak.

Die koste van volkome beskerming onder SANLAM se Familie-Inkomstepolis is binne die bereik van 'n beperkte inkomste. Laat ons u volledige besonderhede stuur. Noem asseblief u ouderdom.

SANLAM

Suid-Afrikaanse Nasionale Lewens Assuransie
Maatskappy, Beperk,
Hoofkantoor: 28 Waalstraat, Kaapstad.

JANUARIE, 31 DAE.

Week.	Dag van die Maand.	MAANSVERANDERING.	Sons	
			opg. ond	
		8, Laaste Kwartier, 11.36 n.m. 15, Nuwe Maan, 3.37 n.m. 22, Eerste Kwartier, 1.50 n.m. 30, Volle Maan, 6.31 n.m.	Spoorweg-tyd.	
			v m.	n.m.
M	1	Verskyning van die Almanak, 1907.	5 21	7 1
D	2		5 21	7 1
W	3		5 21	7 1
D	4		5 22	7 1
V	5		5 22	7 1
S	6	Inswering van Pres. M. W. Pretorius, 1857. Die Vierkleur te Potchefstroom gehys, 1857.	5 23	7 1
S	7	Ds. L. E. Brandt te Niezyl georden, 1901.	5 24	7 2
M	8		5 25	7 2
D	9	Ds. D. P. Ackerman te Wakkerstroom bevestig, 1875. Ds. P. v. Drimmelen te Pietersburg bevestig, 1915. Ds. S. Vermooten te Pretoria bevestig, 1926.	5 26	7 2
W	10	Ds. A. J. Barger te Bovensmilde georden, 1914.	5 26	7 2
D	11	Stigting van die Gereformeerde Kerk, 1859.	5 27	7 2
V	12	Ds. J. J. Kuhn te Zwartuggens bevestig, 1916.	5 28	7 2
S	13		5 29	7 2
S	14	Die Kerk van Wolmaransstad ingewy, 1911.	5 30	7 2
M	15		5 31	7 2
D	16		5 31	7 2
W	17	Ds. P. J. J. Venter te Klerksdorp bevestig, 1930.	5 32	7 2
D	18	Eerste Gekomb. Kerkverg. aan die Kaap gehou, 1746	5 33	7 2
V	19		5 34	7 2
S	20		5 35	7 2
S	21	Die Gemeente Rustenburg gestig, 1850. Dr. H. C. M. Fourie te Erasmus georden, 1911.	5 35	7 2
M	22	Ds. C. H. Rautenbach te Erasmus georden, 1927.	5 36	7 1
D	23		5 37	7 1
W	24	Ds. J. J. Prinsloo te Krugersdorp bevestig, 1920.	5 38	7 1
D	25		5 38	7 1
V	26		5 39	7 0
S	27	Ds. A. J. Begemann te Pretoria bevestig, 1861.	5 40	7 0
S	28		5 40	7 0
M	29		5 41	7 0
D	30		5 42	7 59
W	31		5 42	6 59

WOLF BROS

44, St. George straat,
voorheen van
34, Adderley straat,
Kaapstad.

HORLOSIES

GRATIS
GESKENK van 'n
Burmasilwer Hor-
losieketting en
kleinood aan elke
 koper wat geld
saam met bestell-
ing vir 'n horlosie
stuur.

Gemaak in Twee
Groottes,
Stof-en
Waterdigte
Skroefkas.

PRYS
30/-

met 'n Waarborg
van 25 jaar

DIESELFDE HORLOSIE
met nie-magnetiese
binnewer £5/-,
in massiewe silwerkas 80/-

Stuur U
OU GOUD

HOGSTE PRYSE

Prysopgaaf per telegram indien
gewens.

Skryf om Geillustreerde katalogus No. 155 (3000
afbeeldings) van Horlosies, Soeweniers en ander
Juwelierswerk, Leer-en Lukse-artiekels. POSVRY

„Depressie” Edelsteen Ringe Gemonteer met Egte Siam Diamante

In voorkoms en duursaamheid gelyk aan Kimberley
Diamante.

Baie ander ontwerpe is beskikbaar.

A.1043. 18 kt. Goud,
gemonteer met Siam
Diamante, £5 en £6.

A.1037. 18 kt. Goud,
gemonteer met Siam
Diamante, £6 en £8.

A.1046. 18 kt. Goud,
gemonteer met Siam
Diamante, £4 en £5.

A.1076. 18 kt. Goud,
gemonteer met Siam
Diamante, £8 en £10.

A.1072. 18 kt. Goud,
gemonteer met Siam
Diamante, £5 en £6.

A.1079. 18 kt. Goud,
gemonteer met Siam
Diamante, £6 en £8.

WOLF BROS

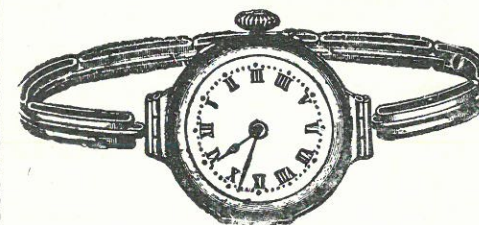
44, St. George straat,
voorheen van
34, Adderley straat,
Kaapstad.

DIE ALLER-
LAASTE IN
TROURINGE.

No. 1030. — Solied
Goud. 27/6, 35/-,
50/- en hoër.

Katalogus No. 156
Posvry.

UITTREKBARE POLSOORLOSIES.

Solied Goud, £6, £8 en hoër. Gerolde Goud,
70/- en hoër. Almal gegarandeer.

Betaal Terwyl u Speel

Geniet die pragtige klank
van die

WOLPHONE

De-Luxe Model, £9-9-0 Betaalbaar
toegerus met self stopper. in Paaie-
mente.

Kompleet met 6 Plate en 2 dosies Naalde.

Die **WOLPHONE** De Luxe, Ligte
Draagbare Grammofoon word gelewer
in 'n hout kas, beklee met Morokko
Waterdigte Leerstof, en is 16 dm. x
12 dm. x 6 dm. groot.

Volgende is die spesiale kentrekke
van hierdie uitstekende masjien:—

1. Toegerus met Patente Automaties
Rem.
2. Spesiale Naaldekasie aan buite-
kant.
3. Patente Dekselstelling.
4. Metale Hoeke en Dubbele Veer, wat
u instaat s'tel drie plate te speel met
een opwinding.
5. Slot met Sleutel.
6. Spesiale Piano-skarnier.
7. Plaat-draer in Deksel wat Agt Plate
bevat.
8. Patente Draaibare Toonarm.

Ook verkrygbaar:

WOLPHONE MINOR

Kompleet met Plate en Naalde.

£5-5-0

Reparasies aan alle merke van
Grammofoons.

12
FEBRUARIE, 28 DAE.

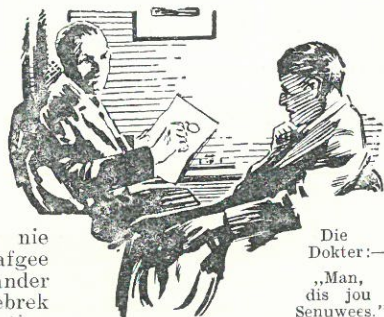
Dag van die		MAANSVERANDERING.	Sons	
Week.	Maand		opg. ond.	
			Spoorweg-tyd.	
		7, Laaste Kwartier, 11.22 v.m. 14, Nuwe Maan, 2.43 n.m. 21, Eerste Kwartier, 8.5 v.m.		
D	1	Die Kerk van Eendracht ingewy, 1919.	v m. 5 43	n.m. 6 59
V	2		5 44	6 58
S	3		5 45	6 58
S	4		5 45	6 57
M	5	Ds. H. P. Wolmarans te Pietersburg bevestig, 1927. Die Kerk van Heilbron ingewy, 1916.	5 46	6 57
D	6		5 47	6 56
W	7		5 48	6 55
D	8		5 49	6 54
V	9		5 49	6 54
S	10		5 50	6 53
S	11	Ds. M. J. Goddefroy te Lage-Zwaluwe georden, 1877.	5 50	6 53
M	12	Ds. C. W. du Toit oorlede, 1932.	5 51	6 52
D	13		5 52	6 51
W	14		5 52	6 51
D	15		5 53	6 50
V	16	Ds. L. E. Brandt te Johannesburg bevestig, 1908.	5 54	6 49
S	17		5 55	6 48
S	18	Martin Luther oorlede, 1546.	5 55	6 48
M	19		5 56	6 47
D	20	Die Gemeente Ventersdorp gestig, 1892.	5 57	6 46
W	21		5 57	6 45
D	22	Die eerste Kerk van Pretoria ingewy, 1857. Ds. P. Smit te Losberg georden, 1930.	5 58	6 44
V	23	Die Vierkleur te Pretoria gehys, 1857.	5 58	6 43
S	24	Die Kerk van Potchefstroom ingewy, 1866.	5 59	6 42
S	25	Ds. Jac. v. Belkum te Varik georden, 1877. Die Kerk van Pretoria ingewy, 1905.	5 59	6 42
M	26		6 0	6 41
D	27	Amajuba 1881. Die Gemeente Johannesburg gestig, 1895.	6 0	6 40
W	28	Ds. P. W. v. Drimmelen in Humpata oorlede, 1919.	6 1	6 39

13
MAART, 31 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERING.	Sons	
Week.	Maand.		opg. ond.	
			Spoorweg-tyd.	
		1, Volle Maan, 12.26 n.m. 8, Laaste Kwartier, 8.6 n.m. 15, Nuwe Maan, 2.8 n.m. 23, Eerste Kwartier, 3.45 v.m. 31, Volle Maan, 3.15 v.m.		
D	1	Ds. J. J. Prinsloo, Gz., te Johannesburg georden, '30.	v.m. 6 2	n.m. 6 38
V	2		6 2	6 37
S	3		6 3	6 36
S	4		6 4	6 35
M	5	Hceksteen van die Kerk van Ermelo gelê, 1910.	6 4	6 34
D	6		6 5	6 33
W	7	Ds. P. W. van Drimmelen te Zeerust georden, 1907. Ds. A. R. Smit te Pietermaritzburg tevestig, 1925.	6 5	6 32
D	8		6 6	6 31
V	9		6 6	6 30
S	10		6 7	6 29
S	11		6 7	6 28
M	12		6 8	6 27
D	13		6 8	6 26
W	14		6 9	6 25
D	15		6 9	6 24
V	16		6 10	6 23
S	17		6 10	6 22
S	18		6 11	6 21
M	19		6 11	6 20
D	20	Ouderl. A. Rocher van Ventersdorp oorlede, 1912.	6 12	6 19
W	21	Ds. A. J. G. Oosthuizen te Germiston georden, 1924.	6 12	6 18
D	22		6 12	6 17
V	23		6 13	6 16
S	24		6 13	6 15
S	25	Die Kerk te Potgietersrust ingewy, 1924.	6 14	6 14
M	26	Ds. M. J. Goddefroy te Middelburg bevestig, 1905.	6 15	6 13
D	27		6 15	6 12
W	28	Die Kerk van Ventersdorp ingewy, 1913.	6 16	6 11
D	29	Ds. Jac. P. van den Berg te Nylstroom bevestig, 1930.	6 16	6 10
V	30		6 17	6 8
S	31		6 17	6 7

SENUWSIEKTE SOEK DIE SWAK PLEK UIT!

ELKE Liggaamsdeel is met Senuwees voorsien. Wanneer die Sentrale Senu-gestel (d.w.s. die Brein en die Ruggraat) nie genoegsame Senukrag afgee nie, dan moet een of ander deel van die Liggaam gebrek ly. Een of ander verrigting raak belemmer en so iets word dan 'n Senu siekte genoem.

Die DR. HEINZ SENUWEE VERSTERKER is 'n middel wat wetenskaplik voorberei is om alle dele van die gehele Senu gestel te versterk, te kalmeer en op te bou. Hoe is dit dan moontlik, terwyl alle ander medisynes net een van hierdie werke verrig? Dit is moontlik gemaak deur die verskeidenheid van skeikundige bestanddele wat hierdie beroemde genesende medisyne bevat.

Die DR. HEINZ SENUWEE VERSTERKER kan dus met gerustheid en vertroue deur enigeen gebruik word ter verligting, verbetering of genesing (dit hang af van die graad van sy kwaal) van die volgende Senuweekwale, -tekens of -aandoeninge, nl.:

Algehele Senuwee-
instorting
Vlieënde Jig (Senu-
ontsteking)
Hartkloppings
Hartaanvalle
Slaaploosheid
Gejeuk sonder uitslag
Gaibulte
Verlore Eetlus
Bloedarmoede
Senuwee-hoofpyne
Rugpyn (Lumbago)
Gesuis in die ore

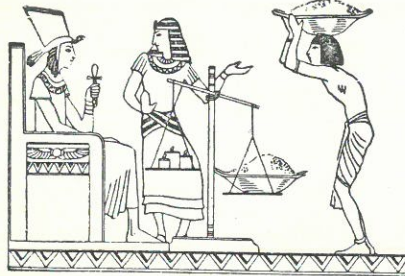
Hoë Bloeddrukking
Vrees om mal te word
Neerslagtigheid
Vrees vir Beroerte
Gebreef van die Lede-
mate
Vroulike Ongereëld-
hede
Senuweeagtige Kinders
Senuweeagtige Swak
Spysvertering
Bewolkte Urine
Onbekende Maagpyne

Dr. Heinz Senuwee Versterker

Die DR. HEINZ SENUWEE VERSTERKER kos 5/6 per bottel of 30/- vir 6 bottels. Vir swaar gevalle van Senuwee-uitputting en Bloedarmoede, behoort 'n volle reeks van 6 bottels uit gebruik te word. Verkrygbaar by alle aptekers, insluitende alle takke van Lennon's Bpk.

APRIL, 30 DAE.

Dag van die Week.		Maand.		MAANSVERANDERING.		Sons	
				7, Laaste Kwartier, 2.49 v.m. 14, Nuwe Maan, 1.51 v.m. 21, Eerste Kwartier, 11.20 n.m. 29, Volle Maan, 2.45 n.m.		opg. ond.	
						Spoorweg-tyd.	
						v.	n m
S	1	Dr. J. H. Greyvenstein Hoogleraar te Pretoria, 1917 Dr. S. P. Engelbrecht Hoogleraar te Pretoria, 1921.				6 17	6 6
M	2	Ds. W. P. J. Poën te Potchefstroom bevestig, 1926				6 18	6 5
D	3					6 18	6 4
W	4					6 19	6 3
D	5					6 19	6 2
V	6	Aank. v. Riebeeck in Tabelbaai 1852; Gemeente Chris- siesmeer gest. 1892.				6 20	6 1
S	7					6 20	6 00
S	8	Die Kerk van Nylstroom ingewy, 1922.				6 21	5 59
M	9	Ds. L. E. Brandt te Pietersburg bevestig, 1904.				6 21	5 58
D	10					6 22	5 47
W	11	Ds. J. J. Prinsloo te Standerton bevestig, 1919.				6 22	5 56
D	12	Die Kerk van Bronkhorstspuit ingewy, 1913.				6 23	5 55
V	13	Oud. M. J. Prinsloo van Witfontein oorlede, 1892. Ds. P. W. Venter te Volksrust georden, 1929.				6 23	5 54
S	14					6 23	5 53
S	15	Hoeksteen van die ou Kerk van Ventersdorp gelê, 1893. Nuwe Kerk van Heidelberg ingewy 1933.				6 23	5 52
M	16					6 24	5 51
D	17	Ds. M. J. Goddefroy emeritus, 1917.				6 24	5 50
W	18					6 25	5 48
D	19	Die eerste Kerk van Potchefstroom ingewy, 1851. Ds. T. F. J. Dreyer te Standerton georden, 1924.				6 25	5 47
V	20	Hoeksteen van die Kerk op Chrissiesmeer gelê, 1892.				6 25	5 46
S	21	Ds. G. W. Smits te Rustenburg bevestig, 1861. Ds. N. J. v. Warmelo oorlede, 1892.				6 26	5 45
S	22	Eerste Kerk van Middelburg ingewy, 1876. Ds. S. J. Strydom te Makwassie bevestig, 1919. Ds. J. J. Prinsloo te Rustenburg bevestig, 1922. Ds. F. J. Z. Booyen te Trichardtsfontein beves- tig, 1932.				6 26	5 45
M	23	Die Kerkraad op Witfontein wil nie verenig nie, 1886.				6 27	5 44
D	24	Oud. F. G. Wolmarans van Potchefstroom oorlede, 1872.				6 27	5 43
W	25	Protes van die Hervormers te Spiers, 1829—vandaar Protestante.				6 28	5 43
D	26	Eerste Kerk van Rustenburg ingewy, 1851.				6 28	5 42
V	27					6 29	5 41
S	28					6 29	5 40
S	29					6 30	5 39
M	30					6 30	5 39

Josef was Farao se Graan- makelaar.

Sinds die vroegste tye was die Graanmakelaar die mees ekonomiese faktor tussen Producent en Verbruiker. Omdat hy markte en distribusie bestudeer, is sy raad van die grootste waarde.

Op 'n moderne wyse sit ons hierdie ou beroep voort en bewys ons waarde aan almal wat van ons dienste gebruik maak.

**SKRYF AAN ONS OMTRENT MIELIES, ENS.
KAHN & KAHN, Mielie-makelaars, Joh'burg.**

Aan Boere wat beter Vrugtebome wil hê!

Vir die afgelope 40 jaar het ons ons deel bygedra om die Suid-Afrikaanse Vrugtebedryf op 'n gesonde voet te plaas, en gedurende hierdie jare het elke woord van advies in Afrikaans verskyn. Waarlik 'n rekord om trots op te wees.

Skryf om pryslys aan:

H. E. V. PICKSTONE
en BROER, Bpk.

P.K. SIMONDIUM, K P.

Dag van die		MAANSVERANDERING.	Sons	
Week.	Maand.		opg. ond.	
		6, Laaste Kwartier, 8.41 v.m. 13, Nuwe Maan, 2.30 n.m. 21, Eerste Kwartier, 5.20 .m. 28, Volle Maan, 11.41 n.m.	Spoorweg-tyd.	
			v.m	n.m.
D	1		6 31	5 38
W	2		6 32	5 37
D	3	Dr. J. H. Greyvenstein te Pretoria bevestig, 1914. Ds. J. G. M. Dreyer te Dullstroom bevestig, 1924.	6 32	5 36
V	4	Ds. A. R. Smit Hulprediker te Pretoria, 1929.	6 33	5 35
S	5	Ds. A. J. Barger te Johannesburg bevestig, 1918.	6 33	5 35
S	6		6 33	5 34
M	7	Ds. G. W. Smits in Den Haag georden, 1860. Ds. J. J. Kuhn te Krugersdorp bevestig, 1909.	6 34	5 34
D	8	Prof. Dr. P. J. Muller te Pretoria bevestig, 1904. Die Gemeente Memel gestig, 1915.	6 34	5 33
W	9	Stigting van die gemeente Soekmekaar, 1931.	6 35	5 32
D	10		6 35	5 31
V	11	Die Kerk van Witbank ingewy, 1929.	6 35	5 30
S	12	Eerste Avondmaalsviering aan die Kaap, 1652.	6 36	5 30
S	13		6 37	5 29
M	14		6 37	5 29
D	15	Die Hervormer uitgekom, 1909. Die Gem. Schweizer Reneke gestig, 1925.	6 38	5 29
W	16		6 39	5 28
D	17		6 40	5 28
V	18		6 40	5 27
S	19		6 41	5 27
S	20	Inwyding van die Kerk van Delmas, 1933.	6 41	5 26
M	21	Ds. G. E. Alers te Germiston bevestig, 1921.	6 42	5 26
D	22		6 42	5 26
W	23		6 43	5 25
D	24		6 43	5 25
V	25	Ds. C. H. Rautenbach te Pretoria bevestig, 1930.	6 44	5 25
S	26		6 44	5 25
S	27	Aankoms van Ds. v. d. Hoff te Potchefstroom, 1853 Ds. M. M. Grobler te Brakpan bevestig, 1928.	6 45	5 24
M	28	Ds. P. S. Grobler te Krugersdorp georden, 1922.	6 45	5 24
D	29	Ds. G. W. Smits oorlede, 1894. Ds. S. P. Engelbrecht georden, 1921.	6 45	5 24
W	30		6 46	5 24
D	31	Ds. E. S. Mulder te Zwartuggens georden, 1930.	6 46	5 24

Die enigste firma met

**TAKKE IN AL VIER PROVINSIES
WAT AL DIE BOER SE PRODUKTE KAN VERKOOP**

Slabbert, Verster & Malherbe, Bpk.

Afslaers van Slagvee,
Posbus 871. **PIMSTRAAT 58, NEWTOWN,** Telegram-Adres:
Telefoon 33-5171. **Johannesburg, Tvl.** „VERCO.”

SPEZIALE DEPARTEMENT in Johannesburg vir
die verkoop van GRAAN en alle Plaasprodukte.

J. P. Warne—Bestuurder.

Takke „**MAITLAND en VRYBURG.**”

Adresseer Slagvee aan Slabbert, Verster & Malherbe, Bpk.,
Slagpale, Maitland.

SLABBERT & STORM BROS.,

WOL- en PRODUKTE-AGENTE,

Posbus 197. **DURBAN, NATAL.** Telegram-Adres:
Foon 3163-Sent. „SLABSTOR.”

Deur aan ons te stuur, spaar U
DUBBEL HANTERING EN 3/2d. TREINGELD per 2000 pond
Adresseer WOL, BOKHARE, VELLE en HUIDE S. & S.,
Spoorweghalte 330 Maydon Wharf, Natal.

**KROONSTAD-BOERE-VENDU-AFSLAERS
EN EKSEKUTEURSKAMER, BPK.,
KROONSTAD, O.V.S.**

J. H. SLABBERT, Bestuurder.

JUNIE, 30 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERING.	Sons	
Week.	Maand		opg. ond.	
		4, Laaste Kwartier, 2.53 n.m. 12, Nuwe Maan, 4.12 v.m. 20, Eerste Kwartier, 8.39 v.m. 27, Volle Maan, 7.8 v.m.	Spoorweg-tyd.	
			v.m.	n.m.
V	1	Dr. B. Gemser Hoogleraar te Pretoria, 1926.	6 46	5 24
S	2	Die Gemeente Gwelo gestig, 1923.	6 47	5 24
S	3	Oud. G. J. Engelbrecht van Standerton oorlede, 1901.	6 47	5 23
M	4		6 47	5 23
D	5	Ds. Jac. v. Belkum te Rustenburg bevestig, 1891. Uitspraak Hoog Ger. Hof in sake Trichardtsfontein, 1893.	6 48	5 23
W	6	Gemeente Humpata gestig, 1910. Dr. H. C. M. Fourie te Johannesburg bevestig, 1924.	6 48	5 23
D	7		6 48	5 23
V	8		6 49	5 23
S	9		6 49	5 23
S	10	Ds. J. Beyer te Standerton bevestig, 1899.	6 49	5 23
M	11		6 50	5 23
D	12		6 50	5 23
W	13	Die Kerk van Ermelo ingewy, 1910.	6 51	5 23
D	14		6 51	5 23
V	15	Ds. N. J. v. Warmelo te Potchefstroom georden, 1864.	6 51	5 23
S	16		6 51	5 23
S	17		6 52	5 23
M	18	Ds. F. S. du Toit van Ventersdorp oorlede, 1914. Ds. P. J. J. Venter te Lichtenburg georden, 1921.	6 52	5 24
D	19		6 52	5 24
W	20	Kcmt. Salomon Prinsloo oorlede, 1918.	6 53	5 24
D	21		6 53	5 24
V	22	Ds. D. F. Erasmus te Pietermaritzburg bevestig, 1918.	6 53	5 24
S	23		6 53	5 24
S	24	Oud. J. C. Coetzee van Zeerust oorlede, 1933.	6 54	5 25
M	25		6 54	5 25
D	26		6 54	5 25
W	27	Die Gemeente van Vliegpoort gestig, 1931.	6 54	5 25
D	28	Ds. A. J. Begemann emeritus, 1872.	6 55	5 26
V	29		6 55	5 26
S	30		6 55	5 26

DIE GEVREESDE INWENDIGE AAMBEIE

HARDLYWIGHEID EN GROOTDERMKWAAL.

ELKEEN weet dat dit noodsaaklik is om daaglik die Liggaam te ontlast van die oorblyse van die voedsel wat klaar verteer is. As dit nie gebeur nie dan versamel daar onreinheid in die Ingewande wat deur die Bloedstroom opgeneem word en wat dan die hele gestel besmet en benadeel.

Mettertyd ontwikkel daar 'n sekere graad van verlamming in die Grootderm sodat geen ontlasting moontlik is sonder strawwe purgeermiddels wat die Ingewande al hoe swakker maak. Verder ontwikkel daar Inwendige Aambeie aan die binneste Slymvlies van die Grootderm en die ellende van die Iyer word nog verder deur uiterlike knoppige Aambeie vererger.

INTESTONE

INTESTONE is inderwaarheid 'n redder by hierdie Ingewandskwale. INTESTONE gee daaglikse goeie en sagte ontlasting, dit verwyder alle giftige ophoopsels en dit suiwer bepaald die Ingewandsinhoud en die Bloed. Verder verminder INTESTONE die Bloeddrukking in die Endelderm en aanliggende dele.

Gebruik Intestone vir:—

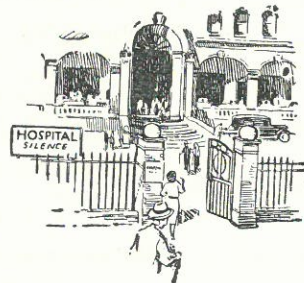
**HARDLYWIGHEID
GEJEUK AAN DIE
FONDAMENT
SLEGTE GELAATSKLEUR
GALBLAASONTSTeking
SLEGTE ASEM**

**AANGEPakte TONG
AAMBEIE
ONSUIWER BLOED
VERSTOPTE GAL
LEWERKWAAL
HUIDUITSLAG
SWAARLYWIGE KINDERS**

Mnr. R. L. Rothweil, Bakoven, Kaap, skrywe: „Ek voel 'n nuwe mens vandat ek INTESTONE gebruik het. Ek eet nou alles en die pyn wat ek van Aambeie verduur het, is geheel en al oor.”

INTESTONE kos 1s. 9d. (proef-grootte) of 7s. 6d. (ge-noeg vir drie maande) by alle aptekers, insluitende alle takke van Lennon Beperk.

**Waarom is die Hospitale
altyd vol?**

JULIE, 31 DAE.

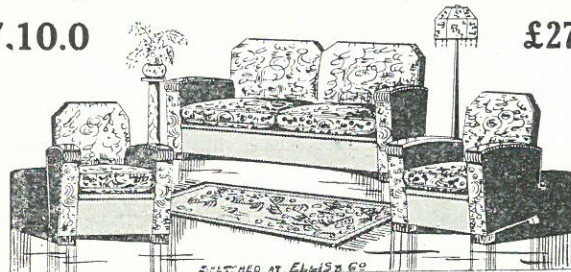
Dag van die		MAANSVERANDERING.	Sons	
Week.	Maand.		opg.	ond.
		3, Laaste Kwartier, 10.28 p.m. 11, Nuwe Maan, 7.6 p.m. 19, Eerste Kwartier, 8.53 p.m. 26, Volle Maan, 2.9 p.m.	Spoorweg-tyd.	
S	1		v.m.	n.m.
M	2		6 55	5 27
D	3		6 55	5 27
W	4	Oud-Ouderl. H. C. J. v. Rensburg, Zoutpansberg, oorl. 1909.	6 55	5 27
D	5		6 55	5 28
V	6		6 55	5 28
S	7	Die Kerk van De la Rey ingewy, 1928.	6 55	5 28
S	8	Die Gemeente Bloemhof gestig, 1916. Ds. H. P. Wolmarans te Zeerust georden, 1922.	6 55	5 29
M	9	Oud. S. E. Grobler van Zoutpansberg oorlede, 1903.	6 55	5 29
D	10	Kalvyn gebore, 1509.	6 55	5 29
W	11		6 55	5 30
D	12		6 55	5 30
V	13		6 54	5 30
S	14		6 54	5 31
S	15	Verlating van Schoemansdal, 1867.	6 54	5 31
M	16		6 54	5 31
D	17	Oud. J. v. Graan van Ventersdorp oorlede, 1917.	6 54	5 32
W	18	Ds. N. J. v. Warmelo te Heidelberg bevestig, 1868.	6 53	5 32
D	19	Ds. L. G. F. Biccard oorlede, 1900. Ds. E. S. Muller bevestig op Bronkhorstspuit, 1931.	6 53	5 33
V	20	Ds. L. E. Brandt te Turffontein bevestig, 1930.	6 53	5 23
S	21		6 52	5 34
S	22		6 52	5 35
M	23		6 52	5 35
D	24	Ds. L. G. F. Biccard te Zoutpansberg bevestig, 1875	6 51	5 36
W	25	Afskeid van Prof. Dr. P. J. Muller van Pretoria, 1909.	6 51	5 36
D	26	Kerkorde van de Mist ingevoer, 1804.	6 50	5 37
V	27	Die Prokurasie Kommissie gestig, 1890.	6 49	5 37
S	28		6 49	5 38
S	29	Die Gemeente van der Hoff gestig, 1933.	6 48	5 39
M	30	Ds. N. J. v. Warmelo te Schoemansdal bevestig, 1864	6 47	5 39
D	31		6 47	5 39

3 stuk-Chesterfield Meublement

Tweekleurig—Beklee met die fraaiste Moquette of Marokoline

£27.10.0

£27.10.0

Terme 30/- per maand. -- **STERK AANBEVEEL.**

ONS FRAAI GEILLUSTREERDE KATALOGUS VRY OP AANVRAAG.

ELLIS & KIE
"DIE MEUBELHOEK"

Markstraat hoek Sauerstraat.

Posbus 5359.

JOHANNESBURG.

NAGMAALSTELLE in „Elkington Plate” of in Silwer.

J. STERN (Edm.), Bpk. 53 Pritchardstraat,
JOHANNESBURG.

AUGUSTUS, 31 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERING.	Sons.	
Week.	Maand		opg. ond.	
		2, Laaste Kwartier, 8.27 v.m. 10, Nuwe Maan, 10.46 v.m. 18, Eerste Kwartier, 6.33 v.m. 24, Volle Maan, 9.37 n.m. 31, Laaste Kwartier, 9.40 n.m.	Spoorweg tyd.	
			v.m.	n.m.
W	1		6 47	5 40
D	2		6 46	5 40
V	3	Ds. Jac. v. Belkum te Heidelberg bevestig, 1903.	6 45	5 41
S	4	Oud. A. Alberts van Humpata oorlede, 1928.	6 45	5 41
S	5	Ds. J. G. M. Dreyer te Ermelo bevestig, 1923.	6 45	5 41
M	6	Ds. S. P. J. J. van Rensburg op Eendracht bevestig, 1933.	6 45	5 41
D	7		6 44	5 42
W	8	Die eerste Alg. Kerkverg. van die Ned. Herv. Kerk te Rustenburg geopen, 1853.	6 43	5 43
D	9	Ds. M. J. Goddefroy oorlede, 1920.	6 42	5 43
V	10		6 41	5 44
S	11		6 41	5 44
S	12		6 40	5 45
M	13		6 39	5 45
D	14	Oud. F. P. H. Alberts van Humpata oorlede, 1930.	6 38	5 46
W	15	Vertrek van Ds. N. J. v. Warmelo uit Holland naar Suid-Afrika, 1862.	6 38	5 46
D	16	Die Gemeente van Vereeniging gestig, 1913.	6 37	5 47
V	17	Die Kerk van Venterskroon ingewy 1889.	6 37	5 47
S	18	Ds. A. Lagerwy oorlede, 1898.	6 36	5 47
S	19	Ds. D. v. d. Hoff in Den Haag georden, 1852.	6 35	5 48
M	20		6 34	5 48
D	21	Eerste Doopbediening aan die Kaap, 1653.	6 33	5 49
W	22		6 33	5 49
D	23		6 32	5 50
V	24	Ds. J. v. Arckel eerste predikant aan die Kaap, 1665	6 31	5 50
S	25	Bloedbad van St. Bartholomeus, 1572. Samekoms van die vergadering onder leiding van Pres. Kruger om kerkkwessie te bespreek, 1891.	6 30	5 51
S	26		6 29	5 51
M	27	In gebruik neem van Bybel in Afrikaans, 1933.	6 28	5 51
D	28	Slag van Boomplaas, 1848.	6 27	5 52
W	29		6 26	5 52
D	30		6 25	5 53
V	31	Die Lydenburgse Gemeente skei sig van die Herv. Kerk af 1854.	6 24	5 53
			6 23	5 54

IS DIT REG?

Dat u seun of dogter wat die toekoms moet ingaan, en deur swaar tye verstoke is van die voorreg om hulle verder te bekwaam vir die lewe deur 'n Kollege of Universiteit by te woon, nou maar tevrede moet wees met die bietjie geleerdheid wat hy of sy het?

NEE!

nie terwyl hulle onder leiding van die

HELPMEKAAR KORRESPONDENSIEKOLLEGE

(Onder beheer van die T.O. Onderlinge Maatskappy (Eiendoms) Bpk.)

hulle studies by die huis teen geringe koste kan voortsit nie, om sodoende hulle posisies geldelik en andersins te verbeter.

Skryf aan:

DIE BESTUURDER,

Posbus 3512,

JOHANNESBURG.

'u Paar van ons kursusse: Matriek, Junior Sertifikaat, B.A., B.Comm., B.Econ., LL.B., M.A. Oz, ens. ens.

ALLE BESONDERHEDE GRATIS.

Nederlandse Brand Assuransie Maatskappy „De Salamander” van Amsterdam.

Spesiale verlaagde tarief vir Kerk Eiendomme.

1/3 per £100 vir één jaar.

5/- per £100 vir vyf jaar.

Alle skade veroorsaak deur WEERLIG, gedek, ook al is daar nie brand nie.

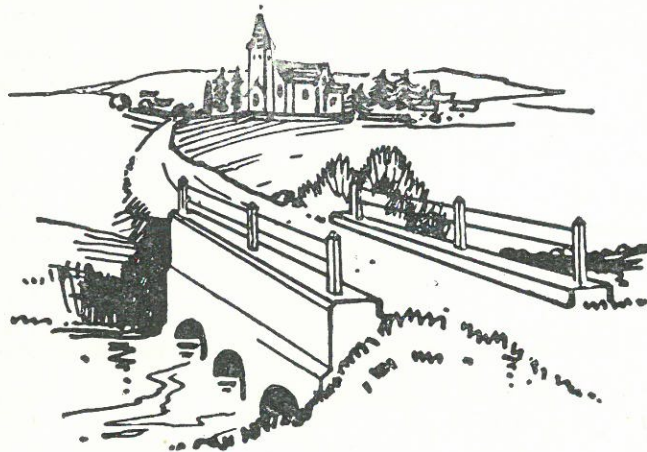
TAYLOR & GEERLING,

Hoofagente.

Pretoria, P.K. Bus 738,
29 Kerkplein.

SEPTEMBER, 30 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERING.	Sons	
Week.	Maand.		opg.	ond.
		9, Nuwe Maan, 2.20 v.m. 16, Eerste Kwartier, 2.26 n.m. 23, Volle Maan, 6.19 v.m. 30, Laaste Kwartier, 2.29 n.m.	Spoorweg-tyd.	
			v m.	n.m.
S	1		6 22	5 54
S	2	Ds. D. v. d. Hoff gebore, 1814.	6 21	5 54
M	3		6 20	5 55
D	4		6 19	5 55
W	5		6 17	5 56
D	6		6 16	5 56
V	7		6 15	5 57
S	8	Ds. N. J. v. Warmelo gebore, 1835.	6 14	5 57
S	9		6 13	5 58
M	10		6 12	5 58
D	11		6 11	5 58
W	12	Die Kerk van Vrededorp ingewy, 1908.	6 10	5 59
D	13		6 9	5 59
V	14		6 8	5 59
S	15		6 7	6 0
S	16		6 5	6 1
M	17		6 4	6 1
D	18		6 3	6 1
W	19		6 2	6 2
D	20	Die Huweliks Ordonnansie van de Mist ingevoer, 1804	6 1	6 2
V	21		6 0	6 2
S	22		5 59	6 2
S	23	Ds. P. W. Ennis te Klerksdorp levestig, 1905.	5 58	6 2
M	24	Ds. P. J. J. Venter te Zeerust bevestig, 1927.	5 57	6 3
D	25		5 55	6 3
W	26		5 54	6 3
D	27		5 53	6 4
V	28	Die Kerk op Witpoort ingewy, 1912.	5 52	6 4
S	29		5 51	6 5
S	30	Ds. M. J. Goddefroy te Witfontein bevestig, 1887.	5 50	6 6

Al is dit maar net 'n omheiningspaal of 'n groot kerk, u sal 'n beter werk lewer met konkreet. Dit is vlugger, sterker, goedkoper — want dit bring onderhoudskoste tot 'n minimum. Vir trogge, silos, tenke, skure, enigiets wat met konkreet gebou kan word, gebruik

PRETORIA - PORTLAND-SEMENT

Gemaak in u eie land deur u eie mense, Pretoria Sement bereik u ten volste gewaarborg. Word nou verpak in swaar papier-sakke, bevattende 94 lbs. (1 Ku. vt.)

PRETORIA PORTLAND CEMENT CO., BEPK.

Posbus 3811.

JOHANNESBURG.

Tel. "Cement."

Dag van die		MAANSVERANDERING.	Sons	
Week.	Maand.		opg.—ond.	
		8, Nuwe Maan, 5.5 n.m. 15, Eerste Kwartier, 9.29 n.m. 22, Volle Maan, 5.1 n.m. 30, Laaste Kwartier, 10.22 v.m.	Spoorweg-tyd.	
M	1	Ds. A. Ras op Dullstroom bevestig, 1932.	v.m. 5 49	n.m. 6 6
D	2		5 48	6 7
W	3		5 43	6 7
D	4	Ds. A. J. Barger te Middelburg bevestig, 1919.	5 45	6 8
V	5		5 44	6 8
S	6		5 43	6 9
S	7	Oud. D. P. J. v. Schalkwyk van Trichardts oorl. 1911.	5 42	6 9
M	8		5 41	6 10
D	9	Ds. D. v. d. Hoff oorlede, 1881.	5 40	6 10
W	10	Ds. S. J. Strydom te Krugersdorp bevestig, 1914.	5 39	6 11
D	11	Die Hervormer Ulrich Zwingli gesneuwel, 1531.	5 38	6 11
V	12		5 37	6 12
S	13		5 36	6 12
S	14		5 35	6 13
M	15	Hoeksteenlegging van die Kerk van Pietersburg, 1892.	5 34	6 13
D	16	Afskeidspreek van Ds. Jac. van Belkum met sy emeritaat, 1927.	5 33	6 14
W	17	Ds. S. Vermooten te Zeerust georden, 1915.	5 32	6 14
D	18		5 31	6 14
V	19		5 31	6 15
S	20	Die Kerk van Louis Trichardt ingewy, 1906.	5 30	6 15
S	21	Oud. F. Boshoff van Waterberg oorlede, 1918.	5 29	6 16
M	22	Die Edikt van Nantes herroep, 1685.	5 28	6 16
D	23	Ds. D. F. Erasmus te Ventersdorp bevestig, 1920.	5 27	6 17
W	24		5 26	6 17
D	25		5 25	6 18
V	26		5 24	6 19
S	27	Ds. L. E. Brandt te Vereeniging bevestig, 1923. Ds. P. J. J. Venter te De la Rey bevestig, 1923.	5 24	6 19
S	28		5 23	6 20
M	29		5 22	6 21
D	30	Ds. J. J. Prinsloo te Trichardts bevestig, 1909.	5 21	6 21
W	31	Hervormingsdag. Samekoms Komm. N. Herv. en N. Geref. om oor kerkvereniging te handel, 1882. Ds. P. W. Ennis oorlede, 1932.	5 20	6 22

Die Suidafrikaanse Onderlinge Lewensversekering Genootskap

beter bekend as

„DIE OU MUTUAL”

verskaf

VOLKOME SEKURITEIT.

Fondse meer as **£23,278,000.0.0**

OUDERDOMSPENSIOENE en SPE-
SIALE ONGESKIKTHEIDSVOOR-
DELE toegestaan op al ons Polisse vir
PREDIKANTE.

Rig asseblief al U navrae vir kwotasies aan:—

MUTUAL GEBOUE,

Posbus 5,

PRETORIA.

Superintendent van Agentskappe.
W. H. BRUMMER,

NOVEMBER, 30 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERING.	Sons	
Week.	Maand.		opg. ond.	
		7, Nuwe Maan, 6.44 v.m. 14, Eerste Kwartier, 4.39 v.m. 21, Volle Maan, 6.26 v.m. 29, Laaste Kwartier, 7.39 v.m.		Spoorweg-tyd.
D	1		v.m. 5 19	n.m. 6 22
V	2	Eerste Alg. Kerkverg. Ned. Herv. Kerk te Kaapstad, 1824.	5 18	6 23
S	3	Hoeksteenlegging eerste Herv. Kerk op Christiana, 1876.	5 18	6 23
S	4	Ds. Jac. van Belkum oorlede, 1933.	5 18	6 24
M	5	Naam Hervormd in die Kaap verander in Gereformerd, 1842. Aankoms van Ds. D. v. d. Hoff in Suid-Afrika, 1852	5 17	6 25
D	6		5 17	6 25
W	7		5 16	6 26
D	8		5 15	6 27
V	9		5 14	6 27
S	10	Martin Luther gebore, 1483.	5 14	6 28
S	11		5 13	6 29
M	12		5 13	6 29
D	13		5 13	6 30
W	14	Ds. W. F. H. Huyzers bevestig op Vereeniging, 1931.	5 12	6 31
D	15	Ds. A. J. Begemann oorlede, 1925.	5 12	6 32
V	16		5 12	6 33
S	17		5 11	6 34
S	18		5 11	6 34
M	19	Hoeksteenlegging van die Kerk te Potgietersrust, 1921.	5 11	6 35
D	20	Die Kerk op Eldoret ingewy, 1921.	5 10	6 35
W	21	Ds. H. D. v. Broekhuizen Predikant van die Hervormde Kerk, 1917.	5 10	6 36
D	22	Die Gemeente Trichardts gestig, 1879.	5 10	6 37
V	23		5 10	6 37
S	24	Hoeksteenlegging van die Kerk van Laeveld, 1924.	5 9	6 38
S	25	Ds. W. P. J. Poën te Pietersburg bevestig, 1922.	5 9	6 39
M	26	Die Kerk van Memel ingewy, 1915.	5 9	6 40
D	27	Die Kerk van Bethal ingewy, 1926.	5 9	6 41
W	28		5 9	6 41
D	29		5 9	6 42
V	30		5 9	6 42

KOOK is 'n Besparing sowel as 'n Genoeë

MET DIE

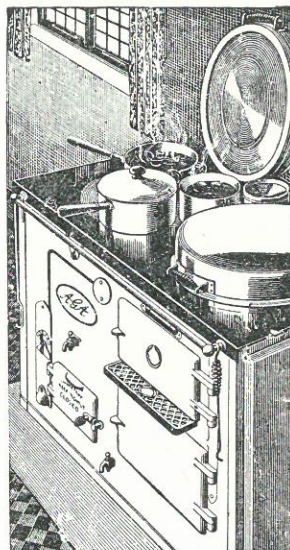
AGA COOKER

G'n huishoue is te klein nie om 'n AGA te regverdig—die wêreld se mees moderne Kookstoof. Waar strenge besuiniging noodsaaklik is, sal die AGA dit verseker sonder moeite of ongerief. U kan net soveel kook as u wil—dag en nag—al u brood en koek bak en u konfyt maak. U brandstof rekening sal dieselfde bly.

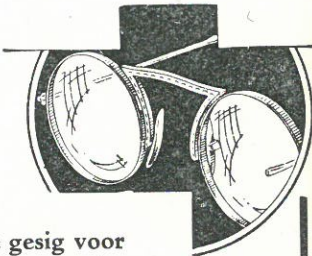
£4 per jaar.

Die AGA kan geïnstalleer word vir 'n eerste betaling van **£10.0.0.**

Bell's Heat Appliances (Afrika) (Pty. (Bpk.))
100 PRESIDENTSTRAAT, JOHANNESBURG.

Oor die ouderdom van veertig het meeste oë hulp nodig

Op hierdie tydperk van die lewe kom daar sekere veranderinge in die gesig voor wat dit moeilik maak om te lees of van naby te sien.

As u in hierdie opsig moeilikheid het, laat u oë ondersoek deur die Oogdeskundige wat die beste nuwerwetse uitrusting tot sy beskikking het—Konsulte—

E. J. ADCOCK LTD.

HARRY I. SOLOMON, M.P.S., F.B.O.A., F.S.M.C.,
F.I.O., F.O.A.

47 OCKERSE ST., KRUGERSDORP.

DESEMBER, 31 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERING.	Sons	
Week.	Maand		opg. ond.	
		6, Nuwe Maan, 7.25 n.m. 13, Eerste Kwartier, 12.52 n.m. 20, Volle Maan, 10.53 n.m. 29, Laaste Kwartier, 4.8 v.m.	Spoorweg-tyd.	
			v.m.	n.m.
S	1		5 9	6 43
S	2		5 9	6 44
M	3		5 9	6 45
D	4	Die Ned. Geref. Kerk in die S.A.R. gestig, 1866.	5 9	6 45
W	5		5 9	6 46
D	6	Voortrekkersgelofte, 1838.	5 9	6 47
V	7	Die Ned. Herv. of Geref. Kerk gestig, 1885.	5 9	6 48
S	8		5 9	6 49
S	9	Pres. T. F. Burgers oorlede, 1881.	5 10	6 50
M	10		5 10	6 51
D	11		5 10	6 51
W	12	Ds. C. W. du Toit emeritus, 1918.	5 10	6 52
D	13		5 10	6 52
V	14		5 11	6 53
S	15		5 11	6 53
S	16	Dingaansdag, 1838. Hoeksteenlegging van die Kerk van Middelburg, 1896.	5 12	6 54
M	17		5 12	6 54
D	18	Die Kerk van Vereeniging ingewy, 1915.	5 12	6 55
W	19		5 13	6 56
D	20		5 13	6 56
V	21	Oud-oud. G. J. Z. Helberg van Zoutpansberg oorlede, 1926.	5 14	6 57
S	22		5 14	6 58
S	23		5 15	6 58
M	24		5 15	6 59
D	25		5 16	7 59
W	26	Hoeksteenlegging van die Kerk van Potchefstroom, 1859.	5 16	7 0
D	27		5 17	7 0
V	28	Prof. D. Postma oorlede, 1890.	5 17	7 1
S	29	Die Kerk van Germiston ingewy, 1917.	5 18	7 1
S	30		5 18	7 1
M	31	Die Gemeente Heidelberg gestig, 1865.	5 19	7 1

Teken in op
„Die Volkstem”

Die bes geredigeerde en mees verspreide Koerant in die
 Unie van Suid-Afrika.

Prys slegs £1 per jaar.

Skryf en Stuur die Intekengeld saam aan:
 Bestuurder „DIE VOLKSTEM,”
 Bus 389,
 Pretoria.

Vir enigiets op gebied van

BOUMATERIAAL,

HEININGMATERIALE, GRAANSASSE, ERTAPPELSASSE,

teen die laagste pryse in Suid-Afrika,

Kry EERS kwotasies van

Hunt, Leuchars & Hepburn,

BEPERK.

H/v. Vermeulen en Queenstraat.

Posbus 635. PRETORIA. Foons 2701-2-3.

Telegramme: „VANGPRE.”

TAKKE OOR GEHEEL SUID-AFRIKA.

**Die Nederduits Hervormde Kerk
 van Afrika.**

Die Algemene Kerkvergadering van die Nederduits Hervormde Kerk van Afrika kom gewoonlik alle drie jaar bymekaar (Art. 12 van die Kerkwet), en bestaan uit al die diensdoende predikante, en hoogstens twee ouderlinge en een diaken uit elke Gemeente, asook die Professore in die Teologie vanweë die Ned. Hervormde kerk, en die emeriti predikante, beide met adviserende stem (Art. 9). Die laaste Algemene Kerkvergadering is in Mei 1931 gehou.

Die Algemene Kerkvergadering het die volgende benoemings gedaan:

Die Kommissie van die Alg. Kerkvergadering:

Voorsitter: Ds. L. E. Brandt; Sek., Ds. J. J. Prinsloo.
 Visevoorsitter: Ds. S. Vermooten; Sekundus: Ds. A. J. G. Oosthuizen.

Skriba: Ds. A. J. Barger; Sekundus: Ds. T. F. J. Dreyer.
 Viseskriba: Ds. D. F. Erasmus; Sekundus: Dr. C. H. Rautenbach.

Ouderlinge: N. J. Campher; Sek.: T. F. Dreyer, Jnr.
 F. W. C. Buitendag; Sekundus: M. S. Grobler.

F. J. Grobler; Sek.: A. W. J. v. Rensburg.
 J. P. Prinsloo; Sekundus: B. D. Bierman.
 G. J. Engelbrecht; Sekundus: P. A. Ras.
 J. H. Vorster; Sekundus: T. C. J. Erasmus.

Die adres van die Skriba is: Ds. A. J. Barger, Langstraat, Middelburg, Tvl. Tel. 159.

Die Finansiële Kommissie.

Ds. L. E. Brandt, Voorsitter, Ds. A. J. G. Oosthuizen,
 Ds. T. F. J. Dreyer, J. J. Prinsloo (Bronkhorstspuit),
 Dr. B. de Loor.

Die Kuratorium.

Ds. L. E. Brandt, Ds. J. J. Prinsloo (Rustenburg), Ds. A. J. G. Oosthuizen, Voorsitter, Ds. J. G. M. Dreyer, Scriba, Ds. T. F. J. Dreyer, Ds. C. H. Rautenbach, Ds. S. Vermooten, Ouderling J. J. Prinsloo (Bronkhorstspuit), Diaken Dr. B. de Loor.

Kommissie van Redaksie van Die Hervormer en die Almanak.

Prof. Dr. S. P. Engelbrecht, Hoofredakteur; Prof. Dr. J. H. Greyvenstein; Prof. Dr. B. Gemser; Ds. L. E. Brandt; Ds. T. F. J. Dreyer, Onder-Hoofredakteur; Ds. J. G. M. Dreyer, Scriba; Ds. J. J. Prinsloo (Johannesburg); Ds. J. P. van den Berg; Dr. H. P. Wolmarans.

Eksaminatore vir die Proponentseksame.

Ds. J. J. Prinsloo; sek., Ds. T. F. J. Dreyer.
Dr. C. H. Rautenbach; sek., Ds. J. P. v. d. Berg.

Kommissie vir die Bybelvertaling.

Ds. J. J. Kuhn, Ds. J. G. M. Dreyer en Ds. P. W. Venter.

Lid van die Vertalingskommissie.

Dr. H. C. M. Fourie.

Kommissie vir die Jeug.

Ds. W. P. J. Poen, Prof. Dr. B. Gemser, Ds. W. F. H. Huyzers, Ds. M. M. Grobler, Ds. J. J. Prinsloo (Johannesburg), Ds. P. J. Smit.

Weeshuiskommissie.

Ds. J. J. Prinsloo (Johannesburg), Ds. L. E. Brandt, Voorsitter; Ds. P. S. Grobler, Mevr. B. J. Ockeloen, F. W. C. Buitendag, J. F. Bolton, J. B. Marnewick.

Regskommissie.

Prof. Dr. J. H. Greyvenstein, Ds. J. J. Prinsloo (Rustenburg), Prof. Dr. D. Pont.

Kommissie vir vertaling van die Formuliere en Liturgiese Geskrifte:

Prof. Dr. J. H. Greyvenstein, Prof. Dr. S. P. Engelbrecht, Prof. Dr. B. Gemser, Ds. S. Vermooten, Ds. E. S. Mulder.

Vereniging vir die Teologiese Opleiding.

Ds. S. Vermooten, Voorsitter; Ds. J. J. Prinsloo (Johannesburg), Scriba; Ds. T. F. J. Dreyer; Ds. A. J. G. Oosthuizen; Ds. P. J. Smit.

Verteenwoordigers op die Algemene Dingaansfeeskommissie.

Ds. L. E. Brandt, Ds. D. F. Erasmus.

Verteenwoordigers op die Interne Christelike Poliesie Vereniging.

Ds. S. Vermooten, Ds. D. F. Erasmus.

Argivaris.

Prof. Dr. S. P. Engelbrecht.

Kommissie vir saamwerking met die Regering in sake Arme Blankes.

Ds. L. E. Brandt, Ds. S. Vermooten.

Verteenwoordiger op die Kommissie vir 'n Gedenkteken by Bloedrivier.

Ds. L. E. Brandt.

Administrateur.

Mnr. J. H. Janson, Posbus 19, Dullstroom. Kaptoor: Oranje Nassaustraat, Dullstroom.

Kerklike Publikasies—

Die Almanak, verskyn jaarliks. Prys 1/-.

Die Hervormer. Intekengeld 2/6.

VROEËRE PREDIKANTE SEDERT 1853.

(Die eerste predikante onder die Voortrekkers was, die Sendelinge Erasmus Smit en Daniel Lindley).

1853 D. van der Hoff, Potchefstroom 1853, oorlede 1881.

1861 A. J. Begemann, Pretoria 1861, emeritus 1872, oorlede 1925.

1861 G. W. Smits, Rustenburg 1861, emeritus 1886, oorlede 1894.

1864 N. J. van Warmelo, Zoutpansberg 1864, Heidelberg 1868 (verenig 1885, oorlede 1892).

- 1864 P. A. C. van Heyningen (Lydenburg 1859), onder die Kerkverband van die Ned. Herv. Kerk 1864 (Kroonstad 1866, emeritus 1894, oorlede 1907).
- 1875 D. P. Ackerman, Wakkerstroom 1875 (verenig 1885, oorlede 1916).
- 1875 L. G. F. Biccard (Greytown 1861), Zoutpansberg 1875 (verenig 1885, oorlede 1900).
- 1876 J. C. de Vries (Hulpprediker Sutherland 1870, Du Toitspan 1873), Zeerust 1876 (Laingsburg 1884, emeritus 1894, oorlede 1906).
- 1876 H. S. Bosman, Pretoria 1876 (verenig 1885, emeritus 1926), oorlede 1933.
- 1883 C. W. du Toit (Hanover 1869, Pearston 1875, Kruisvallei 1876), Potchefstroom 1883, emeritus 1918, oorlede 1932.
- 1887 M. J. Goddefroy (Lagezwaluwe 1877, IJselmonde 1880, Achlum 1882), Pretoria c.a. 1887, Middelburg 1905, emeritus 1917, oorlede 1920.
- 1891 Jac. van Belkum (Varik 1877, Steenwijk 1882, Zierikzee 1889), Rustenburg 1891, Heidelberg 1903, emeritus 1927, oorlede 1933.
- 1895 A. Lagerwey (Ankeveen 1881, Helenaveen 1884, Hoogeloon 1886, Maassluis 1889), Heidelberg c.a. 1895, oorlede 1898.
- 1896 C. Spoelstra (Zoeterwoude 1894), Pretoria c.a. 1896 (Ned. Herv. Kerk verlaat 1897, Heinoo 1899, eervol ontslaan 1904, oorlede 1918).
- 1898 J. Beyer (Lemele 1881, IJsselmuide 1883, Hierden 1886, Harderwijk 1888, Eemnes Binnen 1890), Zeerust 1898, Standerton 1899 (naar Holland terug 1900, Neunen 1905, emeritus 1907, oorlede 1929.)
- 1899 A. Murray (Standerton 1876, Jacobsdal O.V.S. 1880), Ventersdorp 1899, Rustenburg 1904, emeritus 1921, oorlede 1930.
- 1904 Prof. Dr. P. J. Muller (Steenwijkerwold 1879, Wolsum 1882, Nijmegen 1884, Rotterdam 1888, Hoogleraar te Amsterdam 1890, Haarlem 1896), Pretoria 1904, emeritus 1909, oorlede 1922.

- 1905 F. S. du Toit, (Nu-Bethesda 1886, Hugenate-Gedenkskool 1889), Ventersdorp c.a. 1905, oorlede 1914.
- 1905 P. W. Ennis (Ermelo 1886), Klerksdorp 1905, emeritus 1929, oorlede 1932.
- 1907 P. W. van Drimmelen, Zeerust 1907, Pietersburg 1915, oorlede 1919.
- 1908 C. J. L. Ruijsch van Dugteren, (Oosterland 1904), Pretoria 1908, bediening neergelê 1911, oorlede 1918.
- 1908 K. T. van den Heever (Christiana 1899), Makwassie 1908, Ventersdorp (N.H. of G.K. 1915).
- 1914 S. J. Strydom, Krugersdorp 1914, Makwassie 1919, eervol ontslaan 1928, Krugersdorp-Weeshuis 1928.
- 1917 H. D. van Broekhuizen, Teol. Dr. (Pretoria 1898, Kuilsrivier 1902, Pretoria 1906), Pretoria 1917, eervol ontslaan 1925.
- 1918 P. J. Ebersohn (Wolmaransstad 1916), Lichtenburg 1918, Germiston 1920 (Roodepoort by N.H. of G.K. 1920).
- 1921 G. E. Alers (Haulerwijk 1914, Monnikendam 1917), Germiston 1921, Lichtenburg 1923, Gwelo 1930, terug na Holland 1932.
- 1925 A. R. Smit, Pietermaritzburg 1925, eervol ontslaan 1928. Ned. Herv. Kerk verlaat 1932.

DIENSDOENDE PREDIKANTE OP 15 OKTOBER 1931.

- 1904 L. E. Brandt (Nieuwzijl 1901), Pietersburg 1904, Johannesburg 1908, Vereeniging c.a. 1923, Kensington Turffontein, 1930.
- 1909 J. J. Kuhn, Krugersdorp 1909, Lichtenburg 1913, Zwartuggens 1916, Germiston 1929.
- 1909 J. J. Prinsloo, Trichards 1909, Bethal 1915, Standerton 1919, Krugersdorp 1920, Rustenburg 1922.
- 1911 H. C. M. Fourie, Teol. Doct., Erasmus 1911, Johannesburg 1924, Groot Marico 1930.
- 1915 S. Vermooten, Zeerust 1915, Potchefstroom 1919, Pretoria 1926.
- 1918 A. J. Barger (Bovensmilde 1914), Johannesburg 1918, Middelburg 1919.

- 1920 D. F. Erasmus (Pietermaritzburg 1918), Ventersdorp 1920.
- 1921 P. J. J. Venter, Lichtenburg 1921, Delarey 1923, Zeerust 1928, Johannesburg 1929, Klerksdorp 1930.
- 1922 P. S. Grobler, B.A., B.D., Krugersdorp 1922.
- 1922 H. P. Wolmarans, M.A., Teol. Doct., Zeerust 1922, Pietersburg 1927.
- 1922 W. P. J. Poen (Hulpprediker Durban 1920), Pietersburg 1922, Potchefstroom 1926.
- 1924 A. J. G. Oosthuizen, B.A., B.D., Germiston 1924, Heidelberg 1926.
- 1924 T. F. J. Dreyer, B.A., B.D., Standerton 1924.
- 1924 J. G. M. Dreyer, B.A., B.D., Lydenburg c.a. 1924, Ermelo c.a. 1928.
- 1927 C. H. Rautenbach, M.A., B.D., Erasmus 1927, Pretoria 1930.
- 1928 M. M. Grobler, B.A., B.D., Brakpan 1928.
- 1929 P. W. Venter, B.A., B.D., Volksrust 1929.
- 1930 J. P. van den Berg, B.A., B.D., Waterberg 1930.
- 1930 P. J. Smit, B.A., B.D., Fochville 1930.
- 1930 J. J. Prinsloo, B.A., B.D., Johannesburg 1930.
- 1930 E. S. Mulder, B.A., B.D., Zwartuggens 1930, Bronkhorstspuit 1931.
- 1931 W. F. H. Huyzers, B.A., B.D., Vereeniging 1931.
- 1932 W. J. Kemp, B.A., B.D., Louis Trichardt 1932.
- 1932 J. Strydom, B.A., Teol. Doct., Zwartuggens 1932.
- 1932 F. J. Z. Booysen, B.A., B.D., Trichardtsfontein 1932.
- 1932 A. Ras, B.A., B.D., Dullstroom c.a. 1932.
- 1933 S. P. J. J. van Rensburg, B.A., B.D., Eendracht, 1933.

TEOLOGIESE PROFESSORE AAN DIE UNIV., PRET.

- Dr. J. H. Greyvenstein, B.A. (Sutherland 1911), Pretoria 1914, Hoogleraar 1917.
- Dr. S. P. Engelbrecht, Hoogleraar 1921.
- Dr. B. Gemser (Lutjegast 1917), Hoogleraar 1926.

BEROEPBARE PROPONENTE.

J. D. Storm, B.A., B.D.

TEOLOGIESE STUDENTE AAN DIE UNIVERSITEIT VAN PRETORIA.

Sesde Jaar in 1933:

C. S. van H. Steenekamp, B.A., Rustenburg.
J. J. Engelbrecht, B.A., Zeerust.
D. J. van Staden, B.A., Groot Marico.
G. C. Coetzee, B.A., Groot Marico.

Vyfde Jaar:

A. Brandt, B.A., Turffontein.
L. M. le Roux, B.A., Wolmaransstad.

Vierde Jaar:

G. P. S. Grobler, B.A., Zeerust.
S. P. Viljoen, B.A., Potchefstroom.

Derde Jaar:

P. J. L. Bierman, Middelburg.
W. M. Wolmarans, Pretoria.
J. C. du Plessis, Strydpan.
W. S. Breedts, Parys.

Tweede Jaar:

P. J. Booysen, Trichardts.
C. H. Muller, Bethal.
A. J. Nolte, Rustenburg.

Eerste Jaar:

C. J. Pelser, Brakpan.
H. Muller, Potchefstroom.
T. J. van Zyl, Zeerust.

RING VAN POTCHEFSTROOM.

Gemeentes: Potchefstroom, Klerksdorp, Venterskroon, Makwassie, Wolmaransstad, Krugersdorp, Heilbron, Vereeniging, Bloemhof, Losberg, Parys.

Rings Kommissie:

Voorsitter: Ds. P. S. Grobler, Krugersdorp.

Sek. Voorsitter: Ds. W. P. J. Poen, Potchefstroom.

Skriba: Ds. P. J. Smit, Fochville.

Sek. Skriba: Ds. W. F. Huyzers, Vereeniging.

Ouderlinge: Nico J. Campher, J. A. du Toit, T. F. J. Dreyer.

Superintendent van Sondagskole: Ds. W. P. J. Poen, Potchefstroom.

GEMEENTE: POTCHEFSTROOM.

Gestig: 1842.

Sieletal: 2430. Ledetal: 1270. Aangeneem: 92.
Gedoopt: 89. Oorgekom met Attestasies: 21. Vertrek met attestasies: 33. Getroude: 32 pare.

Predikant: W. P. J. Poën.

Skriba: A. R. Fleischack, Bus 64, Potchefstroom.

Kassier: Ph. Malherbe, 351 Krugerstraat, Potchefstroom.

Superintendent van Sondagskole: Ds. Poën, Bus 252, Potchefstroom.

Orrelis: Mej. S. Kriegler.

Koster: John Watt.

Ouderlinge: P. P. v. d. Berg, H. J. v. Heerden, Th. F. J. Dreyer, E. A. J. Grimbeek, P. M. Wilmans, P. L. Botha, H. T. Pienaar, P. Bouwer, B. Naude, M. Wolmarans, J. N. T. Fourie, P. H. Ferreira, A. R. Fleischack, J. H. Visser, J. J. P. Viljoen, C. Phillips, P. Groenewald, B. Kruger.

Ring van Potchefstroom.

Diakene: J. L. P. Botha, C. v. d. Merwe, G. Dreyer, J. Looch, C. F. v. Zyl, W. Hall, J. Briedenhann, E. v. Rooyen, J. D. Smit, J. P. D. Huyzers, H. Viljoen, H. P. Geldenhuys, J. H. le Roux, J. L. Pretorius, R. v. Rooyen, S. Koster, J. Breytenbach, D. J. Wolmarans, J. Redelinghuis.

GEMEENTE: KLERKSDORP.

Gestig: 1866.

Sieletal: 1600. Ledetal: 858. Aangeneem: 55.
Gedoopt: 101. Getroude: 16 pare.

Predikant: P. J. J. Venter

Konsulente: P. J. Smit en W. P. J. Poën.

Skriba-Kassier: Nico J. Campher, P.K. Rykaartspoor, oor Klerksdorp.

Superintendent van Sondagskole: G. J. Pieters, Klerksdorp.

Orrelis: Mevr. M. Blom.

Koster: J. G. Fourie, Klerksdorp.

Voorleser: Nico J. Campher.

Ouderlinge: P. F. Visser, P. J. Pienaar, A. J. van Zyl, R. M. Esterhuizen, J. P. Jooste, S. J. v. Vuuren, J. J. L. Terblanche, Nico J. Campher, D. v.d. Westhuizen, J. J. v. Rensburg, L. P. J. Koekemoer, M. P. A. Coetzee, D. J. A. Barnard, J. P. v. d. Merwe, C. F. Otto, F. G. J. Freislich, G. J. B. Coetzer, H. S. Freislich.

Diakene: K. N. de Kock, M. C. Wissing, P. J. Jonker, J. J. de Lange, H. J. Venter, D. G. Jacobs, J. A. Swanepoel, D. J. de Klerk, W. J. P. van Tonder, C. Delport, C. J. Oosthuizen, J. J. Swanepoel, G. P. Swanepoel, J. A. Muller.

GEMEENTE: VENTERSKROON.

Gestig: 1888.

Sieletal: 500. Ledetal: 200. Aangeneem: 13.
Gedoopt: 10. Getroude: 2 pare.

Predikant: P. J. J. Venter.

Konsulent: W. P. J. Poën.

Ring van Potchefstroom.

Skriba: H. M. J. van Vuuren, J.P.sn.), Vyfhoek, P.K. Vyfhoek, oor P.C.Stroom.

Kassier: G. C. J. van Vuuren, Buffelshoek, P.K. Koedoesfontein, via Parys, O.V.S.

Superintendent van Sondagskole: W. H. Barnard, Eigenaarsfontein, P.K. Losberg.

Orrelis: Mevr. Ds. P. J. J. Venter.

Koster: P. A. Hattingh.

Voorleser: P. L. J. van Vuuren.

Ouderlinge: H. M. J. van Vuuren, P. L. J. van Vuuren, G. C. J. van Vuuren, J. H. Grobler, P. A. Lourens, D. H. van Biljon, G. Erasmus.

Diakene: P. A. Hattingh, L. M. Pretorius, W. H. Barnard, W. S. Coetzer, H. J. Hendriks, S. G. Schoeman, H. M. J. van Vuuren (J.P.sn.)

GEMEENTE: MAQUASSI.

Gestig 1888.

Sieletal: 1358. Ledetal: 601. Aangeneem: 43. Gedoop: 46. Oorgekom met Attestasies: 9. Vertrek met Attestasies: 3. Getroud: 3 pare.

Predikant: Vakant.

Konsulent: Ds. P. J. J. Venter.

Skriba-Kassier: A. V. Bergh, P.K. Bosmansrust.

Superintendent van Sondagskole: Oud. J. A. du Toit, Leeuwkop, P.K. Klipsruit.

Koster: J. J. Swanepoel

Voorleser: Oud. D. J. Fouché.

Ouderlinge: J. A. du Toit, W. J. v. Rensburg, D. J. Fouché, J. C. Rossouw, P. A. Fouché, D. J. Smith, J. A. Jonker, P. J. v. Vuuren, G. Labuschagne, J. A. Robbertse, W. J. A. Bester.

Diakene: F. G. Fritz, F. L. Pieterse, J. F. v. Rensburg, J. J. Kruger, C. M. Brits, C. A. Gagliano, C. J. Oldewagen, E. G. de Beer, H. J. Fouché, J. C. Knoetze, J. Pretorius.

Ring van Potchefstroom.

GEMEENTE: WOLMARANSSTAD.

Gestig: 1891.

Sieletal: 558. Ledetal: 380. Aangeneem: 54. Gedoop: 67. Oorgekom met Attestasies: 13. Vertrek met Attestasies: 11. Getroud: 5 pare.

Konsulent: P. S. Grobler.

Skriba: J. H. Steyn, Cyferfontein, P.K. Wolmaransstad.

Kassier: J. P. Koekemoer, Kameelboom, P.K. Wolmaransstad.

Superintendent van Sondagskole: G. S. Rossouw, Rooibult, Wolmaransstad.

Orrelis: Mej. Roos.

Koster: B. C. Lottering.

Voorleser: J. H. Steyn.

Ouderlinge: G. S. Rossouw, J. H. Steyn, G. P. van Vuuren, B. J. Badenhorst, J. A. Geldenhuys, J. J. Bothma, H. J. le Roux, L. J. Fouché, A. B. Terblanche, C. J. Stols, D. D. v. d. Westhuizen.

Diakene: C. M. v. d. Heever, J. C. Botes, J. P. Koekemoer, T. F. Kotze, J. C. Coetzee, B. J. Botha, C. H. Barnard, A. B. van Aarde, G. F. J. van Rensburg, H. J. Kriel, E. C. Bothma.

GEMEENTE: KRUGERSDORP.

Gestig 1891.

Sieletal: 2700. Ledetal: 1180. Aangeneem: 136. Gedoop: 148. Oorgekom met Attestasies: 40. Vertrek met Attestasies: 10. Getroud: 27 pare.

Predikant: P. S. Grobler.

Konsulent: P. J. Smit.

Skriba: M. J. Redelinghuys, P.K. Sterkfontein, Krugersdorp.

Skriba van Registrasie: Mevr. Ds. Grobler, Krugersdorp.

Kassier: M. P. H. Coetzee, p/a. Ds. Grobler, Krugersdorp.

Ring van Potchefstroom.

Superintendent van Sondagskole: A. L. Steffens,
Lagoisstraat, Krugersdorp.

Orrelis: Mevr. M. Grobler.

Koster: J. Roos.

Voorleser: Ouderling N. Vermaak.

Ouderlinge: J. S. Roos, S. J. Botha, J. van Wyk, P. H. Nortjé, A. J. v. d. Berg, N. J. Basson, M. Fourie, J. Barnard, H. Stopforth, W. Viljoen, J. H. Viljoen, J. van Deventer, A. J. Harmse, D. Francis, J. Oosthuizen, N. Vermaak, W. Britz, J. Lindeque en G. de Bruyn.

Diakene: W. Ras, P. P. Botha, M. J. Redelinghuys, P. Stols, J. H. Smidt, J. P. Kok, L. P. Nortjé, J. P. Nortjé, D. J. Kok, T. H. Duvenage, G. Dreyer, H. Zentgraf, N. van Rensburg, J. de Villiers, M. P. H. Coetzee, G. Benadie, N. M. Prinsloo, J. F. Bolton, G. Bothma, D. J. Fourie, M. v. d. Berg, M. Swarts, J. Meyer, G. Rautenbach.

GEMEENTE: HEILBRON.

Gestig: 1911.

Sieletal: 238. Ledetal: 149. Aangeneem: 15.
Gedoopt: 10. Oorgekom met Attestasies: 7. Vertrek met Attestasies: 6. Getroud: 1 paar.

Konsulent: W. F. Huysers.

Skriba: J. H. Habig, Vredelust, P.K. Heilbron.

Kassier: P. Swanepoel, P.K. Heilbron.

Orrelis: Mev. M. Smit.

Koster: P. Smit.

Voorleser: M. C. Strijdom.

Ouderlinge: F. J. Labuschagne, J. H. Habig, J. H. Campher, J. C. D. Opperman, M. C. Strydom.

Diakene: J. I. Broodryk, M. C. Els, J. H. Roets, M. Herbst.

GEMEENTE: VEREENIGING.

Gestig: 1913.

Sieletal: 1767. Ledetal: 822. Aangeneem: 24.
Gedoopt: 82. Oorgekom met attestasies: 36. Vertrek met attestasies: 16. Getroud: 8 pare.

Predikant: F. H. Huyzers.

Skriba-Kassier: G. van Waart, Bus 155, Vereeniging.

Ring van Potchefstroom.

Skriba-Kassier: G. van Waart, Bus 155, Vereeniging.

Superintendent van Sondagskole: Ds. W. Huyzers.

Orrelis: Mej. T. v. Hulsteyn.

Koster: A. W. Marx.

Voorleser: L. Marks en P. D. Jacobs.

Ouderlinge: J. P. Cronje, Fsn., L. R. G. Marx, M. M. Basson, M. P. J. Lindeque, J. C. P. N. Visser, S. J. Blignaut, C. D. Jacobs, H. Willemse, S. F. W. Marx, J. P. Badenhurst, W. Lindeque, A. W. Marx, J. P. Cronje, Tsn.

Diakene: P. D. Pretorius, B. van Niekerk, P. W. Burger, M. W. Pretorius, A. J. de Bruin, T. F. Cronje, Tsn., J. J. van Zijl, W. Zeelie, C. J. Lubbe, G. Greyling, J. C. Muller, W. Pretorius.

GEMEENTE: BLOEMHOF.

Gestig: 1916.

Sieletal: 300; Ledetal: 180; Aangeneem: 8; Gedoopt: 10.

Konsulent: W. P. J. Poën; P. J. J. Venter.

Skriba-Kassier: F. J. Smith, Bloemhof.

Superintendent van Sondagskole: F. J. Smith, Bloemhof.

Koster: N. J. Coetzee.

Voorleser: G. van der Merwe.

Ouderlinge: F. J. Smith, C. J. Bezuidenhout, D. Blom, N. J. Combrink, G. van der Merwe, J. J. Jacobs.

Diakene: J. Botes, N. Wiese, H. Holsthausen, H. Mathews, W. Opperman, C. Labuschagne.

GEMEENTE: LOSBERG.

Gestig: 1925.

Sieletal: 1065. Ledetal: 568. Aangeneem: 23.
Gedoopt: 27. Oorgekom met Attestasies: 10. Vertrek met Attestasies: 8. Getroud: 5 pare.

Predikant: P. J. Smit.

Konsulent: W. P. J. Poën.

Skriba: D. J. Bloem, Doornkloof, P.K. Leeudrif, oor Bank.

Ring van Potchefstroom.

Kassier : A. L. Oosthuizen, Cardoville, P.K. Hermina, oor Bank.

Superintendent van Sondagskole : Ds. P. J. Smit, P.K. Fochville, Tvl.

Orrelis : Mevr. S. E. Steyn.

Koster : W. C. Greef.

Voorleser : Ouderling T. P. Pretorius.

Ouderlinge : F. R. P. Schutte, A. J. G. Oosthuizen, T. P. Pretorius, J. J. F. Martins, H. J. Dreyer, J. F. v. d. Merwe; W. L. Pretorius, T. F. J. Steyn, J. D. Pienaar, H. J. Mienie.

Diakene : L. C. Klopper, G. F. Prinsloo, G. F. v. d. Merwe, A. J. C. Swamers, D. J. Bloem, J. P. Prinsloo, J. C. Oosthuizen, J. P. Mienie, I. W. Ferreira, J. H. Woller.

GEMEENTE : PARYS.

Gestig : 1925.

Sieletal : 420. Ledetal : 216. Aangentem : 3. Gedoop : 10. Vertrek met Attestasies : 6. Getroud : 1 paar.

Predikant : Vakant.

Konsulent : P. J. Smit.

Skriba-Kassier : N. Prak, P.K. Koedoesfontein, oor Parys.

Orrelis : Mej. Wolmarans.

Koster : F. Terblanche.

Voorleser : Ouderling G. H. Grobler.

Ouderlinge : G. H. Grobler, F. Strydom, M. L. J. v. d. Westhuizen, D. C. L. Jansen v. Vuuren, J. F. Viljoen en N. Prak.

Diakene : J. N. Risseeuw, D. J. Scholtz, D. L. Becker, B. J. Erasmus, E. R. Cronjé en J. A. Muller.

RING VAN ZEERUST.

Gemeentes : Zeerust, Lichtenburg, Ventersdorp, Zwarttruggens, Goedehoop, Delarey, Groot Marico, Schweizer Reneke, Mafeking.

Rings Kommissie :

Voorsitter : Dr. H. C. M. Fourie.

Sekundus Voorsitter : Oud. F. W. C. Buitendag.

Skriba : Ds. D. F. Erasmus.

Sekundus Skriba : H. Scheffer.

Ouderlinge : primi : C. L. Engelbrecht, J. H. Snyman, P. v.d. Berg.

Superintendent van Sondagskole : F. W. C. Buitendag, Bus 1, Reismierbult.

GEMEENTE : ZEERUST.

Gestig : 1871.

Sieletal : 1546. Ledetal : 748. Aangeneem : 50. Gedoop : 39. Oorgekom met Attestasies : 16. Vertrek met Attestasies : 28. Getroud : 7 pare.

Predikant : Dr. H. C. M. Fourie.

Skriba-Kassier : A. S. Pretorius, Bus 105, Zeerust.

Superintendent van Sondagskole : J. H. Fouché, Kruisrivier, P.K. Zeerust.

Orrelis : Mej. Margaretha Erasmus.

Koster : R. J. Benade.

Voorleser : J. H. Snyman, Ouderling.

Ouderlinge : J. J. Eksteen, A. S. van Staden, J. A. Oosthuizen, A. S. Meyer, J. W. Viljoen, J. H. Fouché, J. H. Snijman, F. P. v. d. Merwe.

Diakene : A. J. Swanepoel, P. H. Coetzee, F. C. Meyer, D. J. Nortjé, L. J. Erasmus, L. van Niekerk, G. J. van Aarde, J. H. du Plessis, P. P. v. d. Merwe, R. J. Benade en J. J. Haywood.

Ring van Zeerust.

GEMEENTE : LICHTENBURG.

Gestig : 1891.

Sieletal : 1000. Ledetal : 600. Aangeneem : 35.
 Gedoop : 46. Oorgekom met Attestasies : 16. Vertrek
 met Attestasies : 26. Getroud : 1 paar.

Predikant : Vakant.*Konsulent* : Dr. H. C. M. Fourie.*Skriba* : D. R. J. van Vuuren, Posbus 1, Lichtenburg.*Kassier* : T. F. J. Steyn, Platvlei, P.K. Lichtenburg.

Superintendent van Sondagskole : D. A. Viljoen,
 P.K. Lichtenburg.

Orrelis : Mej. Hilda Jacobson.*Koster* : D. A. Viljoen.*Voorleser* : 'n Ouderling.

Ouderlinge : C. J. Bodenstein, L. J. Coetzee, L. N.
 Celliers, C. L. Engelbrecht, A. J. Labuschagne, F. D.
 Rousseau, J. P. Snyman, H. J. v. Aarde, B. J. v. d. Berg,
 J. N. v. d. Berg, J. F. v. Rensburg, J. A. Wondergem.

Diakene : M. P. Basson, Jan Celliers, G. D. de Beer,
 G. H. Nieuwhoudt, A. J. Oosthuizen, W. Pienaar, P. B.
 Swart, J. G. Steyn, J. N. Steyn, D. A. Viljoen, M. W.
 v. d. Linde, D. C. J. van Wyk.

GEMEENTE : VENTERSDORP.

Gestig : 1892.

Sieletal : 1322. Ledetal : 773. Aangeneem : 46.
 Gedoop : 77. Oorgekom met Attestasies : 72. Vertrek
 met Attestasies : 31. Getroud : 16 pare.

Predikant : Daniël F. Erasmus.*Konsulent* : Dr. H. C. M. Fourie.

Skriba : F. W. C. Buitendag, Rietvlei, P.K. Reismier-
 bult.

Kassier : H. J. Scheffer, Rietgat, P.K. Bodenstein.

Superintendent van Sondagskole : Ds. D. F. Erasmus,
 Bus 76, Ventersdorp.

Orrelis : Mevr. A. C. G. Erasmus.*Ring van Zeerust.**Koster* : D. W. Fourie.

Ouderlinge : H. J. Visser, T. D. de Bruyn, J. P. Bui-
 tendag, P. L. Bezuidenhout, R. J. Coertze, A. Tredoux,
 F. W. C. Buitendag, J. N. M. Pretorius, H. F. Joubert.

Diakene : H. J. Scheffer, P. Liebenberg, J. G. Vis-
 ser, J. N. Pretorius, J. L. J. Viljoen, A. J. Coetzee, B.
 A. Naudé, C. J. Visser, E. Joubert.

GEMEENTE : ZWARTRUGGENS.

Gestig : 1913.

Sieletal : 1762; Ledetal : 718; Aangeneem : 63; Ge-
 doop : 70; Oorgekom met Attestasies : 18; Vertrek met
 attestasies : 14; Getroud : 7 pare.

Predikant : Vakant.*Konsulent* : D. F. Erasmus.

Kasier : F. J. Naudé, Wonderfontein, P.K. Groot Ma-
 rico.

Skriba en Superintendent van Sondagskole : A. A.
 van Jaarsveld, Witrand, Privaat-sak No. 2 oor Koster.

Assistent-Skriba : W. A. van Jaarsveld.*Koster* : F. A. Botha.*Voorleser* : 'n Ouderling om die beurt.

Ouderlinge : A. A. van Jaarsveld, J. Minie, J. H.
 Geyer, F. A. Botha, W. Barnard, F. J. Naudé, J. H.
 van Staden, A. G. Oberholzer, P. L. Bezuidenhout, D.
 J. Hattingh, J. J. Pienaar, C. A. Young, J. J. Pienaar.

Diakene : C. J. du Plessis, A. Greef, J. P. van Sta-
 den, A. W. J. van Rensburg, W. Barnard, C. Smit, C.
 Dreyer, A. J. N. Bezuidenhout, H. Breedt, G. Preto-
 rius, J. Coertse, W. Barnard, J. Cronjé.

GEMEENTE : GOEDEHOOP, BECHUANALAND.

Gestig : 1914.

Sieletal : 152. Ledetal : 92. Aangeneem : 4.
 Gedoop : 5. Oorgekom met Attestasies : 1. Ver-
 trek met Attestasies : 1.

Predikant : Vakant.*Konsulent* : Dr. H. C. M. Fourie.

Ring van Zeerust.

Skriba-Kassier: P. C. v. d. Westhuizen, Halifax,
P.K. Roelofskamp, Oor Vryburg.

Koster: P. C. v. d. Westhuizen.

Voorleser: 'n Ouderling.

Ouderlinge: W. P. Viljoen, W. Visser, M. J. Steinman.

Diakene: P. C. v. d. Westhuizen, J. C. Kruger, S. L. J. van Wyk.

GEMEENTE: DELAREY.

Gestig: 1922.

Sieletal: 494. Ledetal: 272. Aangeneem: 7.
Gedoopt: 22. Oorgekom met Attestasies: 5. Vertrek
met Attestasies: 10.

Konsulent: Dr. H. C. M. Fourie.

Skriba-Kassier: J. C. Pretorius, Klippan 213, Pos
Barberspan.

Koster: J. B. Rudolph

Voorleser: Ouderling J. F. du Toit.

Ouderlinge: J. B. Rudolph, T. F. J. Steyn, C. J.
Smit, J. E. du Toit, W. J. Kampher, W. B. J. Badenhorst,
J. A. Pretorius, J. R. J. van Vuuren.

Diakene: G. P. J. van Vuuren, J. G. Ackhurst, N.
J. J. Visagie, H. H. Nieuwoudt, G. J. Diedericks, P. N. J.
Grobler, B. H. Pieterse, D. R. van der Westhuizen, J.
J. Coetzer.

GEMEENTE: GROOT MARICO.

Gestig: 1923.

Sieletal: 1080. Ledetal: 520. Aangeneem: 35.
Gedoopt: 33. Oorgekom met Attestasies: 12. Vertrek
met Attestasies: 7. Getroud: 6 pare.

Predikant: Dr. H. C. M. Fourie.

Konsulent: D. F. Erasmus.

Skriba: M. M. J. Basson, P.K. Groot Marico.

Ring van Zeerust.

Kassier: C. B. Otto, P.K. Groot Marico.

Superintendent van Sondagskole: M. M. J. Basson,
P.K. Groot Marico.

Koster: P. S. van Staden.

Voorleser: F. J. Naudé.

Ouderlinge: P. S. v. d. Berg, C. C. Mans, J. Z. van
Loggerenberg, A. Esterhuizen, J. Meintjes, D. J. Coetzee,
E. Seymore, H. A. Smit, J. H. van Staden.

Diakene: P. S. van Staden, P. M. du Toit, M. du
Preez, A. Joubert, F. van Straaten, T. van Staden, G.
Nortjé, T. Loubser, D. J. van Staden.

GEMEENTE: SCHWEIZER RENEKE.

Gestig: 1925.

Sieletal: 250. Ledetal: 138. Aangeneem: 9.
Gedoopt: 11. Vertrek met Attestasies: 2.

Predikant: Vakant.

Konsulent: D. F. Erasmus.

Skriba-Kassier: J. H. v. Wyngaardt, Johannesrust,
P.K. Koosfontein.

Superintendent van Sondagskole: J. C. M. Nortjé,
Republiek, P.K. Schweizer Reneke.

Koster: G. C. v. Rooyen.

Voorleser: J. C. M. Nortjé.

Ouderlinge: J. C. M. Nortjé, J. H. de la Rey, A. W.
Smit, A. J. v. Wyk, M. C. Meyer, C. G. v. Niekerk.

Diakene: G. J. Basson, J. J. Meyburg, J. P. v. Wyn-
gaardt, J. D. Fourie, A. v. Tonder, Willem v. d. West-
huizen.

MAFEKING.

Gestig 1929.

Sieletal: 100. Ledetal: 65. Aangeneem: 3.
Gedoopt: 10. Oorgekom met Attestasies: 2.

Konsulent: Dr. H. C. M. Fourie.

Skriba-Kassier: G. J. Grobler, Ildou, Mafeking.
(Verder geen opgawe).

RING VAN RUSTENBURG.

Gemeentes: Rustenburg, Pietersburg, Pretoria, Waterberg, Louis-Trichardt, Messina, Lageveld, Potgietersrust, Koedoesrand, Brits, Vliegpoort, Soekmekaar.
Rings Kommissie:

Voorsitter: Ds. J. J. Prinsloo, Rustenburg.

Skriba: Ds. C. H. Rautenbach, Pretoria.

Ouderlinge: G. F. T. Pistorius, J. D. Reyneke, A. W. J. van Rensburg.

Superintendent van Sondagskole: S. J. Botha, Nylstroom.

GEMEENTE: RUSTENBURG.

Gestig: 1850.

Sieletal: 3515. *Ledetal*: 1600. *Aangeneem*: 94. *Gedoopt*: 113. *Oorgekom met Attestasies*: 18. *Vertrek met Attestasies*: 10. *Getroude*: 30 pare.

Predikant: J. J. Prinsloo.

Skriba: P. L. Nagel, Posbus 225, Rustenburg.

Kassier: C. Labuschagne, P.K. Brits.

Superintendent van Sondagskole: Ouderling J. W. Minie, Nauwpoort, P.K. Wagenpadspruit.

Orrelis: Mevr. A. Downing.

Koster: D. J. Opperman.

Voorleser: J. J. Steenekamp.

Ouderlinge: J. H. Joubert, J. J. Steenekamp, A. W. J. van Rensburg, J. L. Otto, J. F. Viljoen, J. Schoeman, W. J. Roos, A. J. Vorster, G. P. de Beer, H. P. J. de Beer, D. C. Oosthuizen, J. L. Pieterse, J. W. Minie, J. M. Jacobs, J. J. Robertse, W. A. A. Viljoen.

Diakene: P. L. Nagel, T. J. du Plessis, P. A. R. C. van Wyk, F. J. Joubert, P. R. Ehlers, P. J. Els, G. A. Nieman; S. J. Hermitage, T. J. H. Roux, A. W. J. van Rensburg, J. E. de Beer, D. J. Brits, J. G. W. Basson, H. P. J. de Beer, J. P. Robbertse, P. Erasmus.

Ring van Rustenburg.

GEMEENTE: PIETERSBURG.

Gestig: 1852.

Sieletal: 1334. *Ledetal*: 671. *Aangeneem*: 60. *Gedoopt*: 60. *Getroude*: 8 pare.

Predikant: Dr. H. P. Wolmarans.

Konsulent: J. J. Prinsloo.

Skriba: M. A. W. Jorissen, Hoek Grobler en Langstrate, Pietersburg.

Kassier: C. J. van Staden, Kalbasfontein, P.K. Vee kraal.

Superintendent van Sondagskole: R. J. Brits, Pietersburg.

Orrelis: M. A. W. Jorissen.

Koster: A. F. Duvenhage.

Voorleser: 'n Ouderling.

Ouderlinge: C. J. Botha, J. M. van Schalkwyk, J. C. J. van Schalkwyk, J. P. Nagel, J. D. Venter, P. J. Dryer, T. C. Nel, H. P. Nieman, C. P. J. Pienaar, J. A. Burger, A. F. Duvenhage, J. E. Moulder, H. Venter, C. J. Korff.

Diakene: J. A. van Rensburg, George Heinlein, J. H. van Staden, R. v. Rooyen, C. J. van Staden, J. J. van Staden, W. S. Jansen, A. H. du Plessis, P. Mynhardt, P. Jansen, R. van Wyk, M. Duvenhage, S. Senekal, F. Fogwell.

GEMEENTE: PRETORIA.

Gestig: 1854

Sieletal: 3369. *Ledetal*: 1651. *Aangeneem*: 130. *Gedoopt*: 149. *Oorgekom met Attestasies*: 26. *Vertrek met Attestasies*: 19. *Getroude*: 17 pare.

Predikante: Ds. S. Vermooten.

Dr. C. H. Rautenbach.

Skriba en Kassier: H. Engelmohr, 93 Devenishstraat, Pretoria.

Superintendent van Sondagskole: Ds. S. Vermooten.

Orrelis: P. v. d. Burg.

Voorlesers: Oude. J. de Veer en J. J. Piso.

Ring van Rustenburg.

Ouderlinge: J. van Zyl, H. J. van Rensburg, Jan A. Duvenage, J. Jordaan, P. J. Buckle, J. J. Piso, J. de Veer, H. Engelmohr, F. Stone, H. W. Theron, J. D. Reyneke, J. J. Venter, M. J. Prinsloo, J. H. Coetzee, W. H. Brits, P. J. Jacobs, T. J. Loggenberg, C. J. Smit, P. G. Roets, W. A. Bezuidenhout, J. J. F. Brits, J. M. F. Lewis, J. C. Benade, H. C. van Niekerk, P. Geyser, A. P. Prinsloo, H. F. C. Prinsloo, A. J. A. Buitendag en C. Breytenbach.

Diakene: O. D. Oosthuizen, P. A. Swanepoel, J. van Heerden, C. N. Buckle, P. J. J. Basson, Dr. B. de Loor, G. F. J. van Tonder, W. H. Viljoen, A. P. S. Olivier, M. A. v.d. Walt, J. J. Lange, J. C. H. van Vuuren, J. H. Breytenbach, D. A. De Nysschen, A. P. C. Coetzee, D. H. Matthee, M. J. van Staden, J. H. Nortman, F. P. J. v.d. Watt, A. F. Pienaar, N. L. van Rooyen, J. J. Breytenbach, B. Fouche, G. D. van Aswegen, C. I. Pretorius, H. J. van Eck, W. J. Prinsloo, W. J. Kok.

GEMEENTE: WATERBERG.

Gestig: 1866.

Sieletal: 2096. Ledetal: 1068. Aangeneem: 86. Gedoop: 116. Oorgekom met Attestasies: 22. Vertrek met Attestasies: 14. Getroud: 13 pare.

Predikant: Jac. P. van den Berg.

Konsulent: S. Vermooten.

Skriba-Kassier: S. J. Botha, Posbus 70, Nylstroom.

Superintendent van Sondagskole: S. J. Botha, Posbus 70, Nylstroom.

Orrelis: L. E. Dorst.

Koster: D. J. Fourie.

Voorleser: 'n Ouderling.

Ouderlinge: M. J. Oosthuizen, J. J. H. Engelbrecht, J. F. Viljoen, C. J. Vorster, G. C. Nel, F. R. Beyer, P. S. Rossouw, S. P. van Staden, J. J. Pieterse, D. J. E. Erasmus, H. J. van Staden, D. J. Fourie, C. M. van der

Ring van Rustenburg.

Westhuizen, P. J. Snyders, W. J. Breytenbach, N. H. J. van Heerden, J. N. Craus, F. A. Booysen, J. C. P. Basson.

Diakene: M. J. Willemse, S. J. Botha, D. P. Boshoff, C. Vermaak, C. W. H. Boshoff, S. J. Stander, F. A. Nel, P. J. J. C. Marx, D. P. Pretorius, W. Nel, C. J. H. van Rensburg, C. van der Westhuizen, H. Henderson, G. C. Booysen, P. du Toit, J. L. Bronkhorst, J. A. Swanepoel, J. Nel, G. H. J. Venter.

GEMEENTE: LOUIS TRICHARDT.

Gestig: 1916.

Sieletal: 815. Ledetal: 401. Aangeneem: 22. Gedoop: 34. Oorgekom met Attestasies: 26. Vertrek met Attestasies: 2. Getroud: 11 pare.

Predikant: W. J. Kemp.

Skriba-Kassier: W. J. Kemp, Bus 148, Louis Trichardt, (waarnemend).

Orrelis: Mev. Ds. W. J. Kemp.

Koster: D. D. Brits.

Voorleser: F. H. Geyser.

Ouderlinge: F. H. Geyser, P. C. Grobler, G. P. Brits, N. P. Roos, H. C. Roos, S. M. Venter, F. A. Engelbrecht, J. J. Robbertze, W. J. Nel, S. J. Vorster.

Diakene: J. A. Snyman, T. J. Mulder, J. H. Coetzee, P. J. Venter, P. Grobler, P. C. Snyman, D. J. Venter, D. S. Jacobs, J. A. Dreyer, P. S. Grobler.

GEMEENTE: MESSINA.

Gestig: 1920.

Sieletal: 265. Ledetal: 143. Aangeneem: 12. Gedoop: 15. Oorgekom met Attestasies: 20. Vertrek met Attestasies: 7. Getroud: 1 paar.

Predikant: W. J. Kemp, Posbus 148, Louis Trichardt.

Konsulent: H. P. Wolmarans.

*Ring van Rustenburg.**Skriba* : C. J. Koen, Posbus 12, Messina.*Kassier* : J. F. Roos, P.K. Overwinning, Zoutpansberg.*Superintendent van Sondagskole* : J. P. Engelbrecht, Posbus 12, Messina.*Orrelis* : Mev. C. van Wyk.*Voorleser* : Die Ouderlinge.*Ouderlinge* : Gert. Roets, J. F. Roos, P. C. Potgieter, J. P. Engelbrecht.*Diakene* : Hans Roets, Hans Roos, Piet Bezuidenhout.

GEMEENTE : LAEVELD.

Gestig : 1921.

Sioletal : 403. Ledetal : 217. Aangeneem : 27.
Gedoopt : 17. Oorgekom met Attestasies : 4 : Getroud : 2
pare.*Predikant* : H. P. Wolmarans.*Konsulent* : J. J. Prinsloo, Rustenburg.*Skriba* : A. H. Helberg, Boshoeck, P.K. Mokeetsi.*Kassier* : C. S. Muller, Avondshoeck, P. K. Tzaneen.*Superintendent van Sondagskole* : Mev. P. J. de Bruyn, P. K. Duivelskloof.*Orrelis* : A. H. Helberg.*Koster* : P. J. de Bruyn.*Voorleser* : 'n Ouderling.*Ouderlinge* : C. S. Muller, W. H. Lombaard, J. D. Venter, H. C. de Beer, D. J. Venter, H. L. J. Bronkhorst.*Diakene* : N. J. van Schalkwyk, M. van Schalkwyk, H. Botha, G. J. v. d. Gryp, A. H. Helberg.

POTGIETERSRUST.

Gestig 1921.

Sioletal : 790. Ledetal : 255. Aangeneem : 30.
Gedoopt : 35. Oorgekom met Attestasies : 4. Vertrek
met Attestasies : 4. Getroud : 4 pare.*Konsulent* : S. Vermooten.*Ring van Rustenburg.**Skriba* : B. J. Vermooten, Hoogestraat, Potgietersrust.*Kassier* : J. A. Venter, Hoofdstraat, Potgietersrust.*Superintendent van Sondagskole* : C. A. Storm, Doornfontein, P. K. Potgietersrust.*Orrelis* : D. de Beer.*Koster* : J. Z. Helberg.*Voorleser* : F. J. Prinsloo.*Ouderlinge* : H. Steyn, H. P. Kern, F. J. Prinsloo, J. A. Venter, C. A. Storm, J. J. Prinsloo, N. S. Wolmarans, A. J. Nortjé, G. McDonald.*Diakene* : C. Pieterse, P. J. Breedts, C. Botha, G. van Staden, G. R. J. Strydom, F. J. J. Potgieter, P. W. J. Venter, G. Smit, F. Venter.

GEMEENTE : KOEDOESRAND.

Gestig 1924.

Sioletal : 404; Ledetal : 229; Aangeneem : 29; Gedoopt : 23; Oorgekom met Attestasies : 1; Getroud : 1 paar.

Konsulent : W. J. Kemp.*Skriba* : G. J. Smith, P.K. Maasstroom.*Kassier* : J. J. Diederiks, Privaat sak, Oporto Halt.*Superintendent van Sondagskole* : F. Maree, P.K. Swartwater.*Orrelis* : Mev. E. Grobler.*Koster* : H. L. Joubert.*Voorleser* : F. J. Grobler.*Ouderlinge* : F. J. Grobler, L. van Niekerk, J. S. Viljoen, P. van der Merwe, F. S. Nortjé, L. J. J. van Wyk.*Diakene* : H. L. Joubert, D. G. v. d. Heever, P. Potgieter, J. J. Diederiks, J. Prinsloo, C. Steenkamp.

Ring van Rustenburg.

BRITS.

Gestig 1927.

Sieletal: 1398. Ledetal: 649. Aangeneem: 77.
Gedoopt: 49. Oorgekom met Attestasies: 8. Vertrek
met Attestasies: 1.

Predikant-Konsulent: Ds. S. Vermooten.

Skriba: A. D. W. Wolmarans, P.K. Pansdrift.

Kassier: P. A. van Jaarsveld, Hartebeestpoort.

Superintendent van Sondagskole: P. J. Moll, Kroko-
dildrift, P.K. Brits.

Koster: G. D. Scheepers.

Voorleser: 'n Ouderling.

Ouderlinge: T. Rutgers, T. G. J. Pistorius, C. J.
Ras, H. J. Visser, D. J. de Villiers, J. F. Michau, A. J.
van Zyl, P. Oberholzer, P. A. van Jaarsveld, C. G. Coet-
zee, P. D. Malan, J. J. Pfeiffer, G. Lindeque.

Diakene: H. v. d. Westhuizen, A. C. Willemse, M. J.
Fourie, G. Oosthuizen, A. D. W. Wolmarans, C. Moll,
G. D. Scheepers, D. Meyer, W. A. Pretorius, J. W. van
Schalkwyk, F. Botha, F. Pieterse, C. Joubert.

GEMEENTE: Vliegpoort.

Gestig 1931.

Sieletal: 462. Ledetal: 298. Aangeneem :24.
Gedoopt: 17. Oorgekom met Attestasies: 8. Getroud:
4 pare.

Predikant: J. J. Prinsloo.

Konsulent: 1. S. Vermooten. 2. C. H. Rautenbach.

Skriba: Ouderling G. F. T. Pistorius, Rooikrans 760,
P.K. Leeuwpoort.

Kassier: J. B. J. van Deventer, Klipgat, P.K. Mebani.

Koster: J. H. Steenekamp.

Voorleser: Ouderling G. F. T. Pistorius.

Ring van Rustenburg.

Ouderlinge: G. F. T. Pistorius, H. J. Putter, H. T.
Pelser, A. S. Labuschagne, S. F. Malan, J. C. Joubert.

Diakene: D. R. Jacobs, J. B. J. van Deventer, H.
A. van Aswegen, J. G. W. Basson, L. S. D. du Plessis,
M. J. Breet.

GEMEENTE: SOEKMEKAAR.

Gestig: 1931.

Sieletal: 103. Ledetal: 50. Aangeneem: 6. Ge-
doopt: 7. Oorgekom met Attestasies: 2.

Predikant: Dr. H. P. Wolmarans.

Skriba-Kassier: H. F. Jacobs, Helpmekaar, Munnik.

Voorleser: Ouderling D. F. Jacobs.

Ouderlinge: D. F. Jacobs, S. M. Venter, N. Grobler.

Diakene: D. J. Venter, F. C. Venter, A. H. Verster.

RING VAN LYDENBURG.

Gemeentes: Middelburg, Trichartsfontein, Dullstroom, Chrissiesmeer, Ermelo, Bronkhorstspuit, Piet Retief, Bethal, Roossenekal, Nebo, Lydenburg, Witbank, Witrivier, Vanderhoff.

Rings Kommissie:

Voorsitter: Ds. A. J. Barger, Middelburg.

Sekundus Voorsitter: Ds. E. S. Mulder, Bronkhorstspuit.

Skriba: Ds. J. G. M. Dreyer, Ermelo.

Sekundus-Skriba: Ds. A. Ras, Dullstroom.

Ouderlinge: primi: J. H. Vorster, J. P. Prinsloo, B. D. Bierman.

Superintendent van Sondagskole: Ds. F. J. Z. Booysen, Trichardt.

GEMEENTE: MIDDELBURG, TVL.

Gestig: 1864.

Sieletal: 1153. *Ledetal*: 625. *Aangeneem*: 73. *Gedoopt*: 44. *Oorgekom met Attestasies*: 15. *Vertrek met Attestasies*: 21. *Getroud*: 9 pare.

Predikant: A. J. Barger.

Konsulent: J. G. M. Dreyer.

Skriba: A. J. Pretorius, Suidstraat, Middelburg, Tvl.

Kassier: J. C. S. van Woudenburg, Bus 56, Middelburg, Tvl.

Orrelis: A. J. Pretorius.

Koster: S. J. Marais.

Voorleser: B. D. Bierman.

Ouderlinge: J. H. Erasmus, A. P. Bronkhorst, S. J. Duvenage, B. D. Bierman, S. J. Joubert, P. de Vos, C. Muller, J. E. Volschenk, W. F. Swanepoel, P. R. Botha, J. Linnenkamp, J. J. de Kock.

Diakene: W. W. Roelofse, T. F. Prinsloo, M. J. H. v. Wijk, N. J. van Wijk, A. J. Pretorius, P. E. Swart, P. J. L. Bierman, J. J. v. d. Bank, J. H. Botha, J. P. Steyn, J. v. Nieuwenhuizen, M. C. Pretorius.

Ring van Lydenburg.

GEMEENTE: TRICHARDTSFONTEIN.

Gestig: 1879.

Sieletal: 678. *Ledetal*: 444. *Aangeneem*: 38. *Gedoopt*: 33. *Oorgekom met Attestasies*: 5. *Vertrek met Attestasies*: 16. *Getroud*: 4 pare.

Predikant: F. J. Z. Booysen.

Konsulent: A. Ras.

Skriba-Kassier: W. A. v. Schalkwyk, v. Schalkwyksrust, P.K. Trichard.

Orrelis: Mej. C. P. van Schalkwyk.

Koster: W. H. Cooper.

Voorleser: Ouderling D. P. J. van Schalkwyk.

Ouderlinge: D. P. J. van Schalkwyk, J. C. de Lange, M. C. J. v. Schalkwyk, S. T. Prinsloo, G. sn., C. H. Z. Pretorius, B. H. Steel, W. A. v. Schalkwyk.

Diakene: G. B. C. Bester, L. J. Venter, J. E. Stone, J. A. Oberholzer, H. A. Redelinghuys, D. J. v. Schalkwyk, J. B. J. v. Rensburg, J. W. Louwrens.

GEMEENTE: DULLSTROOM.

Gestig: 1887.

Sieletal: 537. *Ledetal*: 293. *Aangeneem*: 25. *Gedoopt*: 21. *Oorgekom met Attestasies*: 18. *Vertrek met Attestasies*: 4. *Getroud*: 3 pare.

Predikant: A. Ras.

Konsulent: J. G. M. Dreyer.

Skriba-Kassier: J. C. Zwagemaker, Posbus 56, Belfast.

Superintendent van Sondagskole: T. N. H. Janson, Posbus 19, Dullstroom.

Orrelis: Mevrouw J. H. H. Janson.

Koster: C. H. C. Bezuidenhout.

Voorleser: J. C. Zwagemaker.

Ouderlinge: C. J. J. Joubert, M. S. Grobler, F. Buitendag, R. J. Laubscher, J. C. Zwagemaker, I. J. H. Greyling, G. S. van Zyl, G. Meyer.

Ring van Lydenburg.

Diakene: H. F. Mulder, I. J. Marais, C. J. Ahlers, F. G. A. Wolmarans, W. C. Greyling, J. L. Rudolph, M. J. Britz, J. J. Prinsloo, L. C. Janse van Vuuren.

GEMEENTE: CHRISSIESMEER.

Gestig: 1892.

Sieletal: 512. Ledetal: 250. Aangeneem: 16.
Gedoopt: 11. Oorgekom met Attestasies: 5. Vertrek met Attestasies: 3. Getroude: 1 paar.

Predikant: J. G. M. Dreyer.

Konsulent: F. J. Z. Booysen.

Skriba: J. J. P. Swart, Bus 54, Carolina.

Kassier: J. H. Badenhorst, P.K. Chrissiesmeer.

Superintendent van Sondagskole: P. Steyn, Chrissiesmeer.

Orrelis: Mev. C. H. Buitendag.

Koster: P. Steyn.

Voorleser: Ouderling J. A. v. d. Linde.

Ouderlinge: J. A. v. d. Linde, S. W. J. Meyer, L. M.

Stoop, T. S. C. v. d. Vyver, J. A. Smit, J. J. P. Meyer.

Diakene: H. du Preez, H. Harmse, F. van Niekerk, H. Koch, C. H. Buitendag, C. Meyer.

GEMEENTE: ERMELO.

Gestig: 1909.

Sieletal: 310. Ledetal: 250. Aangeneem: 4.
Gedoopt: 24. Oorgekom met Attestasies: 15. Vertrek met Attestasies: 7. Getroude: 4 pare.

Predikant: J. G. M. Dreyer.

Konsulent: A. Ras.

Skriba: Nico Wolmarans, Transvalia, P.K. Uitspanning.

Kassier: R. Heuff, P.K. Ermelo.

Orrelis: P. G. Joubert.

Koster: Ouderling L. G. Janse v. Rensburg.

Ouderlinge: J. H. Labuschagne, S. W. Joubert, G. P. J. Labuschagne, Nico Wolmarans, R. G. Janse v.

Ring van Lydenburg.

Rensburg, L. G. Janse v. Rensburg, A. H. Raath, P. Roux.

Diakene: D. J. Struwig, P. Kemp, A. A. Mulder, M. J. J. Dreyer, P. A. Venter, J. P. A. Reyneke, M. D. Greyling, J. Human, J. C. C. Stapelberg.

GEMEENTE: BRONKHORSTSPRUIT.

Gestig: 1913.

Sieletal: 2108. Ledetal: 1132. Aangeneem: 80.
Gedoopt: 86. Oorgekom met Attestasies: 31. Vertrek met Attestasies: 38. Getroude: 29 pare.

Predikant: E. S. Mulder.

Konsulent: A. J. Barger.

Skriba: J. J. Prinsloo, Bus 1, P.K. Bronkhorstspuit.

Kassier: M. J. Grobler, Klipeiland, P.K. Bronkhorstspuit.

Superintendent van Sondagskole: Ds. E. S. Mulder, P.K. Bronkhorstspuit.

Orrelis: Mevr. J. J. Prinsloo.

Koster: H. Snijman.

Ouderlinge: J. J. Prinsloo, N. M. Viljoen, P. K. P. Minnaar, G. C. Prinsloo, J. P. Prinsloo, W. A. S. Rudolph, P. J. J. van Rensburg, P. C. Breytenbach, J. J. Prinsloo, J. J. Botha, L. P. Swanepoel, P. C. Breytenbach, G. G. Roets, D. B. Snyman, A. J. de Lange, Paul Prinsloo, J. J. Vermaak, W. Bronkhorst, B. Spies.

Diakene: M. J. Grobler, H. v. d. Berg, A. C. Greyling, J. D. Venter, F. J. P. Breytenbach, F. J. Snyman, J. G. Gauché, E. Botha, W. S. J. B. Jansen, P. J. Vermaak, H. A. Roets, G. C. Coertse, S. F. Coertse, N. J. Koekemoer, L. C. Lagrange, P. M. Bester, J. N. R. Oosthuizen, A. v. Jaarsveld, J. J. van Staden.

Ring van Lydenburg.

GEMEENTE : PIET RETIEF.

Gestig : 1913.

Sieletal : 160. Ledetal : 60. Aangeneem : 2.
Gedoopt : 8. Oorgekom met Attestasies : 10. Vertrek
met Attestasies : 2.

Predikant : Vakant.*Konsulent* : J. G. M. Dreyer.*Skriba-Kassier* : J. H. Pistorius, P.K. Piet Retief, Tvl.*Superintendent van Sondagskole* : Ouderling G. T. C. Maritz.*Koster* : Chris van Rooyen.*Ouderlinge* : G. T. C. Maritz, A. C. de Klerk, J. A. Grobler.*Diakene* : Charles Bothma, Chris H. Vorster, Andries Coetzer.

GEMEENTE : BETHAL.

Gestig : 1918.

Sieletal : 655. Ledetal : 325. Aangeneem : 16.
Gedoopt : 21. Oorgekom met Attestasies : 9. Vertrek
met Attestasies : 13. Getroude : 1 paar.

Predikant : J. G. M. Dreyer.*Konsulent* : F. J. Z. Booyzen.*Skriba-Kassier* : J. Hoogland, Bus 81, Bethal.*Orrelis* : Mev. D. Nortjé.*Koster* : A. Manser.*Voorleser* : B. J. Prinsloo.*Ouderlinge* : J. P. Visage, B. J. Prinsloo, P. J. N. Esterhuysen, B. C. Greyling, N. S. Grobler, T. C. J. Erasmus.*Diakene* : J. L. Muller, C. F. Taljaard, J. M. A. Wolmarans, L. A. Erasmus, D. Nortjé, M. D. Greyling, M. G. v. d. Hoven.*Ring van Lydenburg.*

GEMEENTE : ROOSSENEKAL.

Gestig : 1919.

Sieletal : 956. Ledetal : 430. Aangeneem : 40.
Gedoopt : 40. Oorgekom met Attestasies : 7. Vertrek
met Attestasies : 8. Getroude : 4 pare.

Predikant : A. Ras.*Konsulent* : A. J. Barger.*Skriba-Kassier* : Jac. J. Reyneke, P.K. Roossenekal, Distr. Middelburg, Tvl.*Superintendent van Sondagskole* : C. L. Jacobs, P.K. Lagersdrift, Distr. Middelburg, Tvl.*Orrelis* : L. P. Stols.*Koster* : C. P. Malan.*Voorleser* : Ouderling M. J. Hough.*Ouderlinge* : M. J. Hough, F. J. Botha, J. H. de Beer, N. M. S. Ferreira, P. P. v. d. Berg, H. tz. Ganswyk, J. H. Wolmarans.*Diakene* : P. L. Steenkamp, J. L. Enslin, I. H. Potgieter, M. A. P. Swanepoel, H. J. Oosthuizen, C. L. Jacobs, H. J. Prinsloo.

GEMEENTE : NEBO.

Gestig : 1924.

Sieletal : 366. Ledetal : 182. Aangeneem : 11.
Gedoopt : 15. Oorgekom met Attestasies : 1. Vertrek
met Attestasies : 2. Getroude : 2 pare.

Konsulent : F. J. Z. Booyzen.*Skriba* : D. D. van der Nest, Goedgeacht 419, P.K. Nebo.*Kassier* : F. S. Botha, Leeuwkraal 427, P.K. Nebo.*Superintendent van Sondagskole* : Johannes Brits, Rietfontein, P.K. Nebo.*Koster* : Ferdinand Britz.*Voorleser* : Ouderling P. H. Ferreira.*Ouderlinge* : P. H. Ferreira, M. C. Botha, C. Engelbrecht, H. Ras.*Diakene* : J. C. Kruger, P. D. Malan, B. Wolmarans, Louis Ferreira.

Ring van Lydenburg.

WITBANK.

Gestig: 1927.

Sieletal: 1263. Ledetal: 673. Aangeneem: 48.
 Gedoop: 51. Oorgekom met Attestasies: 34. Vertrek
 met Attestasies: 2. Getroud: 8 pare.

Predikant: A. J. Barger.*Konsulent*: E. S. Mulder.*Skriba*: A. J. Bekker, Bus 2, Witbank.

Kassier: I. M. V. Jacobson, Poskantoor Staf,
 Witbank.

Orrelis: Mej. M. Jacobs.*Koster*: H. Schoeman.*Voorleser*: J. H. Vorster.

Ouderlinge: J. H. Vorster, M. C. Pretorius, H. P.
 van Nieuwenhuizen, H. D. Pretorius, A. J. Stone, F. J.
 Viljoen, A. Jacobs, P. C. Bezuidenhout, J. Bierman.

Diakene: B. J. Prinsloo, I. M. V. Jacobson, P. van
 der Westhuizen, M. C. Prinsloo, Louis J. A. Bezuiden-
 hout, L. Lagrange, P. J. Vorster, J. van Dyk, J. J. v. d.
 Merwe.

GEMEENTE: LYDENBURG.

Gestig: 1927:

Sieletal: 487. Ledetal: 227. Aangeneem: 13.
 Gedoop: 14.

Predikant: A. Ras.*Konsulent*: E. S. Mulder.

Skriba: P. J. Wolmarans, 18 Fouriestraat, Lyden-
 burg.

Kassier: J. P. Joubert, Priv. Sak Boschhoek, Lyden-
 burg.

Koster: A. Beetge.*Voorleser*: Ouderling J. Viljoen.

Ouderlinge: J. Viljoen, J. Joubert, D. Wolmarans,
 C. Broodryk.

Diakene: J. P. Joubert, Jaap Joubert, J. G. le Roux,
 Piet Joubert, C. Oosthuizen, W. Prinsloo, Gideon du
 Preez.

Ring van Lydenburg.

GEMEENTE: WITRIVIER.

Gestig: 1930.

Sieletal: 143. Ledetal: 70. Gedoop: 7. Oorge-
 kom met Attestasies: 1. Vertrek met Attestasies: 2.

Konsulent: E. S. Mulder.*Skriba-Kassier*: J. P. Jooste, P.K. Plaston.*Ouderlinge*: A. B. Jooste, W. N. J. Strydom.*Diakene*: G. D. Viljoen, L. L. van Niekerk.

GEMEENTE: VAN DER HOFF.

Gestig: 1933.

Sieletal: 215. Ledetal: 88. Gedoop: 4.

Konsulent: A. J. Barger.

Skriba-Kassier: C. W. van der Neut, P.K. Latour,
 oor Middelburg, Tvl.

Ouderlinge: M. M. Bezuidenhout, W. A. Bester, T.
 P. Botha.

Diakene: J. J. Venter, J. P. Goosen, J. N. Boshoff.

RING VAN STANDERTON.

Gemeentes: Standerton, Volksrust, Heidelberg, Johannesburg, Germiston, Eendracht, Memel, Pietermaritzburg, Brakpan, Delmas, Durban, Turffontein, Kensington, Newlands, Glencoe, Boksburg, Johannesburg Noord.

Rings Kommissie:

Voorsitter: Ds. A. Oosthuizen.

Sekundus Voorsitter: Ds. J. J. Kuhn.

Skriba: Ds. T. F. J. Dreyer.

Sekundus Skriba: Ds. J. J. Prinsloo, Johannesburg.

Ouderlinge: primi: P. A. Ras, P. D. Bekker, H.

B. L. Kruger.

Superintendent van Sondagskole: Ds. J. J. Prinsloo, 53 Twickenham Laan, Johannesburg.

GEMEENTE: STANDERTON.

Sieletal: 1138. *Ledetal*: 552. *Aangeneem*: 48. *Gedoopt*: 59. *Oorgekom met Attestasies*: 28. *Vertrek met Attestasies*: 6. *Getroud*: 12 pare.

Predikant: T. F. J. Dreyer.

Konsulent: A. J. G. Oosthuizen.

Skriba: Arie Visagie, Tweefontein, P.K. Charl Cilliers.

Kassier: Mevr. Ds. T. Dreyer, Paarlstraat, Standerton.

Superintendent van Sondagskole: R. Dreyer, Firmham, P.K. Standerton.

Orrelis: Mevr. Ds. T. Dreyer.

Koster: J. J. Pienaar.

Voorleser: Ouderling J. H. Pienaar.

Ouderlinge: G. J. Engelbrecht, N. J. Snyman, J. J. P. Meyer, J. H. Pienaar, M. J. Stoop, P. G. Steyn, J. Wolmarans, G. F. Marx, R. P. Dreyer, Arie Visagie.

Diakene: J. G. Steyn, F. J. van Rensburg, L. Stoop, J. v. d. Merwe, C. T. Mostert, P. Breytenbach, J. Grobler, P. J. Pretorius, J. P. C. L. Steyn, F. Symington, J. Labuschagne.

Ring van Standerton.

VOLKSRUST.

Gestig: 1861.

Sieletal: 757. *Ledetal*: 374. *Aangeneem*: 23. *Gedoopt* 35. *Oorgekom met Attestasies*: 12. *Vertrek met Attestasies*: 3. *Getroud*: 3 pare.

Predikant: P. W. Venter.

Konsulent: T. F. J. Dreyer.

Skriba: L. G. Mostert, Bus 16, Volksrust.

Kassier: J. C. v. Deventer, Waterval, P.K. Ingogo.

(Verder geen opgawe.)

GEMEENTE: HEIDELBERG.

Gestig: 1865.

Sieletal: 1800. *Ledetal*: 935. *Aangeneem*: 40. *Gedoopt*: 78. *Oorgekom met Attestasies*: 28. *Vertrek met Attestasies*: 23. *Getroud*: 11 pare.

Predikant: A. J. G. Oosthuizen.

Konsulent: T. F. J. Dreyer.

Skriba-Kassier: F. Boltman, du Preezstraat.

Superintendent van Sondagskole: J. Geers, Marestr.

Orrelis: C. Spruyt.

Koster: M. Fourie.

Voorleser: P. D. Bekker.

Ouderlinge: R. J. Crowther, T. F. Steyn, Jacob v. d. Westhuizen, Piet Brits, P. D. Bekker, B. J. Smit, L. H. Jordaan, F. J. v. d. Westhuizen, Nicolaas Jacobs, D. A. Minne, C. F. J. Strydom, C. P. Engelbrecht, A. Gouws, A. J. Greyling, J. H. Mulder, L. C. Ryke.

Diakene: C. J. Strydom, N. H. Jacobs, D. S. Jacobs, S. J. Erasmus, P. H. Henning, P. G. Jacobs, Verwey, Cor-

Ring van Standerton.

nelis Brits (D.seun), Cornelis Brits (R.seun), A. v. d. Berg,
J. J. Koekemoer, G. P. Bierman, Schalk Brits, Sarel J. v.
d. Westhuizen, W. C. H. Erasmus.

GEMEENTE : JOHANNESBURG.

Gestig : 1895.

Sieletal : 2450. Ledetal : 1286. Aangeneem : 112.
Gedoopt : 115. Oorgekom met Attestasies : 76. Vertrek
met Attestasies : 20. Getroud : 24 pare.

Predikant : J. J. Prinsloo.

Konsulent : T. F. J. Dreyer.

Skriba : W. G. Smit, Posbus 6004, Johannesburg.

Kassier : W. van Namen, Meischke Gebou, Harrison-
straat, Johannesburg.

Superintendent van Sondagskole : I. S. v. d. Linde,
10, Kingsway, Rosmore.

Orrelis : G. Wolmarans.

Koster : P. Viviers.

Voorleser : 'n Ouderling.

Ouderlinge : H. J. M. Matthysen, G. A. Swanepoel,
P. P. Jacobs, F. A. Smith, J. G. v. d. Berg, C. C. Mostert,
J. L. P. Swart, W. J. Pretorius, J. A. van der Sandt, B. J.
Viljoen, R. A. Buitendag, D. A. G. Pretorius, A. W.
Heyneke, I. S. v. d. Linde, H. C. v. d. Merwe, C. F.
Dreyer, R. J. Jacobs, B. J. Wolmarans, B. J. Smit, C. F.
Roode, C. Steyn, P. Whitaker.

Diakene : H. A. Viljoen, W. J. Steenkamp, A. v.
Staden, J. v. Deventer, J. F. v. d. Merwe, A. Burger, P.
J. Jooste, J. A. Pretorius, J. Nel, J. A. v. d. Schyff, M.
J. du Toit, F. L. Tredoux, P. A. Brits, C. J. v. Zyl, W.
P. Pinkham, A. Dreyer, C. G. Maritz, A. du Plooy, C.
Jacobs, M. J. v. Staden, J. P. Horn, C. Snyman, C. Roes-
torff.

Ring van Standerton.

GEMEENTE : GERMISTON.

Gestig : 1911.

Sieletal : 1410. Ledetal : 564. Aangeneem : 34.
Gedoopt : 83. Oorgekom met Attestasies : 48. Vertrek
met Attestasies : 22. Getroud : 7 pare.

Predikant : J. J. Kuhn, 8 Somme Road.

Konsulent : A. J. G. Oosthuizen.

Skriba : H. B. L. Kruger, Bus 16, Germiston.

Kassier : C. H. P. Venter, 20, Argyle Str., Germiston.

Superintendent van Sondagskole : G. P. Strydom, 28
Oosthuizenstraat, Germiston.

Orrelis : Mej. A. Kuhn.

Koster : J. A. Smith.

Voorleser : 'n Ouderling.

Ouderlinge : P. I. van Zyl, W. G. Earle, N. W. Klein-
hans, M. P. Taljaard, H. B. L. Kruger, J. N. Heyneke,
M. J. Potgieter, A. Kotze, C. E. Roets, J. J. Bekker, I. J.
Swanepoel, G. P. Strydom, A. I. van Niekerk.

Diakene : T. H. van Nieuwenhuizen, F. J. Oberhol-
zer, D. J. J. Strydom, P. J. Snyman, C. F. Cloete, P. C.
van den Heever, J. C. Kruger, F. J. Botha, C. Helberg, K.
Dorfling, B. Vermaak, J. A. Willemse.

GEMEENTE : EENDRACHT.

Gestig : 1917.

Sieletal : 959. Ledetal : 485. Aangeneem : 26.
Gedoopt : 37. Oorgekom met Attestasies : 11. Vertrek
met Attestasies : 13. Getroud : 1 paar.

Predikant : S. P. J. J. v. Rensburg.

Konsulent : T. F. J. Dreyer.

Skriba-Kassier : P. A. Ras, P.K. Bosmansfontein, oor
Greylingstad.

Orrelis : Mevr. J. P. Prinsloo :

Koster : J. H. J. Venter.

*Ring van Standerton.**Voorleser*: J. P. Prinsloo.*Ouderlinge*: P. A. Ras, A. seun, C. P. Willemse, A. P. Prinsloo, J. J. Venter, D. J. Prinsloo, D. J. Botha, H. J. F. Venter, A. P. Roelofse, H. W. Nel.*Diakene*: F. H. Ras, G. Visage, D. J. Muller, N. M. Prinsloo, J. H. Vorster, S. F. Prinsloo, J. P. v. d. Merwe, A. Ras, A. seun, A. L. Pretorius.

GEMEENTE: MEMEL.

Gestig: 1914.

Sieletal: 193. Ledetal: 103. Aangeneem: 9.
Gedoopt: 4.*Predikant*: P. W. Venter.*Konsulent*: J. J. Prinsloo.*Skriba-Kassier*: P. L. Moolman, Kildare, P.K. Memel.*Orrelis*: Mej. Lottie Uys.*Koster*: J. N. Naude.*Voorleser*: 'n Ouderling.*Ouderlinge*: P. L. Moolman, H. P. Holstauzen. H. J. le Roux.*Diakene*: L. J. J. Muller, A. J. van Tonder, F. Botha.

GEMEENTE: PIETERMARITZBURG.

Gestig: 1921.

Sieletal: 119. Ledetal: 70. Aangeneem: 5.
Gedoopt: 9. Oorgekom met Attestasies: 22. Vertrek met Attestasies: 3. Getroud: 1 paar.*Predikant*: Vakant.*Konsulent*: P. W. Venter.*Skriba-Kassier*: M. J. Burger, 132 Weststraat, Pietermaritzburg.*Superintendent van Sondagskole*: M. J. Burger, 132 Weststraat, Pietermaritzburg.*Koster*: J. Kloppers.*Ring van Standerton.**Voorleser*: M. J. Burger.*Ouderlinge*: Daniel P. Burger, Gideon C. J. Niemand.*Diakene*: Francois Vorster, Frederik van der Merwe.
Francois Botha, Gert Scheepers, Marius J. Burger..

GEMEENTE: BRAKPAN.

Gestig: 1925.

Sieletal: 1175. Ledetal: 514. Aangeneem: 19.
Gedoopt: 91. Oorgekom met Attestasies: 46. Vertrek met Attestasies: 8. Getroud: 6 pare.*Predikant*: M. M. Grobler.*Konsulent*: J. J. Kuhn.*Skriba*: J. S. Marais, 111 Rhodes Laan, Brakpan.*Kassier*: M. C. du Toit, 53 Kingsway Laan, Brakpan.*Superintendent van Sondagskole*: R. van Nispen.
Brentwoodpark, Benoni.*Orrelis*: Mej. M. van Staden.*Koster*: S. van Staden.*Voorleser*: J. S. Marais.*Ouderlinge*: J. L. van Heerden, J. S. Marais, C. J. Prinsloo, J. A. Pelsers, S. P. van Staden, H. P. Venter, C. A. Oosthuizen, J. J. Janse van Rensburg, C. J. Bezuidenhout, I. J. Peens, N. Pretorius, G. J. Rousseau, R. van Nispen.*Diakene*: F. A. Vorster, W. Scrooby, P. J. v. d. Westhuizen, W. A. Woods, H. R. Breytenbach, A. J. Willemse, G. van der Bank, A. J. Burger, B. Zaaiman, J. H. Nothnagel, J. H. Nagel, L. Nel, J. J. Breytenbach.

GEMEENTE: DELMAS (Voorheen Strydpan).

Gestig: 1926.

Sieletal: 287. Ledetal: 137. Aangeneem: 11.
Gedoopt: 17. Oorgekom met Attestasies: 2. Vertrek met Attestasies: 3.*Predikant*: Vakant.*Konsulent*: J. J. Prinsloo (G. seun).

Ring van Standerton.

Skriba: S. M. van Dijk, Droogefontein, P.K. Sundra Rail.

Kassier: J. C. du Plessis, Droogefontein, Sundra Rail.

Orrelis: Mej. de Lange.

Koster: J. Hattingh.

Voorleser: Ouderling Rudolph.

Ouderlinge: J. Rudolph, J. C. du Plessis, A. J. van Wijk, S. M. van Dijk, J. H. Hattingh.

Diakene: P. Krugel, C. J. du Plessis, N. du Preez, C. J. Hattingh, M. Potgieter.

GEMEENTE : DURBAN.

Gestig : 1927.

Sieletal : 108. Ledetal : 81. Gedoop : 5. Oorgekom met Attestasies : 8.

Predikant: Vakant.

Konsulent: P. W. Venter.

Skriba: D. S. Janse van Vuuren, Spring Rd., P. K. Seaview.

Kassier: W. J. Pretorius, P.K. Jacobs, Natal.

Voorleser: D. S. Janse van Vuuren.

Ouderling: D. S. Janse van Vuuren.

Diakene: A. V. Burger, A. J. Smit, J. S. Stapelberg, W. J. Pretorius.

GEMEENTE : TURFFONTEIN.

Gestig : 1929.

Sieletal : 719. Ledetal : 354. Aangeneem : 19. Gedoop : 40. Oorgekom met Attestasies : 66. Vertrek met Attestasies : 10. Getroud : 6 pare.

Predikant: L. E. Brandt.

1e Konsulent: T. F. J. Dreyer; *2e Konsulent*: J. J. Prinsloo.

Skriba: C. J. Botha, 62, Gabrielweg, Forest Hill, Johannesburg.

Ring van Standerton.

Kassier: Ds. L. E. Brandt, Oakdene, P.K. Rosettenville, Johannesburg.

Superintendent van Sondagskole: Ds. L. E. Brandt.

Orrelis: Mevr. Brandt, en Mevr. Mears.

Koster: J. H. van Dijk.

Voorleser: Een van die Ouderlinge.

Ouderlinge: G. P. J. Labuschagne, D. J. van Tonder, J. H. van Dijk, J. P. Mare, D. J. D. Coetzee.

Diakene: F. J. van Dijk, M. C. N. Joubert, H. J. Blom, C. J. Botha, A. J. Blignaut, J. S. Ackerman, P. A. Steyn.

GEMEENTE : KENSINGTON.

Gestig : 1929.

Sieletal : 603. Ledetal : 266. Aangeneem : 29. Gedoop : 37. Oorgekom met Attestasies : 5. Vertrek met Attestasies : 89. Getroud : 6 pare.

Predikant: L. E. Brandt.

Konsulent: Iste A. J. G. Oosthuizen; 2de J. J. Kuhn.

Skriba-Kassier: B. W. Janson, 4 Durhamstraat, Sydenham, P.K. Orange Grove.

Superintendent van Sondagskole: Ds. L. E. Brandt.

Ouderlinge: C. P. S. Barnard, P. P. v. d. Berg, J. J. Smit, M. J. Kleinhans, J. J. Bodenstein.

Diakene: G. v. Rooyen, P. W. Senekal, J. H. Labuschagne, J. H. D. Steinberg, R. B. du Toit.

GEMEENTE : NEW LANDS.

Gestig : 1929.

Sieletal : 499. Ledetal : 245. Aangeneem : 34. Gedoop : 38. Oorgekom met Attestasies : 31. Vertrek met Attestasies : 2. Getroud : 1 paar.

Konsulent: M. M. Grobler.

Skriba: G. J. Koekemoer, 5, 7de Straat, Greymont, P.K. New Ville.

Kassier: G. Oberholzer, 12, Van Zijlweg, New Lands, P.K. New Ville.

Ring van Standerton.

Superintendent van Sondagskole: J. F. N. Oberholzer, 2de Straat, Greymont.

Orrelis: Mev. Elsie Morris.

Koster: J. F. N. Oberholzer.

Voorleser: Ouderling J. J. Opperman.

Ouderlinge: J. J. Opperman, J. F. N. Oberholzer, C. Hattingh, A. du Plooy.

Diakene: G. J. Koekemoer, N. Grobler, A. Redelinghuis.

GEMEENTE: GLENCOE.

Gestig: 1929.

Sieletal: 300. Ledetal: 146. Aangeneem: 12.
Gedoopt: 8.

Konsulent: T. F. J. Dreyer.

Skriba-Kassier: J. S. Pretorius, Bus 5, Glencoe.

Superintendent van Sondagskole: J. S. Pretorius, Bus 5, Glencoe.

Voorleser: Ouderling J. J. Ackerman.

Ouderlinge: P. J. Meyer., J. W. de Jager, C. J. Coetzer, J. J. Ackerman.

Diakene: F. Wessels, N. Swart, J. A. L. Steinmann, W. A. Nel.

GEMEENTE: BOKSBURG.

Gestig: 1932.

Sieletal: 284. Ledetal: 154. Aangeneem: 17.
Gedoopt: 13. Oorgekom met attestasie: 7.

Predikant: J. J. Kuhn.

Konsulent: J. J. Prinsloo.

Skriba: J. A. P. Nel, 53, 8ste Straat, Boksburg Noord.

Kassier: M. A. Oberholzer, 7, Cinderefia, Central-Boksburg.

Superintendent van Sondagskole: I. J. Smit, 44, 10de Straat, Boksburg-Noord.

Orrelis: Mej. E. Scholtz.

Ring van Standerton.

Koster: J. Norval.

Voorleser: Ouderling, om die beurt.

Ouderlinge: F. P. J. Duvenage, I. J. Smit, M. A. Oberholzer, J. L. Minnaar.

Diakene: J. A. P. Nel, A. E. Ford, F. W. C. Buitendag, A. S. Nel, T. van Staden.

GEMEENTE: JOHANNESBURG-NOORD.

Gestig: 1933.

Sieletal: 120. Ledetal: 87. Getroud: 1 paar. Oorgekom met attestasies: 8.

Konsulent: Ds. A. Oosthuizen.

Skriba: J. C. Heyneke, P.K. Bergvlei, Johannesburg.

Kassier: B. de Jong, P.K. Bramley, Johannesburg.

Orrelis: Mej. Cecilia Heyneke.

Ouderlinge: J. Taljaard, M. J. Esterhuysen, M. Theunissen.

Diakene: P. Schutte, M. Olwagen, B. Greyling.

ONDER TOESIG VAN DIE KOMMISSIE VAN DIE
ALGEMENE KERVERGADERING.

Gemeentes: Gwelo, Enkeldoorn, Fort Victoria, Lusaka, Salisbury, Rensburgrus, Arusha en S. W. Afrika, (vroeër Humpata).

GEMEENTE: GWELO, S.-RHODESIË.

Gestig: 1923.

Sieletal: 150. Ledetal: 120. Aangeneem: 5. Gedoopt: 6.

Skriba-Kassier: F. C. Booysen, Derdestraat, P.K. Gwelo, S.-Rhodesië.

Koster: C. J. Joubert.

Ouderlinge: H. C. M. Viljoen, G. C. R. Opperman, F. van Rensburg, N. H. Visser.

Diakene: C. J. Joubert, R. Benadie, B. D. Marais.

Rhodesia—Oos-Afrika.

ENKELDOORN.

Gestig: 1928.

Sieletal: 100. Ledetal: 50.

Skriba-Kassier: B. H. Bester, Rietkop, P.K. Enkel-
doorn.*Ouderlinge*: B. H. Bester, P. Brits.*Diakene*: E. J. Brits, J. J. Kruger.

FORT VICTORIA.

Gestig: 1928.

Sieletal: 52. Ledetal: 24.

Skriba-Kassier: J. H. Bezuidenhout, P.K. Mashaba,
by Fort Victoria, S.R.*Ouderling*: J. H. Bezuidenhout.*Diaken*: H. Strydom.

LUSAKA (NOORD RHODESIA).

Gestig: 1930.

Sieletal: 48. Ledetal: 31. Aangeneem: 2. Gedoop: 2.

Skriba-Kassier: H. Neethling, Doringpoort, Lusaka.*Ouderlinge*: W. H. Neethling, A. C. Greyling.*Diakene*: D. van Dyk, L. van Heerden.

SALISBURY.

Gestig: 1931.

Sieletal: 30. Ledetal: 20.

Ouderling: H. Strydom.*Diaken*: G. L. Oosthuizen.

RENSBURGSRUS, KENYA.

Gestig: 1910.

Sieletal: 215. Ledetal: 130.

Kassier: P. T. Raath, Broederstroom, Eldoret, Kenya.*Koster*: D. Engelbrecht.*Voorleser*: P. L. Steenkamp.*Ouderlinge*: T. P. Steenkamp, J. J. H. Engelbrecht,
P. L. Steenkamp.*Oos en Wes Afrika.**Diakene*: H. S. v. Rensburg, L. S. Wolmarans,
S. H. v. Rensburg.

ARUSHA (TANGANYIKA).

Gestig: 1910.

Sieletal: 140. Ledetal: 60.

Skriba-Kassier: W. J. A. de Beer, Oldonjo-Sambo,
Arusha.*Koster*: J. A. Venter.*Voorleser*: W. Pretorius.*Ouderlinge*: J. J. v. d. Westhuizen, W. Pretorius.*Diakene*: Ph. v. d. Westhuizen, P. Bekker.

GEMEENTE: SUIDWES-AFRIKA.

Gestig: 1910 te Humpata; Gereorganiseer 1932.

Sieletal: 367. Ledetal: 191.

Skriba-Kassier: P. P. H. Alberts, Niens West, P.K.
Outjo, S.W.A.*Voorleser*: 'n Ouderling.*Ouderlinge*: Z. C. Robberts, J. M. du Plessis, J. J.
Coetzee, D. J. Labuschagne, P. S. Venter, B. Alberts,
(Snr.), T. C. Sachse.*Diakene*: P. P. H. Alberts, P. P. H. van der Merwe,
P. A. van der Walt, J. H. du Plessis, Dirk Lusse, A. M.
Kok, J. P. Prinsloo.

STATISTIEK.

Ring van	Siele	Lid- mate	Aange- neem	Ge doop	Ge- troud (pare)
Potchefstroom ...	12936	6424	466	600	100
Standerton ...	12921	6353	438	669	79
Rustenburg ...	14954	7232	597	635	91
Lydenburg ...	9543	5049	366	379	65
Zeerust ...	7706	3926	252	313	37
Gemeentes buite die Unie ...	1102	626	7	8	—
	59162	29610	2126	2604	372

Schep moed! zeg aan uw smarte
 En zorgen goeden nacht!
 Laat varen, wat uw harte,
 In onrust heeft gebracht!
 Laat Hem besturen, waken!
 't Is wijsheid wat Hij doet,
 Zóó zal Hij alles maken,
 Dat ge u verwondren moet.

Eén in den naam van Jezus,
 Eén zin en één gemoed;
 Eén in 't geloof der Schriften,
 Eén in 't verzoenend bloed.
 Eén Vader, Die ons liefheeft,
 Eén Zoon, Die stierf aan 't kruis;
 Eén Geest, Die leidt door 't leven,
 En straks één Vaderhuis.

De Heer kent al de Zijnen
 En zij ook kennen Hem!
 In storm en onweersvlagen
 Herkennen ze Zijn stem.
 Geen hunner wordt vergeten,
 Of doolt verlaten om:
 Hij blijft hen vriendlijk noemen:
Zijn eeuwig eigendom.

GOD DIENEN.

Meermalen is in gesprekken de behoefte uitgesproken, dat de Kerk haar standpunt positief moet uiteenzetten tegenover de tegenwoordig voorkomende geestelijke richtingen en secten, zooals wij die nu kennen in de Sabbatariërs, Adventisten, Apostolischen in hun verschillende verdeelingen, Sionisten, Oxford-groepen en anderen met wie wij in aanraking komen en die soms onze gemeenteleden verontrusten met hun veroordeelingen en beweringen en van de Kerk afvallig maken.

Ik wil trachten in dit verband een weinig leiding te geven, al wil ik mij geen oogenblik aanmatigen, dat ik namens de geheele Kerk kan spreken of een besluit van de Algemeene Kerkvergadering mag vooruitloopen of beïnvloeden.

Wat ik hier te zeggen heb, zal zich, meen ik, het beste groepeeren om de woorden van onzen Heiland, die opgeteekend staan in Joh. : 24, God is een Geest en die Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en waarheid.

Wat is geest en wat is waarheid?

De aanleiding tot dit woord was de vraag van de Samaritaansche vrouw over de plaats der aanbidding, die volgens de Samaritanen moest zijn op den berg Gerizim en volgens de Joden in den tempel te Jeruzalem. Daartegenover stelt de Heere Jezus, dat de tijd gekomen is, dat noch op den berg Gerizim, noch te Jeruzalem de uitsluitende plaats van aanbidding zal zijn, doch dat de ware aanbidders den Vader aanbidden zullen in geest en waarheid, onverschillig waar en onder welken vorm.

Dit wijst er op, dat onze dienst van God los moet zijn van alle aardsche en menschenlijke beperkingen van plaats en tijd, van nationaliteit en overlevering, en alleen moet beheerscht worden door wat essentieel tot het

wezen van den godsdienst behoort, wat geestelijk en waar is.

Geest is God lief te hebben uit geheel ons hart, uit geheel onze ziel, uit geheel onze kracht en uit geheel ons verstand, (Luk. 10 : 27) want wie zoo doet, is door de innigste banden aan God verbonden.

Uit het hart zijn de uitgangen des levens en als ons hart door oprechte liefde aan God verbonden is, zullen alle onze levensuitingen in de richting zijn van gehoorzaamheid aan Gods wil.

In ons dienen van God zijn de drie elementen van gevoel, verstand en wil, en deze drie komen overeen met de door den Heiland aangehaalde woorden. Deze elementen zijn niet bij alle menschen even sterk ontwikkeld; daar zijn gevoelsmenschen en daar zijn verstandsmenschen en daar zijn er ook bij wie de wil gevoel en verstand onderdrukt. Wij moeten er tegen waken, dat niet in ons dienen van God een van deze elementen te sterk overheerscht.

En dit is nu juist het gevaar van de verschillende geestelijke stroomingen van onzen tijd, dat er geen evenwicht is tusschen deze elementen.

Bij sommigen wordt er gespeeld op het gevoel van de hoorders, zij worden bang gemaakt door allerlei argumenten, die indruk kunnen maken zonder eerst te vragen of die wel waar zijn. Bij anderen wordt de doorzetting van den wil zoo bepleit, dat het gemoed geweld aangedaan wordt. Daar is ook een intellectualisme, dat gevaarlijk alleen aan het kleine, beperkte, door de zonde bedorven verstand het recht geeft te beslissen wat gedaan moet worden.

In deze gevallen is er geen harmonie in den geest en is het niet te verwonderen, dat er in den godsdienst op bijzaken alle nadruk gelegd wordt en de hoofdzaak over het hoofd gezien wordt.

Het gevoel is noodzakelijk om ons te leiden, want de geestelijke intuïtie van het gemoed is de mystieke voelhoorn van den mensch, waardoor hij de bewegingen van Gods geest kan bespeuren. Het verstand is noodig om

de controleerende, richtende en verbeterende invloed uit te oefenen over de ontroeringen van het gemoed. De wil is noodig om wat gemoed en verstand als waar erkend hebben uit te voeren en in het leven toe te passen.

Een groote fout van onzen tijd, en een die aanleiding geeft tot de ernstigste afwijkingen van den reinen, geestelijken en waren dienst van God is het gebrek aan historische kennis.

Wie de geschiedenis van de Christelijke Kerk en van de geloofsleer kent, weet, dat ook hier de geschiedenis zich herhaalt, en dat naar de omstandigheden van tyd en omgeving en naar dat een van de genoemde drie elementen overheerscht of uitgeschakeld wordt van de vroegste tijden tot nu toe in de Kerk dezelfde verschijnselen zich hebben voorgedaan.

De groote beginselen van ons Christelijk geloof zijn in de eerste jaarhonderden van het bestaan van de Kerk uitgevochten en onder de leiding van Gods Geest vast gelegd, ook al moet erkend worden, dat bij die beslissingen soms overwegingen den doorslag gegeven hebben, die erg menschelijk waren. De taak van de Kerk in elke opvolgende eeuw is om de oude waarheden in de woorden van dien tijd en naar de behoefte van de dan levende menschen als het levende en eeuwige Woord van God door Jezus Christus te verkondigen.

Hierbij valt alle nadruk op wat *waar* is. Hiermee mag niet vereenzelvigd worden, wat in zekere tijden als „de Waarheid” erkend of beleden is, of door zekere secten als „de Waarheid” gepredikt is, maar hier gelden de groote geestelijke beginselen, die door de Christelijke Gemeente der geloovigen in alle tijden en aan alle plaatsen als eisch van het geweten door den Heiligen Geest verlicht, erkend zijn. Waarheid is voor elk mensch alleen dat, wat hem in zijn binnenste overweldigd heeft, zoodat hij het niet meer kan loslaten, zoodat het hem heeft beet gepakt.

Als wij dit standpunt opnemen, zal dit ons ook aanwijzen welke houding in te nemen tegenover de telkens

in andere vormen zich vertoonende verskijnselen in het geestelike leuen van onze tjdgenooten, en te onderscheiden tusschen wat geest en waarheid is en wat niet, te weten wat wij mogen aanmoedigen en wat wij moeten bestrijden, wat werkelyk godsdienst is en wat afgodendienst of dienst van menschen is.

L. E. BRANDT.

DIESELFDE JESUS.

(Hand. 1: 1).

„Dieselfde Jesus!“ Hemelbalsem!
Trooswoord vir die droewe hart!
Net soos musiek wat klink van verre
Al is die lug van wolke swart.

Dieselfde hand wat melaatse reinig,
Wis ook die traan uit weduw's oog,
En help in teënspoed, in lye
Al gaan die nood ook berge hoog.

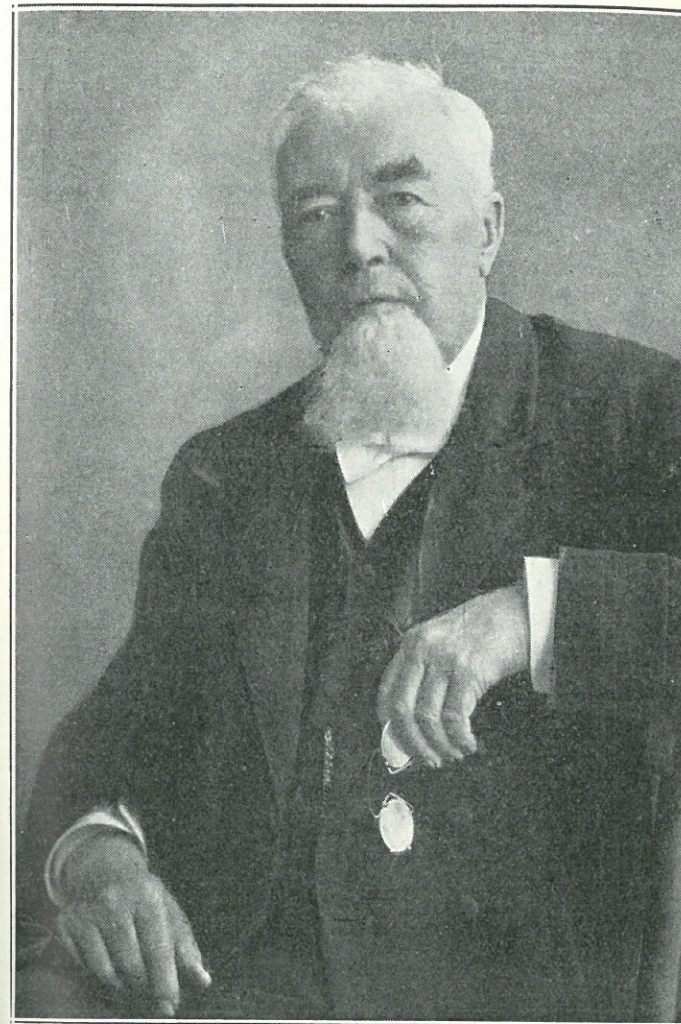
Dieselfde Jesus wandel dakloos
Langs d'oevers van Gennesaret.
Dieselfde wat op gindse bergtop
Met God snags worstel in gebed.

't Is Hy, die spreek soos geen kon spreek nie
Met Godlik wysheid, ongestoord
Die, steeds vergewend, nooit verwykend,
Vir ieder had 'n liefdewoord.

Dieselfde spreek tot sielsvermoeides
„O! Kom tot My, Ek gee u rus“
Die kleine kinders vriendlik noodde
En in Sy arms hul het gekus.

Dieselfde, die as „Man van Smarte“
Gedruk deur onse sondeskuld,
Deur al die Syne werd verlate
Met duisternis Sy hart vervuld.

W.P.J.P.

DS. J. VAN BELKUM.

Ds. van Belkum is heengegaan. Hy zal gemist worden door zyn vrienden en door de Herv. Kerk. Een man van eenvoud, teen alle uitwendig vertoon en grootdoenery, lewendig, opgewekt van aard, nuchter van geest, met verbazende werkkraacht, was hy altyd bezig;

studeren, schryven, prediken, gemeenten bezoeken. Zichzelf heeft hy niet gezocht; anders was hy, met zyn goede toekomst in Holland, nooit naar Zuid-Afrika gekomen.

Ds. van Belkum is heengegaan. Door zyn dood is de Herv. Kerk armer geworden. Door zyn leven ryker. Een lang leven van 82 jaren. 36 Jaren van zyn leven heeft hy gewyd aan de opbouw van de Herv. Kerk in Zuid Afrika, altyd trouw op zyn post. Iemand heeft hem genoemd 't geweten van de Hervormde Kerk. Hy stond op de wachtpost, op de uitkyk, met ruime visie, en overzag vandaar de toestand van geheel de Kerk om te waarschuwen en aan te sporen in rechte lyn. Zyn Kerk had hy lief, zonder andere Kerken te haten, maar ook zonder toe te laten het indringen van andere Kerken op eigen terrein. Hy voelde, dat de Herv. Kerk zichzelf moest zyn, zelfrespect moest hebben, en volgens eigen overtuiging en beginselen moest arbeiden in belang van Gods Koninkryk. Het was uit deze overtuiging, dat hy yverde voor een eigen Kerkblad en Kerk Almanak, waarvan hy jaren hoofdredakteur was en die hy soms byna alleen verzorgde. Het was uit dezelfde overtuiging, dat hy yverde voor de opleiding van predikanten. De Kerk moest zorgen, dat van haar zonen, in eigen inrichting, worden opgeleid voor de Evangeliebediening inplaats van afhankelyk te zyn van andere Kerken. Dit voelde hy, als een levenskwesie voor zyn Kerk. Uit die overtuiging yverde hy ook voor 't Weeshuis der Herv. Kerk, waarvan hy jaren lang bestuurslid was.

Nogeens Ds. van Belkum had zyn Kerk lief, maar toch was hy zoo groot van ziel, dat hy over de muren heenzag en niets liever wilde, dan de eenheid der liefde, die de verschillende Kerken zou verbindende, de liefde tot God en de menschen.

Hy is heengegaan—en toch hy leeft. Wy zullen hem nooit vergeten en altyd met dankbare liefde zyn nagedachtenis blyven eeren.

J. H. GREYVENSTEIN.

DIE RYK JONGMAN.

Markus 10 vs. 17—22.

Daar sit in hierdie verhaal van die ryk jongman iets teers en verblydends en tog iets droewigs.

Hier het ons 'n ryk jongman wat tot Jesus kom. Al wat 'n mensehart begeer dit het hy. Daar is niks wat hy homself behoef te ontsê nie—want as hy iets begeer, hy besit die middels om dit aan te skaf. Hy kan in gemak lewe, hy kan vir hom knegte aanskaf, wat sal let op sy geringste wens.

As hy dit verlang kan hy rondreis om die wêreld te besien—om so sy uitkyk op die lewe te vorm en uit te brei.

Hy kon vir hom boeke aankoop, homself onverdeeld aan die studie wy, om so sy land en omgewing tot voordeel te wees. Maar hoe 'n groot gevaar lê nie daarin nie! Hy kan sover kom om te meen dat hy alles deur eie krag kan doen, dat hy die hulp van mense nie nodig het nie, en dit sonder die hulp van God kan stel.

Hy kan vir homself 'n God word en in sy oormoed sê: "Is dit nie die Babel wat ek gebou het nie?"

Dit is verblydend dat so'n jongman na Jesus toe kom en daarby nog 'n ryk jongman.

Die lewe—viral in ons dae—maak dit vir jongmense so moeilik om na Jesus toe te kom. Die lewe stel sulke ontsaglike eise. Daar is soveel invloede waaraan jongmense bloot staan, en wat hulle van Jesus aftrek.

Die stryd om die bestaan is so meedoënloos wreed, en dit kos al ons kraginspanning om die lewensbenodighede te win en in die wêreld vooruit te kom. Dit neem al die aandag in beslag sodat daar haas geen tyd meer oorbly om aan andere, hoëre, geestelike dinge te wy nie.

En naas die inspanning in die stryd om die bestaan, word jongmense gelok deur die genietinge van die

wêreld. En watter geleenthede bied die hedendaagse lewe nie daartoe nie.

Dit is sport en bioskoop en dans en dergelike dinge meer. Watter tyd bly daar dan nog oor om aan die ewige dinge te wy, om tot onself te kom? En as daarvoor die tyd is, het jongmense nog daarvoor belangstelling?

Maar hier het ons 'n jongman wat na Jesus toe kom. Wat sou hom daartoe gebring het? Sou dit bloot uit nuuskierigheid wees? Hy het seker al dikwels van die nuwe rabbi gehoor, van die wonderlike dinge wat hy verkondig en doen—en nou kom hy uit nuuskierigheid om die rabbi 'n slag te sien en te hoor.

Maar hier is dit nie die geval nie. Hy kom met 'n persoonlike vraag tot Jesus, uit waaragtige belangstelling in hoëre geestelike dinge „Goeie Meester, wat moet ek doen om die ewige lewe te beërwe?”

Hy is ryk, hy besit alles wat die mensehart kan begeer en waarvoor die mense hulle so aftob — maar by die besit van dit alles voel hy homself so onbevredig, en sy lewe so leeg.

Hy het in al wat hy besit gesoek na dit wat ewig bly, want die verlangens van sy siel volkome kan bevredig—maar nêrens vind hy dit nie. Rus, vrede, die ewige lewe, dit het hy nie geken nie en daarna het hy so vurig verlang. Waar tog, sou hy dit vind?

Miskien het hy met hierdie vraag eers tot die Skrifgeleerdes sy toevlug geneem; want tot hulle het die volk immers om leiding opgesien; hulle het die Skrif geken, het hulle aan die studie van die wet gewy.

Hulle sou van hom geëis het, 'n nougesette vervulling van die wet, soos wat hulle die wet uitgelê en uitgewerk het. As hy dit doen dan sou hy die geregtigheid verdien. Tot in die kleinste biesonderheid was die Wet deur hulle uitgewerk. As die Wet sê: „Ses dae moet jy arbei en al jou werk doen, maar die sewende dag is die Sabbat van die Here jou God, dan mag jy geen werk doen nie—” dan het die Skrifgeleerdes gevra: Wat is werk? en het hulle uitgewerk wat 'n mens mag doen

sonder om die wet te oortree. So het hulle wette en bepalinge by die tientalle uitgewerk,—daar was oor die seshonderd verbooie en gebooie,—wat die vrome Jood moes nakom.

Hierdie jongman was nougeset en sou seker al hierdie bepalinge onderhou het. Maar tog het dit hom onvoldaan gelaat, en die angs laat toeneem, of hy nou ooit daar sal uitkom. Want miskien kan hy nog te kort skiet in die volbring van die wet.

By dit alles kon hy maar geen vrede vind vir sy siel nie, waarna hy tog so gehunker het.

En nou kom hy na Jesus toe. Die Fariseërs en Skrifgeleerdes het die mense teen Jesus gewaarsku; allerhande kwaaië gerugte het daar van Hom rondgegaan. Maar hy het hom daardeur nie laat terughou nie.

Hy het gestam uit die edele en aansienlike kringe van die land; en Jesus het om hom vergader 'n kring van dissipels uit die vissersstand, hoere, tollenaars en sondaars, ja, al die uitgeworpenes van die samelewing, daardie mense op wie die Skrifgeleerdes met 'n oog van vernedering neergesien het. Ook daardeur het hy hom nie laat afskrik nie.

Hy kom tot Jesus met die vraag, wat hy moes doen om die ewige lewe te beërwe.

„Ewige lewe” beteken hier dieselfde as „Koninkryk van God.” Dit kan ons ook hierin sien dat die jongman praat van die ewige lewe beërwe. Dit blyk ook uit die slot van die verhaal waar Jesus sê: „Hoe beswaarlik sal hulle wat goed besit, in die Koninkryk van God ingaan”

Hierdie Koninkryk van God is ook nie iets wat bloot in die toekoms lê nie. So sou dit wees as Jesus niks anders as 'n profeet en leeraar was nie. Die profete het uitgesien na die koms van die Koninkryk van God, wanneer God as koning sou regeer en as sulks deur Sy volk sou geëer word. Dit was by hulle bloot toekomsverwachting.

Maar Jesus het die Koninkryk van God altyd met sy persoon verbind.

Hy het geweet dat Hy die Messias was wat sou kom. In Hom het die toekomsverwachting van die Joodse volk tot hede geword.

As die Koninkryk van God slegs in die toekoms gelê het, dan sou geloof niks anders as „hoop” beteken nie, en sou daar dus ook geen sprake van die sekerheid van besit kan wees nie.

Jesus se hele prediking het betrekking gehad op die Koninkryk van God. Die jongman het van Jesus se prediking aangaande die Koninkryk van God gehoor, en dit het iets by hom wakker geroep. En nou sien hy dat hom iets ontbreek, dat hy die sekerheid van besit nie het nie. Dit gaan vir hom om die groot vraag hoe om daardie koninkryk in te gaan. Hier moet ons dink aan die binnegaan van Israël in die heilige land, of nader nog, aan die binnegaan van die tempel as aan sekere voorwaardes voldoen is.

Aan watter voorwaardes moet die mens voldoen om die koninkryk wat Jesus verkondig in te gaan? Dit is die vraag waarmee die jongman tot Jesus kom. Op die weë wat hy tot dusver ingeslaan het kan hy die sekerheid, van te sal ingaan in Gods Koninkryk, nie vind nie. Miskien wys Jesus hom 'n ander weg, waarlangs hy kon ingaan.

Hy val voor Jesus op die knieë en sê: „Goeie Meester, wat moet ek doen om die ewige lewe te beërwe?” Watter eer bewys. „Goeie Meester” is ook maar net bedoel as hoflikheid en beteken soveel as „vriendelike Meester”; meester U wat teenoor elkeen en almal altyd so vriendelik en hartlik is.

En dan wys Jesus die jongman van homself op God „Waarom noem jy My goed? Niemand is goed nie, behalwe Een, naamlik God.”

Jesus lê in die woord „goeie” meer betekenis as wat die jongman daaraan gegee het. Die jongman vra na die ewige lewe, en nou wil Jesus hom dadelik daaraan indagtig maak, dat God die enige bron van daardie lewe is.

Jesus wil hier Sy sondeloosheid nie ontken nie, soos sommige beweer nie; maar wil die jongman alleen van Homself af wys op God, omdat dit nie om Homself gaan nie, maar alleen om God. Hy het immers gekom, nie om gedien te word nie, maar om te dien. Die Heer lê nadruk op Sy dienende werksaamheid.

Hy het nie gekom as weldoener van siekes en lyendes nie; Hy het nie gekom as maatskaplike hervormer om ander toestande te skep nie; maar Hy het seker gekom om sondaars met God te versoen.

Die regte verhouding tot God, dit wil Hy herstel, en as die verhouding tot God die regte is dan volg daarop al die ander.

„Maar soek eers die Koninkryk van God en sy geregtigheid en al hierdie dinge sal vir julle bygevoeg word.”

Die jongman vra: „Goeie Meester, wat moet ek doen.” Hy wil iets doen, hy wil 'n daad verrig, om dit wat hy nie besit nie te verkry. En hier sien ons weer 'n openbaring van Jesus se liefde. Hy sê nie vir die jongman dat hy met *doen* dit nooit sal bereik nie, dat sy inspanning hom daar nooit sal bring nie. Hy begin met dit wat daar in die bewussyn van die jongman lewe.

By die jongman staan die wettiese godsdiens op die voorgrond. Daarmee het hy groot geword, daarin is hy opgevoed.—Hy kon deur getroue wetsvervulling die geregtigheid verdien.

Dan sê Jesus: „Jy ken die gebooie—” Jy wil doen, nou, vervul dan die gebooie.

Die gebooie ken hy baie goed, en wat meer is, het dit reeds van sy jeug af onderhou, maar die vrede wat hy so vurig verlang het, het dit hom nie gebring nie.

En dan kry ons daardie innige, heerlike trek in hierdie verhaal. „En Jesus het hom aangekyk en hom liefgekry.”

Met Sy blik wat tot in die diepste van die mens skou, het Jesus hom deurgrond en gesien, watter strewe en begeertes daar in die hart van die jongman lewe — en hom liefgekry. Jesus sê nie vir hom dat dit vir hom

onmoontlik is om al die gebooie na te kom nie, omdat dit buite die mens se mag lê nie. Jesus het die jongman deursien, gesien watter stryd daar in sy siel omgegaan het, hoe hy gesoek het, en het hom liefgekry. Die jongman is op die goeie weg; alles in sy vermoë het hy gedoen en sien nou in, dat dit alles nog nie genoeg is nie. Hy het self probeer om die ewige lewe te verdien, en dit nie gevind nie. Hy voel dat daar iets ontbreek en nou sê Jesus hom wat dit is. „Een ding kom jy kort. Een ding is nodig. Gaan verkoop alles wat jy het en gee dit vir die armes, en jy sal 'n skat in die hemel hê; en kom hier, neem die kruis op, en volg My.”

Die jongman lewe nog in die tydelike, aardse dinge, daaraan is hy gebonde, maar juis daarvan moet hy loskom om geheel en al in die ewige, die hemelse dinge op te gaan. En daartoe wil Jesus hom bring. Daarom spreek Jesus hier ook van 'n skat in die hemel — 'n uitdrukking wat die Heer herhaaldelik gebruik.

Dit is trouens ook 'n suiwer Joodse beeld, en wat die Jode goed ken. Hulle het die gewoonte gehad om hulle skatte in die tempel in bewaring te bring. In die tempel was dit veilig, want die tempel werd selfs deur die heidene ontsien. Die tempel sou ook nooit val nie; vas en onwankelbaar het dit gestaan, so het hulle geglo.

Soos hulle 'n skat in die tempel besit, kan hulle ook 'n skat by God besit, 'n sedelike skat van goeie werke, so het die Skrifgeleerdes verkondig. Hy wat hier die wet getrou vervul, verwerf daardeur 'n sedelike skat by God, en as eenmaal die dag van oordeel aanbreek, sou dit blyk dat hy ryk is.

Ook Jesus gebruik hierdie beeld van 'n skat in die hemel, dat 'n mens ryk by God kan wees, maar—dit was nie te vinde langs die weë van getroue wetsvervulling nie. Dit was alleen te vinde deur algehele oorgawe aan God, deur afstand te doen van alles wat dit in die weg staan. En dit moes die jongman verstaan.

Jesus ontken hier nie die waarde van aardse besittings nie; en verwag seker nie van ons dat ons afstand moet doen van al ons aardse besittings nie.

Dit gaan hier alleen om 'n afsien van alles wat die ingaan in Gods Koninkryk in die weg staan. Seker, voor die heerlijkheid van daardie koninkryk verdwyn al die ander dinge in die niet. Selfs armoede kan 'n belemmering wees. Want ons kan so in beslag geneem word deur die kommer en sorg, om die nodige vir ons lewensbestaan te vind, dat die ewige, geestelike dinge vervaag. Dit kom nie aan op die verkoop van ons besittings nie, maar op die innerlike vernuwung van ons lewe.

Jesus lê dan hier ook nie nadruk op die verkoop van sy besittings nie, maar op die volg van Hom.

Die rykdom bring groot gevare mee, en al sal 'n ryke beswaarlik ingaan in die Koninkryk van God — tog kan 'n ryke 'n kristen wees. Lees ons dan nie van die vroue wat Hom met hulle goedere gedien het, en van Josef van Arimatea nie? Of was hulle nie ryk nie?

Jesus wil dat die jongman sy lewe aan die sorg van God sal toevertrou. Die ewige lewe moes in sy lewe kom en daarvoor moes alle ander dinge wyk.

Die jongman moes Jesus volg, want dit is die weg wat na God lei; en dit was onmoontlik solank as hy aan sy rykdom geheg bly. Daarvan moes hy hom losmaak. Hy moes kies, kies tussen sy rykdom en Jesus.

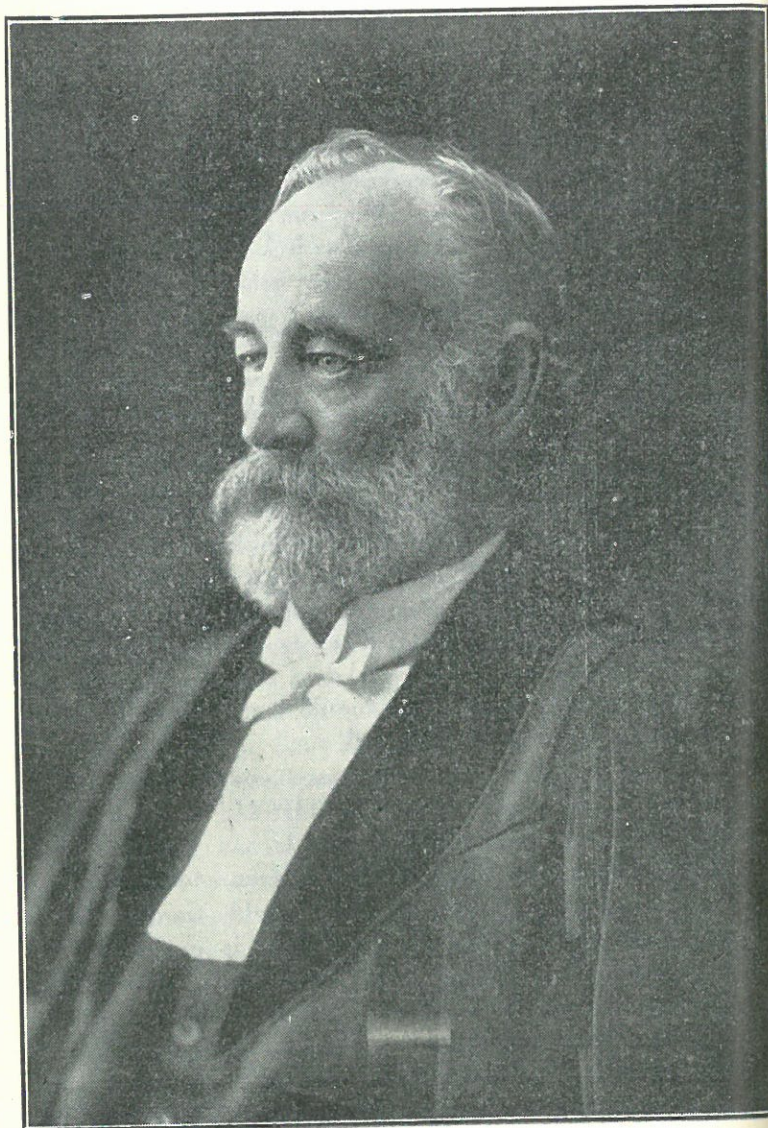
En dit is die droewige in hierdie verhaal:— hy kan hom van sy rykdom nie losmaak nie.

En my jonge vriendin, my jonge vriend, U wat dit lees, hoe is dit met U gesteld? Het U, Uself so losgemaak van alles wat U liefhet, dat U aan Jesus U kan oorgee, U lewe aan die sorg van God kan toevertrou?

Ons begeer tog seker almal sekerheid, want as ons die lewenssekerheid nie het nie, dan is ons soos 'n bootjie sonder stuur, wat deur die wind heen en weer geslinger word.

„Kom hier en volg My,” sê Jesus. Hy bring ons tot God, wat die bron is van ons lewe, die doel van ons bestaan. Dan vind ons die rus waarna ons so smag, en wat ons tog so nodig het. Geskuil by die Vader is ons veilig teen die storme van die lewe.

J. D. STORM.

DS. P. W. ENNIS.

Op 31 October 1932 is te Klerksdorp overleden Ds. P. W. Ennis, in leven predikant van de Nederduitsche Hervormde Gemeenten van Klerksdorp en Venterskroon.

De Kerkeraad van Klerksdorp heeft ter zijner nagedachtenis een gedenkboek uitgegeven, waaraan ik hier een en ander ontleen, omdat daarin al de bijzonderheden van zijn leven vermeld staan.

De chronologische feiten van het leven van dezen geëerden en beminden leeraar zijn de volgende:

Ds. Ennis is geboren te Smithfield op 23 September, 1855, zijn vader was een Ier, die in 1845 naar Zuid-Afrika gekomen is en in 1853 getrouwd is met Mej. Hermina van Soelen. Na eerst te Philippolis en te Bloemfontein op school geweest te zijn is hij naar Stellenbosch gegaan voor zijn opleiding tot predikant, waar hij ook in 1885 zijn proponent's examen gedaan heeft, waarna hij in 1886 predikant geworden is te Ermelo.

In den driejarigen oorlog is hij eerst met een ambulans in het veld geweest, maar later gevangen genomen en naar St. Helena gestuurd.

Op 23 September 1905 is hij overgekomen naar de Ned. Hervormde Gemeente van Klerksdorp, waar hy gearbeid heeft, totdat zijn gezondheid het hem niet meer toeliet en hij in 1928 emeritaat genomen heeft. Reeds de laatste jaren woonde hij met zijn familie in zijn eigen huis in het oude dorp niet ver van de kerk en van zijn oude pastorie en tot zijn dood is hij in Klerksdorp gebleven.

Mevrouw Ennis heeft altyd haar man getrouw ter zijde gestaan in zijn gemeentelijken arbeid, en zijn twee zoons en drie dochters leven vandaag nog onder ons als waardige kinderen van een geachten vader.

Als ik hier eenige van zijn eigenschappen wil herdenken, dan moet ik in de eerste plaats zijn trouw noemen.

Ds. Ennis was een man van bescheiden karakter, maar beslist in zijn overtuiging.

Dat heeft hij o.a. bewezen door zijn houding tegenover de Hervormde Kerk toen hij nog predikant was

van de Vereenigde Kerk, toen hij de eenige predikant van die Kerk was, die op de uitnoodiging van de Algemeene Vergadering in een zitting van die vergadering verscheen en de groeten overbracht.

Hij had de gave om eenvoudige dingen toch op een treffende manier te zeggen, zoodat hij de harten van de menschen kon bereiken, zijn innige godsvrucht, zijn blanke oprechtheid en vrome levenswandel maakten hem bemind bij allen. Zoo was hij altijd het middelpunt van een groep menschen, die gaarne luisterden naar zijn gezellige manier van vertellen uit den rijkdom van zijn ervaring.

Ook op kerkelijk gebied was hij nooit enghartig; zijn Christendom was niet beperkt tot liefde tot de leden van zijn eigen kerk of Gemeente, maar waar hij eenmaal zijn belofte afgelegd had, daar bleef hij ook getrouw. Hij heeft ook ingezien, dat het een kwestie van leven en dood was, dat wij zelf moesten beginnen met de opleiding van onze aanstaande predikanten en daarom heeft hij onze opleiding ook van harte ondersteund.

Of hij ooit vijanden gehad heeft, weet ik niet; ik heb nog niemand ontmoet, die een woord ten kwade van Ds. Ennis gesproken heeft, en zoo zal zijn nagedachtenis ook in eere en dankbaarheid voortleven onder degenen, die hij in zijn Gemeenten bediend heeft en die hem in zijn omwandeling ontmoet hebben.

Wij zullen hem gedenken met dank aan God voor het werk, dat hij in onze Kerk heeft mogen verrichten.

L. E. B.

Het was slechts een zonnige glimlach,
 Het was slechts één vriendelijk woord,
 Maar 't verdreef toch de droevige neevlen
 En het heeft sombre gedachten verstoord.
 Het was slechts een hartelijk knikje,
 De troostende druk van een hand,
 Toch was 't als de boog in de wolken,
 Die aarde en hemel omspant.

'N KORTE REDE OP WAPENSTILSTANDDAG.

Mat. 26 : 52. „Sit jou swaard in sy plek terug;
 want almal wat die swaard neem,
 sal deur die swaard vergaan.”

As ons werklik ernstig is in ons verlangende uitsien naar 'n blywende vrede ook tussen volke en nasies; as ons waarlik ernstig is in ons soek naar middels om die oorsake van oorlog uit te skakel uit die loop van die wêreld, dan moet dit vir ons 'n heerlike oomblik wees waarin ons die gebeurtenis van die stilstand van wapens na die vreselike wêreldoorlog mag herdink. Heerlik is dit om die oomblik te herdink waarop die mense-massa deur die omstandighede en toestande gedwing is om te erken die waarheid van die Bybelwoord dat: almal wat die swaard neem deur die swaard sal vergaan.

Want as ons gaan let op die weinig positiewe en op die menigte van negatiewe gevolge van die oorlog, as ons bedink hoe min goed en hoeveel onnoemlike leed en kwaad die groot oorlog meegebring het; hoe min opgebou en hoe ontsaglik veel afgebreek is, dan kom dit ons voor asof mens op hierdie dag soveel jare al gelede, onbewus tot die diepe oortuiging gekom het van die waarheid wat daar sit in die woord dat die wat na die swaard gryp, deur die swaard sal vergaan, die wat oorwinnaar is sowel as die wat oorwin word.

Daar het in hierdie opsig in die loop van die eeue 'n geweldige verandering gekom. Hoe meer die beskawing vooruitgegaan het, hoe meer het die oorlog geblyk 'n onding te wees, 'n ding wat by beskaafde mense nie tuis hoor nie. Dit blyk dus dat ons al tot dié trap van beskawing gekom het waar die oorlog geen voordeel meer sal meebring nie vir enige van die oorlogvoerende partye, nie vir die oorwinneling nie en ook nie vir die oorwinnaar nie, waar die oorlog dus alleen afbrekende gevolge het vir elke party en alleen verwoesting kan meebring.

„Die wat die swaard neem, sal deur die swaard vergaan.”

Die wat hom met die hulp van die swaard wil handhaaf, sal hom juis daardeur verlaag en verswak in die oog van die beskaafde wêreld. Die swaard veroorsaak altyd ellende vir die een wat daardeur getref word, maar ook vir die een wat dit hanteer. Dit het ons ook al uit die wêreldoorlog geleer.

En dit is ook maar goed dat dit so is. Dit is goed dat die kwaad en die onreg wat ons die ander wil aandoen uit winsbejag en jaloesie, altyd weer sy loon kom eis. Daar is niks anders nie wat die oorlog vir ons so afskuwelik maak nie as juis die feit dat dit sy ellende op ons eie hoof neerbring. Geen verbond van nasies sal die oorlog heeltemal uitskakel nie. 'n Verbond word in onse eeu net gemaak om sigself te beskerm totdat die geskikte en voordelige oomblik daar is om dit te verbreek, netso maklik as wat dit aangegaan is. Dis nie alleen afskuwelik nie, maar dit wek ook ons laglus op om te sien hoe die groot volke van die wêreld van ons tyd daarnaar streef om die eerste te wees op die gebied van die huigelary. Geen verbond sal die oorlog afweer nie, altans nie dié verbonde nie wat in eie belang en teen die belange van die ander gemaak word.

Ons enigste hoop is die waarheid wat in hierdie tekswoord uit Mat. 26 opgesluit lê en wat tot 'n sekere hoogte vir ons in die groot wêreldoorlog bewys geword is: „Die wat die swaard neem, sal deur die swaard vergaan.” Hoe meer die wetenskap vooruit gaan, hoe meer middels word daar uitgevind om die een die ander in so kort moontlike tyd te verdelg, en hoe beter die stryd- en verdedigingsmiddels is, hoe meer word dit soos 'n tweepuntige swaard, wat verniel naar vorentoe en naar agtertoe, wat dood en verderf uitsaai nie alleen onder die wat oorwin word nie maar ook onder die oorwinnaars.

Die tyd is aangebreek waarin daar geen voordeel meer in 'n oorlog sit nie. Dis alleen 'n openbaring van die duistere magte waardeur die mensemasse beheers en voortgedryf word. Dit veroorsaak alleen ellende en smart, onnoemlik groot, onder alle vegtende partye, want

almal wat naar die swaard gryp sal deur die swaard vergaan. As illustrasie hiervan uit die daelikse lewe wys ons op die feit dat niks ons mense daarvan só afkeer nie om die een die ander in die wêreldse gereghof te vervolg as die feit dat hy weet dat hy nie alleen sy medemens nie maar ook homself sal ruïneer. Die kwaad en die vyandskap straf hom altyd self en dis ook maar goed dat dit so is.

Maar kan ons christene dan niks doen om die oorlog af te keer? Ja seker, as ons maar net christene is. Nie deur allerlei verbonde aan te gaan nie, ook nie deur oorlogsjare as roemryke periodes te vereer nie, maar deur die oorlog ook in onse daelikse lewe te veroordeel en te brandmerk as die losbreek van die magte van die duisternis. Die oorsprong van die oorlog is nie daar by die regeerders van die volke so seer te soek nie as by dié persone wat dit in die daelikse lewe, daar buite op straat, goedkeur en aanmoedig. Oorlog is altyd 'n teken dat die onverstand seëvier.

As christene moet ons tydig en ontydig met die vinger wys op die afskuwelike gevolge van 'n hedendaagse oorlog. Altyd moet ons die onverskilliges en roekeloos oorlogsugtiges, wat aanspoor tot oorlog en vyandskap nie uit kleinsieligheid nie maar uit gebrek aan alle siel, die waarheid onder die neus vryf, wat daar lê in die woorde: „Dat almal wat die swaard neem, deur die swaard sal vergaan.”

H. P. WOLMARANS.

Deelneming doet innig goed. Toch vergeten wij niet, wat Tholuck zegt: Waar men veel over zijn zorgen tot menschen spreekt, komt het er licht toe dat men weinig spreekt tot God, en waar men integendeel de zalige verlichting ervaart die eene stille samenspraak met den Eeuwige te weeg brengt, daar verlangt men niet meer zoo naar de menschen. Mij dunkt dat het lang uitweiden over ons leed dit des te grooter maakt en er ook den zegen aan ontnemt.

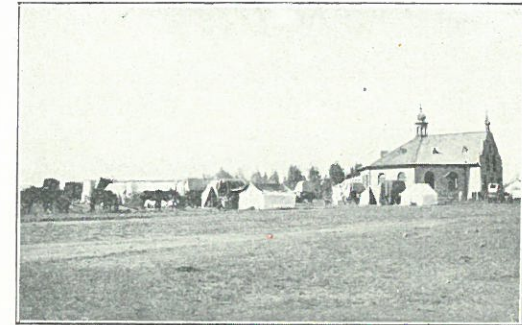
INSEËNINGSPLEGTIGHEID.

Op hierdie portretjie is te sien :

Voor (links na regs): Di. J. J. Prinsloo, Joh. Dreyer, Prof. Dr. J. H. Greyvenstein, Ds. F. J. Z. Booysen; Prof. Dr. B. Gemser, wyle Ds Jac. van Belkum.

Agter: Di. A. Oosthuizen, T. Dreyer, M. Grobler, A. Ras, Dr. J. Strydom en Ds. J. J. Hattingh van die Verenigde Kerk.

Die portretjie is geneem met die inseëning van Ds. F. Booysen te Trichard op 23 April 1932.

DIE NED. HERVORMDE KERK VAN STANDERTON.

Op die hoeksteen staan die volgende :

„Deze hoeksteen voor het kerkgebouw der Nederduitsch Hervormde Gemeente van Standerton is gelegd door den Weleerwaarden Heer Ds. M. J. Goddefroy op 22 Januarie 1898.

Artikel 20 van de grondwet der Zuid Afrikaanse Republiek zegt: „De Nederduitsch Hervormde Kerk zal de kerk van de Staat zijn.”

Die kerk is van binne agtkantig.

Die portret is geneem op 19 April 1924 met die inseëning van Ds. T. Dreyer.

DIE MOHAMMEDANISME.

Een van die baie probleme waarmee die leiers en volk van Suid-Afrika al jare lang mee besig is, is die sogenaamde Asiate- of Koeliekwessie. Verbasend baie is al oor die probleem gepraat, geskryf en gekonfereer en dit skyn of ons nog nie veel nader aan 'n oplossing is nie.

Ons ken alger die koeliehandelaar. Ons weet alger iets van sy lewenswyse, van sy besigheidsmetodes, van sy aard en karakter, maar dit is tog wel vreemd genoeg dat ons niks of anders baie min weet van sy geloof. Ons weet wel dat die meeste koelies Mohammedane is, maar hoe die Mohammedanisme ontstaan en gegroei het en wat die Mohammedanisme leer weet die meeste van ons mense omtrent niks van nie.

Daarom het ons dit goed gedag om in populêre vorm, sodat alger dit kan volg, iets oor bogenoemde onderwerp te skryf.

Die stigter van hierdie geloof was Mohammed, wat in 571 na Christus uit 'n aansienlike familie te Mekka in Arabië gebore werd. Op jeugdige leeftyd werd hy 'n wees en moes hy vir 'n lang tyd in 'n nederige bedryf sy lewensonderhoud soek. Hy was eers 'n herder en daarna 'n leier van handelskaravane. Op die reise het hy oppervlakkig kennis gemaak met die Jodedom en Christendom. Toe hy later deur sy huwelik met Chadija ryk geword het, het hy sy vroeëre bedryf vaarwel gesê. Eers toe hy die ouderdom van veertig jaar bereik het, het hy — soos beweer word — allerlei gesigte gesien en het dit vir hom duidelik geword dat hy deur God self geroepe was as profeet om teen die politeïsme (veel Godedom) op te tree en te preek dat daar net een God is (monoteïsme).

Hy het sigself spoedig so gehaat gemaak dat hy na Medina moes vlug in 622 na Christus. Die gebeurtenis word deur die Mohammedane beskou as van so grote betekenis vir die seëpraal van hulle geloof, dat die jaar die aanvangspunt van hulle jaartelling geword het.

In 630 het hy Mekka verower en enige jare daarna het sy heerskappy sig oor die hele Arabië uitgestrek. Deurdag hy sy volgelinge as hulle duurste en heiligste plig voorgehou het die verbreiding van die nuwe godsdiens met geweld van wapens, het hy hulle met 'n woeste fanatisme besiel. Dit het hulle dan ook geluk om die een provinsie na die ander en die een land na die ander te verower. Europa werd van twee kante bedreig. In 711 werd Spanje verower en selfs Wene, die hoofstad van Oostenryk, bedreig. Eers in 732 werd hulle deur Karel Martel by Poitiers teruggedraan en verhinder om hulle roof- en veroweringstogte verder voort te set.

Die grondstelling van die Mohammedanisme of Islamisme, soos dit ook genoem word, is: „God alleen is God en Mohammed is sy profeet.” Adam, Noag, Abraham, Moses en Jesus word deur Mohammed beskou as profete, maar hy is die laaste en grootste van al die profete. Die ander was maar slegs sy voorlopers.

Die voornaamste voorskrifte van die Mohammedaanse wet is gebede, vaste, reiniginge, bedevaarte na Mekka, aalmoese en onthouding van wyn. Dit is 'n wettiese, uiterlike godsdiens, wat op stoffelike krag en aardse voorspoed gegrond is. Dit ken geen genade, geen eindelose barmhartigheid en geen besieling deur die Heilige Gees nie. Die God van die Mohammedane is 'n willekeurige, wraaksugtige en bloeddorstige tiran. Hy is almagtig en alwetend, maar vreeslik in sy toorn.

Nadat Mohammed sy heerskappy goed gevestig het, het hy 'n willekeurige dwingeland geword, wat al sy hartsogte vryelik botgevier het. Na die dood van Chadija, sy vrou, het hy 'n harem in die lewe geroep, waarin hy telkens weer nuwe vroue, en daaronder selfs die eggenote van sy aangenome seun, opgeneem het. Om die ergernis, wat dit by die gelowige veroorsaak het, weg te neem, het hy weer nuwe openbaringe ontvang, waarby mens moeilik alleen aan selfbedrog, maar slegs aan opsettelike bedrog kan dink. Die voorbeeld van Mohammed om meer as een vrou daarop na te hou werd deur sy volgelinge opgevolg. Die sinnelikheid blyk nie alleen uit die veel-

wywery nie, maar ook uit die geheel na die begrippe van die Oosterse sinnelikheid ingerigte paradys, wat hy aan sy uitverkorene beloof. Die Mohammedaanse gelowige „mag met blye verwagting uitsien na die hemel, waar die salige in lieflike tuine, met fraaie klere en sierade gedos, deur swartogige meisies omring, die kostelike, nie bedwel-mende, paradyswyn sal drink.” Van die wêreld moet die gelowige niks verwag nie. Die wêreld word selfs verge-lyk met 'n mishoop met verrottende bene. Die profeet het egter gesorg dat hy reeds hier op aarde 'n voorsmaak van die sinnelike hemelgenot kon smaak. Dat baie gelo-wiges hom hierin ywerig nagevolg het, spreek vanself. Die vereniging van sombere wêreldveragting met weelderige sinnelikheid is 'n kenmerk van die Mohammedanisme.

Die Bybel van die Mohammedaan is die Koran. Dit bevat die onderwys van Mohammed wat eers mondeling gegee werd en na sy dood versamel en opgeteken is. Dit is vir die Muselmanne 'n heilige boek.

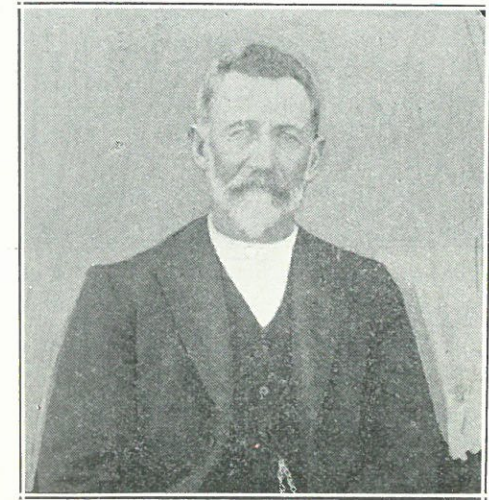
Die leer van hierdie valse profeet is 'n gevaar vir Suid-Afrika, 'n groter gevaar as wat die meeste van ons besef. Dit is 'n gevaar nie slegs omdat hier so baie aanhangers van die geloof in ons midde woon nie, maar ook, ja veral omdat hulle eiginlik net op die vasteland van Afrika sen-dingwerk doen. As die miljoene negers van midde-Afrika die Mohammedaanse geloof aanneem, sal daar ongetwy-feld meer rede tot bekommernis wees, wat die toekoms van ons land en ons volk betref, as vandag.

'n Ander gevaar, van veel groter afmetinge, is die vriendskaplike verkeer, wat in seker dele van ons land gevind word, tussen ons mense en die koelie. Die mense besef nie die groot gevaar waaraan hulle hulself, hulle kinders en nageslag bloot stel nie. Daarom is daar, helaas! kinders van die stoere voortrekkers, van Geuse en Hugenote, kinders van die geloofshelde, wat met die koelies gesels asof hulle hul gelyke is en selfs saam met hulle tee drink. Die gevolge van die vriendskaplike om-gang sal wees gemengde huwelike, wat ongelukkig alreeds hier en daar plaasgevind het.

Ag, mag die oë van ons volk tog gou vir hierdie groot gevaar oopgaan! Vader, Moeder, wat u kind lief het, dink tog, as u die koeliewinkel ingaan, aan die eer, aan die geloof, aan die sieleheil van u kind!

Standerton.

T. F. J. DREYER.

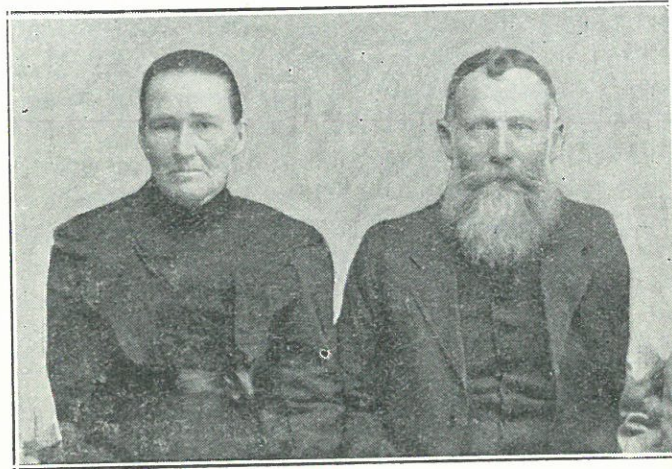
Kenne Nicolaas de Kock is die alombekende Ouder-ling van Ventersdorp.

Gebore op 1 Mei 1864 is hy op betreklik hoë ouder-dom oorlede op 26 Okt. van die vorige jaar.

Op 43-jarige leeftyd werd hy Diaken en 10 jaar later Ouderling. Weëns ernstige krankheid moes hy in 1931 bedank as sulks.

Op die Rings- en Algemene Vergadering was hy byna altyd as afgevaardigde van sy Gemeente. Hy was jare lang lid van die Westelike Rings Kommissie.

T. F. J. D.

Machiel Johannes de Kock is op 9 Maart 1861 gebore en op 19 Julie 1932 oorlede. In 1882 is hy getroud met Mej. Cornelia Susara van Eck. Hy was die oudste broer van wyle oudl. Kenne de Kock van Ventersdorp.

In 1907 werd hy gekies as Diaken van die Ned. Herv. Gem. van Klerksdorp en later werd hy Ouderling wat hy gebly het tot in 1930.

Die ywer en liefde vir sy kerk was bekend aan alger wat met hom kennis gemaak het.

T. F. J. D.

DIE SAMARITANE.

Tot die heidense wêreld, waarvan die vrome Jood hom met groot angsvalligheid afgekeer het, het ook behoort die aan die Jode verwante Samaritane. Des te meer opvallend is hierdie verskynsel omdat daar so baie gemeenskapliks gevind word tussen hierdie twee volke; dog nieteenstaande hierdie gemeenskaplikheid het daar altyd 'n wedersydse afkeer bestaan soos ook duidelik blyk uit die Nuwe Testament.

Na die val van Samaria, die hoofstad van die Noordelike of die Tienstammeryk het die Assiriese veroweraars koloniste uit verskillende lande hierheen gebring, om as teenwig te dien vir die Jode wat agtergebly het in die land. Hierdie Noordelike ryk het uit verskillende nasies bestaan. So noem die koning van Assirië in sy inskifte „gevangenes uit verskillende lande,” wat hy hierheen gebring het, en maak spesiaal melding van sekere Arabiese stamme wat hy daarheen oorgeplaas het weens hulle opstandigheid. Daarnaas vind ons in 2 Kon. 17 : 24 ook nog die name van verskillende ander nedersetters wat hy na Samaria gebring het. En daarmee het die Noordelike Ryk as Joodse staat sy end bereik. Die nasie-eenheid is verbreek, en in plaas daarvan het gekom 'n bonte versameling van allerlei volke. Vreemde volke en godsdienste is vermeng met die van Israel; Assiriese stadhouers en beamptes het die heerskappy in die land gevoer; Assiriese en Arabiese bloed het deurmekaar gevloei met die van die inheemse Israel, en uitlandse gode het te staan gekom op die heilige plekke in die land.

Uit hierdie gemengde volkere groepe het nou die Samaritane ontstaan. In die eeu wat volg op die ballingskap het talryke Grieke uit Klein-Asië hulle ook nog kom vestig in Samaria, terwyl die provinsie Juda sy ras suiwerder bewaar het. Staatkundig het Samaria ook 'n eie provinsie gevorm, wat regeer is in die Persiese tyd deur 'n stadhouer en in die tyd van Christus deur 'n goewerneur.

In godsdiens en erediens was daar tydens die val van Samaria nie groot onderskeid tussen die Noordelike en die Suidelike bevolking nie. Maar nou deur die invoering van die vreemde koloniste het vreemde gebruike ook ingesluip, maar tog het die Jehova-godsdiens die oorhand bly behou. So lees ons in 2 Kon. 23 : 15 v. dat die hervorming van koning Josia van Juda ook tot in Samaria deurgedring het; en in Jer. 41 : 5 hoor ons van mense wat van Sichem, Silo en Samaria (uit die Noordelike Ryk) na die tempel van Jerusalem gaan om fees te vier.

Toe die Jode nou terugkeer uit die ballingskap van Babel het die nuwe bewoners van die Noorde, die Samaritane hulle hulp aangebied om die tempel wat verwoes was weer op te bou. Maar die teruggekeerde bannelinge het in hulle nie meer vlees van hulle vlees gesien nie, en in hulle God nie meer die van die Jode nie. Die godsdiens was deurspek met allerlei vreemde, uitlandse elemente, dit was nie meer die oue nie, en gevolglik kon hulle nie meer saamwerk nie. Die leiers van die Joodse gemeenskap Serubbabel en Josua het hulle daarteen verset., Esra 4 : 3, want in die ballingskap het die Joodse gemeenskap ook anders geword en het al wat vreemd is ver gehou.

En so het dit tot 'n verwydering gekom, wat uitloop het op 'n skeuring, sodat die Jode hulle afgeskei het van die Samaritane, wat van nou af 'n selfstandige godsdienstige gemeenskap geword het. Maar in die alledaagse lewe was die skeidsmuur nie so hoog nie. Die verkeer het nog oor en weer gegaan, ja selfs vername families het oor en weer getrou, Neh. 6 : 17 v., Neh. 13 : 23 v. So is b.v. in 432 V.C. 'n kleinseun van die toenmalige Joodse hoëpriester uit Jerusalem verdryf omrede sy huwelik met die dogter van 'n vreemdeling soos Sauballat die Samaritaanse stadhouer, Neh. 13 : 28.

Nadat Esra en Nehemia die Joodse gemeente as 'n afgeslote geheel gevestig het en die naburige volke vergoed uitgesluit is, het die Samaritane hulleself ook gevorm tot 'n offisiële godsdienstige gemeenskap met 'n eie plek

vir hulle erediens op die Gerisim in die nabyheid van die dorpie Sichem. Van Alexander die Grote het hulle vergunning gekry om 'n eie tempel op te rig. Met die vestiging van die erediens op die Gerisim het die breuk tussen Jood en Samaritaan vergoed onherstelbaar geword, en van die tyd af vorm hulle 'n skerp teenstelling. Die Samaritaanse gemeente het egter nie uit eie krag of beweging ontstaan nie, maar het opgekom as teenhanger van die Jerusalemse gemeente, dog op dieselfde model gevorm.

Daarom dan ook dat die Samaritaanse gemeente verwantskap en ooreenkoms vertoon in sy grondslae met die van die Jode. Net soos die Joodse gemeente het aan die hoof gestaan 'n hoëpriester; 'n eie tempel het hulle besit op die Gerisim, en in 128 V.C. het hulle ook 'n eie altaar gehad. Dieselfde God as Israel het hulle vereer, en in Moses die grondvester van hulle godsdiens gesien. Hulle het ook die vyf boeke van Moses, was toe as versamelde boek voorhande was, besit. Terwille van die volk is die Hebreeuse boek in die Samaritaanse skrif opgestel en later ook in die Samaritaanse taal vertaal. Net soos by die Jode was die besnydenis op die agste dag die teken van inlywing in die gemeente; eweas by die Jode is daar die groot jaarfeeste gevier, veral die Pasga. Net soos in Jerusalem het die Samaritane hulle ook gesterk in die hoop op die naderende eindtyd, ook hulle het geglo aan die Messias, wat as profeet, gelyk aan Moses, sou kom en sy woning in Sichem sal hê, Deut. 18 : 15, Joh. 4 : 29.

Maar gou het dit geblyk dat die Samaritaanse gemeente nie geput het uit eie lewenskrag nie, maar 'n skadubeeld en 'n navolging van die Joodse was. Terwyl die Joodse voortdurend gegroei en aangewas het, en moeilikhede getrotseer en oorwin het, het die van die Samaritane stilgestaan en verstar. Hulle het beperk gebly tot die vyf boeke van Moses want uit hulle het niemand voortgekom wat profetiese geskrifte versamel of psalms gedig het nie. Hulle het te liberaal geword, en hulle godsdiens is vervorm geword tot 'n menslike godsdien-

stigtheid. Toe Antiochus Epiphanes later Palestina binnegekom het, het die Jode liever die martelaarskap verduur as om hulle geestelike besit prys te gee; die Samaritane daarenteë het hulle tempel aan die vreemde god gewy.

Altyd breër het die kloof geword tussen die twee volke, en immer het die haat aangegroei tussen die afgeslote, behoudende Joodse gemeente en die meer liberaal-gesinde Samaritane.

'n Soortgelyke haat as wat bestaan het tussen Edom en Juda, het ook tussen hierdie nabure, verwant deur ras en godsdiens, opgevlam. In die tyd van Jesus het hierdie haat nog bestaan, en is die spotwoord gebruik: „Jy is 'n Samaritaan en is van die duiwel besete“, Joh. 8 : 48. Vir feesgangers was dit dikwels gevaarlik om deur die Samaritaanse gebied te reis. So verhaai Flavius Josephus, 'n Joodse geskiedskrywer, dat omstreeks die jaar 50 N.C. 'n Galilese feeskaravaan in Ginea vermoor is; vgl. Lukas 9 : 52 v. Maar Jesus het altyd hierdie haat van Jood teenoor Samaritaan bestry, Joh. 4, Luk. 10 : 33, 17 : 16, alhoewel hy sy arbeid nie na Samaria uitbrei nie.

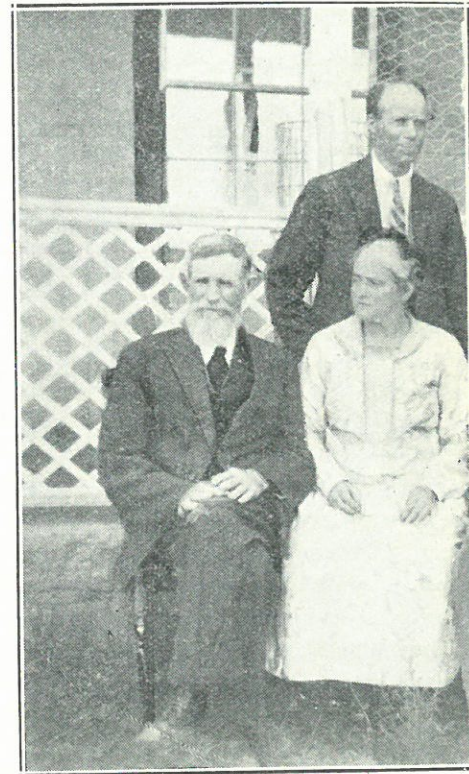
Vir die swaar lotgevalle wat die Jode oorval het, is die Samaritane gespaar gebly. Merkwaardig is dit dat hulle al die eeue deur hulle woonplek bly behou het. En teenwoordig nog woon in Nablus (Sichem) 'n klein, langsaam uitsterwende sekte van omtrent 170 siele. Hulle staan onder 'n hoëpriester, en besit 'n sinagoge; die Sabbat word streng onderhou en op die groot Pasgafees op die Gerisim is nog dieselfde ou gebruike van twee duisend jaar gelede in swang.

B.

E. S. MULDER.

Slechts man en vrou, die volkome voor elkaar leven, leven op die beste wyse voor het kind. Zij scheppen de sfeer van geluk, die meer dan alle willekeurige zorg en liefde, de ziel van het kind ontbloeien doet.

D. COSTER.

P. W. Labuschagne, sy eggenote en sy seun Frederik.

PIETER WILLEM LABUSCHAGNE.

Op 17 Febr. 1868 is P. W. Labuschagne in die distrik Potchefstroom gebore. As seun van veertien jaar is hy saam met sy ouers na die plaas Syferfontein, Johannesburg. Op 24-jarige leeftyd is hy met Maria Buitendag in die huwelik getree. Vier seuns en drie dogters is uit die huwelik gebore.

In 1905 is hy na Standerton, waar hy hom metterwoon op die plaas Mooimeisiesfontein gevestig het. Op

15-jarige leeftyd het hy sy eerste oorlogsdien gedoen. In die Engelse oorlog was hy 'n bittereinder gewees.

Sy grootste diens het hy egter aan sy kerk bewys. Meer as twintig jaar was hy onafgebroke ouderling van die Ned. Herv. Gemeente van Standerton en in al die tyd was hy nooit met een Nagmaalsviering afwesig nie wat seker 'n rekord is. Groot was sy liefde vir sy Heer en sy Kerk. Hy was gewillig om hom daarvoor op te offer. Sy uitstaande kenmerk was sy getrouheid. Hy het op sy pos gebly tot die einde toe. Op Sondag 4 Junie is hy dood in sy bed gevind. Sy as rus in vrede!

CHRISTUS, HET MIDDELPUNT.

Vroeger meenden de menschen, dat de aarde het middelpunt was van het heelal, waaromheen alle hemellichamen zich wentelden. Later begreep men, dat de aarde om de zon draait, en dat de zon het middelpunt is van ons planetenstelsel.

Op dezelfde wijze kan men zich vergissen in het geestelijke leven, wanneer men den mensch maakt tot middelpunt van alle schepselen, terwijl toch in werkelijkheid Christus de Zon des levens is, het Middelpunt van alle gedachten en raadsbesluiten Gods, het Centrum van al het geschapene. Wanneer men den mensch tot het middelpunt maakt, dan onthoudt men God en Zijn Gezalfde de eer, en men mist Zijn zegeningen voor den tijd en de eeuwigheid. Ook wij, geloovigen, moeten steeds in gedachtenis houden, dat Christus de eerste plaats moet hebben, Christus is het middelpunt van Gods gedachten. Christus verheerlijkte God in Zijn leven en in Zijn dood; daarom heeft God Hem ook verheerlijkt aan Zijn rechterhand boven alle heerschappij en macht en heeft Hem de hoogste plaats gegeven. Hoe gelukkig zijn we, als we daarover ons verblijden, en God den Vader aanbidden, door Jezus Christus.

Schoon en gezegend is het, wanneer Christus steeds meer het Middelpunt wordt van al onze gedachten en woorden en werken. Dan alleen kunnen wij gezegend zijn en een zegen worden voor anderen.

NUWEJAARSDAG OP SEE.

Dit is middernag (Saterdag nag) die wysers van die horlosies wedywer met mekaar om aan te kondig dat die oue jaar weg gesterwe het, en dat die eerste sekonde van die nuwe jaar af getik word—die passasiers aan boord is nog almal op: sommige drink (hulle drink al die hele dag), ander speel kaart en weer andere sit en lees, gesels of stap in die gange rond. Ook die bediendes is nog op. Ook hulle hou die horlosies dop. Nou is dit twaalf uur, en opgeruim gryp een van hulle die tafel gong; loop die gange af, maak lawaai, en skreeu "happy new year" of iets dergelyks..... Alles word stil en onder die sagte gedreun van die motore van die skip, en gesus deur sy wiegelende beweging val almal inslaap—dis die vroeë môre van die nuwe jaar 1933.

Nie te lank geslaap, of jy word wakker. Maar staan die boot dan stil! Nee die motore dreun tog, maar die boot beweeg dan nie; of is die sylingse beweging van môre dan te sag om dadelik gevoel te word. Jy bad, trek haastig aan en gaan op dek. Wat sien jy! water, water, sover as die oog maar kan gaan. Maar die see is vanmôre dan so anders as gewoonlik: daar is geen branders, slegs maar 'n sagte beweging van vlakke deininge wat die boot heel saggies op en neer laat gaan; verder is die see glad en stil. Selfs die vliegende vissies geniet dit om in hulle sierlike vlugte 'n lang reg-uit streep te maak op die spieël van die watervlak.

Maar hoe is dit dan so stil vanmôre? Is dit die stilte voor die storm? Nee dit is nie. Dit is asof die see en die hele natuur daarbuite biddend en dankend stil is vir 'n nuwe weldaad van haar Skepper, die weldaad van 'n nuwe jaar.

Teen die aand word in die baai geanker. Hier sal die eerste nag van die nuwe jaar deur gebring word.

Die aandete is verby, die goedgeklede (of is dit halfgeklede) dames en die here gaan op dek. En wat doen jy

self? Nog eers in die leeskamer rondgesnuffel.....'n tydskrif, en..... ja waarlik 'n artikel in Afrikaans! die taal wat so soet klink wanneer alles om jou heen so uitheems is.

Jy gaan ook op dek..... die mense dans, dans, ja, dit is mos nuwejaar; O, maar dit is tog Sondag! Jy draai jou weg, leun oor die balkon, daarbuite is dit rustig-stil, alleen maar water-geluidjies soals wat dit van die boot in die see val, en 'n aand koelte heerlijk koel en klam speel om jou heen—dit was nuwejaarsdag op see 1933.

JAC. P. v.d. BERG.

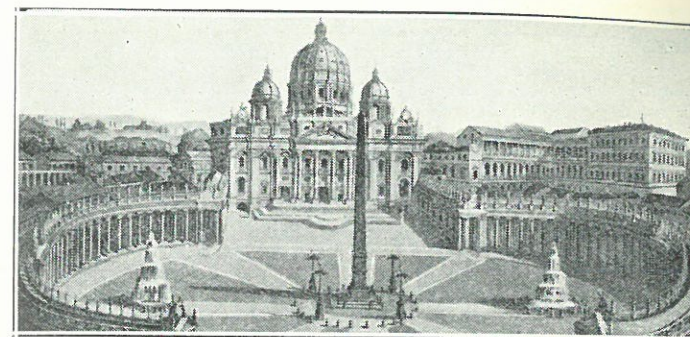
HET GOUDEN ALPHABETH.

Spurgeon heeft den honderd negentienden Psalm dezen naam gegeven. Naar de twee-en-twintig letters van het Hebreeuwsche alphabeth bestaat deze Psalm namelijk uit 22 maal 8 verzen, en elke acht verzen, die samen een afgerond geheel vormen, beginnen met één-zelfde letter van het alphabeth.

Psalm 119 is niet alleen lang, maar hij munt uit in breedte van gedachte, in hoogte van beteekenis, en in diepte van innigheid. Het onderwerp van dezen wonderschoonen zang is het *Woord des Heeren*. Hij is vergeleken geworden bij een parel-eiland, terwijl een ander, even terecht, het beeld van een schoon aangelegden tuin vol geurige bloemen op hem heeft toegepast.

Zij, die over Psalm 119 hebben nagedacht, hebben zich verbaasd over de diepte der gedachten en over de rijke afwisseling, die er in samengaan.

Karakteristiek heeft iemand den genoemden Psalm aangeduid als „de alleenspraak eener godvruchtige ziel voor een opengeslagen Bijbel.”

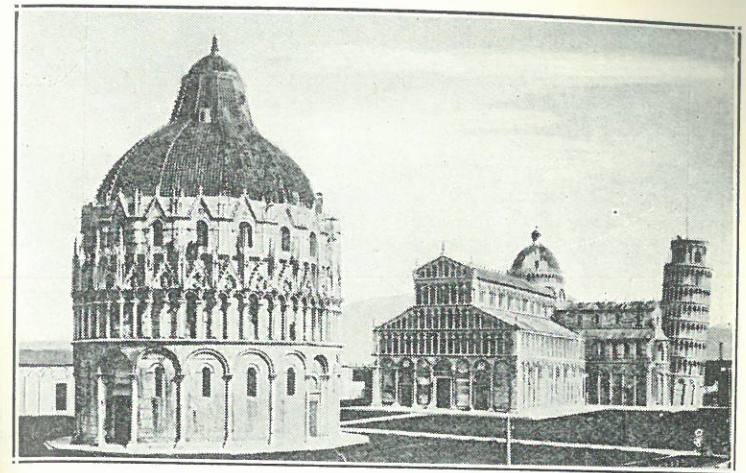
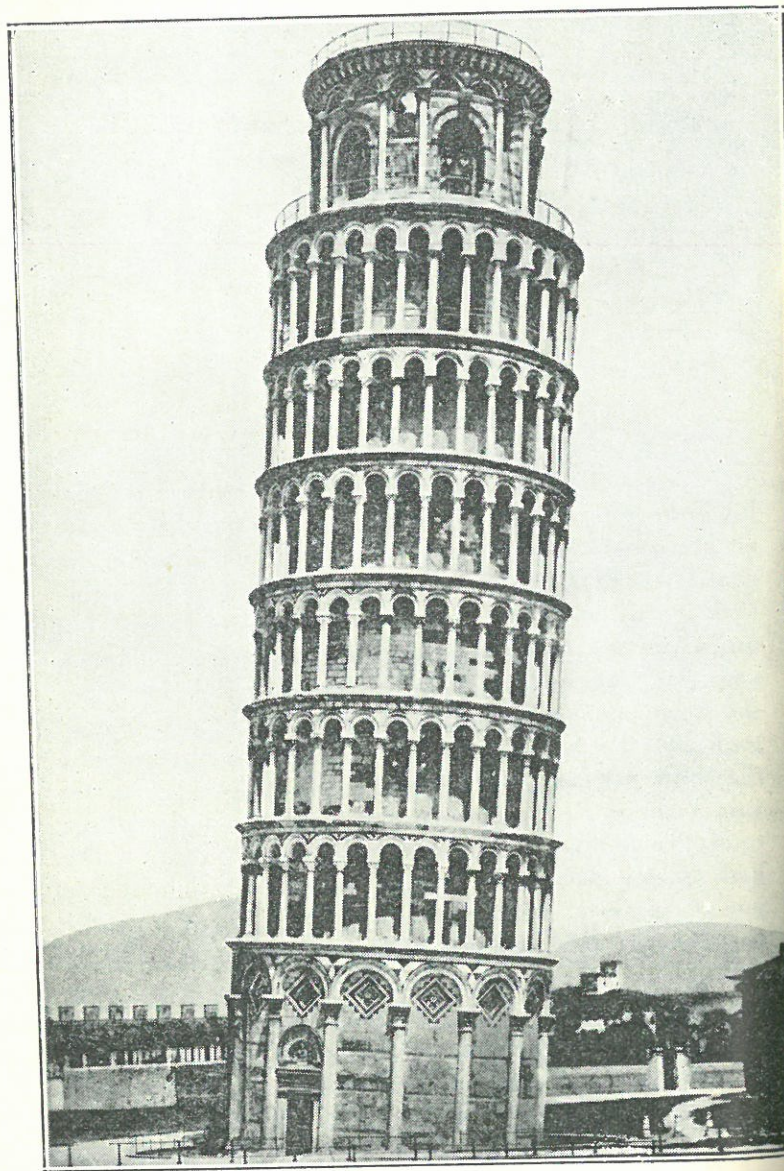

DIE SINT PIETERSKERK.

Die onderste portret is van die beroemde Sint Pieterskerk te Rome. Dit is een van, so nie die mooiste en kosbaarste kerk nie alleen in Rome nie, maar in die ganse wereld. In die baie besienswaardighede in die kerk is o.a. 'n bronse beeld van die apostel Petrus, wat op 'n voetstuk omtrent 3 of 4 voet hoog staan. Die lede van die Roomse kerk wat die gebou besoek het alger die gewoonte om voor die beeld te kniel en die groot toon van die regtervoet te soen. Dit word beweer dat die toon hierdeur al baie geslyt het. Of dit hierdeur veroorsaak is weet die skrywer hiervan nie, maar dat die toon kleiner is as die ander een het hy self gesien. Die kerk is elke dag vol besoekers en daar dit al honderde jare staan is dit miskien nie onmoontlik nie.

Toe die kerk gebou moes word is in verskillende lande van Europa daarvoor gekollekteer. Vir die doel het Johan Texel in Duitsland rond gegaan. Sy besoek aan Wittenberg was die aanleiding dat Luther sy stelling teen die Roomse leer aan die kerkdeur geplak het. Dit was die geboortedatum van die Protestantse geloof.

T. F. J. D.

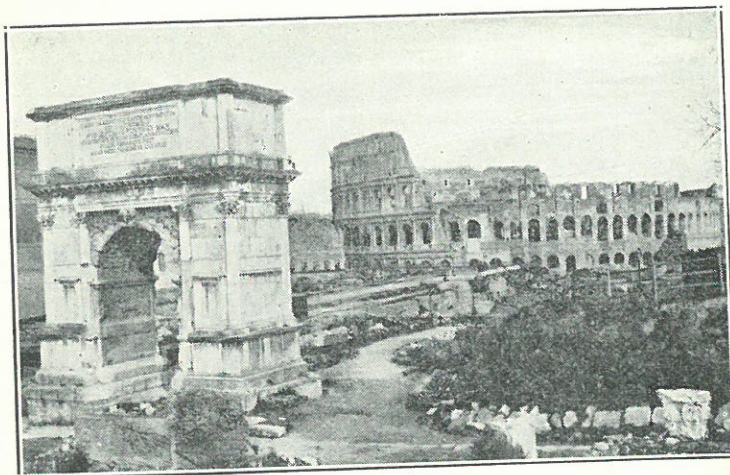
DIE SKEWE TORING VAN PISA.

Hier sien u een van die sewe wonders van die wereld. Mens kan amper nie glo dat die swaare, massiewe toring kan bly staan nie hoewel dit so skeef is. Toe 'n seker man vir die eerste keer 'n kangaro gesien het, wat sy kleintjies in 'n sak onder sy maag dra, het hy die dier aandagtig bekyk en toe gesê: Nee, so'n dier kan nie bestaan nie. Ons vrees dat baie mense dit ook van die toring van Pisa sal sê. En tog staan die toring werklik in Pisa, 'n stad in Italië. Skrywer hiervan het dit self in 1923 gesien. Met 'n wenteltrap kan mens al om die toring opklim tot bo. As mens na die skewe kant loop voel dit net asof die reuse gevaarte na benede wil stort.

Dit staan al honderde jare daar en dit skyn of dit nog honderde jare sal staan. Dit dateer uit die bloeityd van Italië op die gebied van die argitektuur. Die bekwaamheid van die argitek vervul 'n mens met bewondering.

Op die klein portretjie hierbo sien u die domkerk van Pisa en die skewe toring op die agtergrond.

T. F. J. DREYER.

DIE COLLOSSEUM EN EREBOOG VAN TITUS.

Onder die baie besienswaardighede in Rome, die hoofstad van Italië, neem die Collosseum en die ereboog van Titus 'n vername plek in.

Die groot ronde Collosseum was 'n soort opelug skouburg waar die Romein in die tyd van die apostel Poulus heengegaan het om homself te gaan vermaak en om ontspanning te soek.

Dit is die plek waar die Christene terwille van hulle geloof voor die wilde diere gewerp werd om lewendig verslind te word. Daar is ook nog te sien die vertrekke waarin die wilde diere gehou werd, asook die vertrekke waar die christene hulle lot moes afwag.

Titus was die Romeinse generaal wat in 70 na Christus Jerusalem ingeneem en verwoes het. Die boog is toe ter ere van hom en ter gedagtenis aan die groot veldtog opgerig. Op die mure van die ereboog is afbeeldings te sien van die gevangenes uit Jerusalem soos hulle deur die strate van Rome gelei werd en ook van die tempelgereedskap wat gebuit werd in Jerusalem, soos die goue kandelaar, die kopere wasvat, ens.

Beide die Colosseum en die Ereboog staan op die Forum Romanum, in die hart van Rome.

T. F. J. D.

DIE ARMBLANKE VRAAGSTUK BESIEN IN DIE LIG VAN GODS WOORD.

„Was julle, reinig julle, neem die boosheid van julle handelingte voor My oë weg, hou op om kwaad te doen, leer om goed te doen, soek die reg, help die verdrukke reg, doen reg aan die wees, verdedig die saak van die weduwee.”

Jesaja 1: 16, 17.

Danksy die optree veral van een van ons Afrikaanse koerante is die Armblanke Vraagstuk prominent onder die aandag van ons volk gebing. En dit het ook tyd geword as nog gered wil word, wat gered kan word. Kerk en staat het nou die hande inmekaar geslaan om die probleem aan te pak en so moontlik 'n oplossing te vind. Allerhande planne word aan die hand gegee, wat moet dien as 'n oplossing, maar die een is so onbevredigend as die ander. Allerhande toestande word aangewys as die oorsaak, waarom soveel van ons volk almeer verarm. Die een is seker dat die droogtes die hoofoorsaak is. 'n Tweede is netso seker dat die fout lê by die depressie en swak pryse vir produkte. 'n Derde soek die oorsaak by die voortdurende toename van masjienes, wat oorproduksie bewerkstellig en miljoene werkloos maak. En dit is maar 'n paar van die baie oorsake, wat deur deskundiges en andere aangewys word.

Dat die hoofoorsaak hier alleen nie lê nie en ook nie by ander dergelike oorsake alleen nie, maar dat dit veel dieper gesoek moet word, hoop ons om aan te toon.

Ons tekswoord verwys ons ra dié periode in die geskiedenis van die twee-stamme ryk toe Jesaja opgetree het as profeet. Hy is geroep as profeet in die sterfjaar van koning Ussia en het sy werk voortgeset gedurende die regerings van die daaropvolgende drie konings: Jotam, Agas en Hiskia.

Op 'n magtige, indrukwekkende wyse is Jesaja tot profeet geroep. Die volk is besig om fees te vier. Jerusalem is vol feesgangers. Op al die berge van Juda brand vreugde-vure ter ere van die kroning van koning Jotam, die opvolger van Ussia.

Eensaam dwaal Jesaja rond. Hy voel homself eensamer as ooit tevore. Toe gaan hy na die tempel. Daar is niemand. Die voorhowe is op dié uur verlate. Aanbiddend buig hy sy vermoeide hoof neer. Maar wat is dit? Vanwaar is die heldere lig? Is dit 'n groot vreugdevuur buite êrens, wat sy strale van lig tot hier in die voorhof van die tempel gooi? Maar nee, die glans is van binne, uit die tempel self. En Jesaja sien vol verskrikking 'n hemelse gesig só heerlik, só majestueus, dat hy uitroep: „Wee my, ek is verlore! Want ek is 'n man van onrein lippe en woon onder 'n volk, wat onrein van lippe is; want my oë het die Koning, die Here van die leërskaare gesien.” En wat sien hy? Jehowa, wat sit op 'n hoë en verhewe troon en serafs, wat hulle aangesigte voor Gods heiligheid bedek, terwyl hulle sing: „Heilig, heilig, heilig is die Here van die leërskaare. Die hele aarde is van Sy heerlikheid vol.” Maar dan vlieg een van die engele na hom toe en raak sy mond aan met 'n gloeiende kool, wat hy met 'n tang van die altaar geneem het, en sê aan hom: „Kyk, ek het jou lippe aangeraak en jou skuld is weg en jou sonde is versoen.”

Van die oomblik af weet Jesaja dat hy deur God geroepe is. Sy boodskap brand hom in die siel soos die kole van vuur op sy lippe gebrand het. Die gesig in die tempel sweef hom voortdurend voor die gees. En met so 'n brandende boodskap in die hart en met die magtige tafereel voor sy gees, tree Jesaja op as aankondiger van Gods oordele oor die sonde van sy volk.

Wat was dan die toestand van sake? Oënskynlik het alles so welvarend en goed gelyk. Die klein rykie van twee stamme het op wonderbaarlike wyse sy selfstandigheid bewaar. Die volk was wêlaf. Die welvaart verkry onder die voorspoedige regering van koning Ussia het nog voortgeduur. Rykdom en prag was orals te sien.

Langs die strate verrys pragtige geboue en weelderige paleise. Die kosbare koninklike koets en ander dure rytuie word in die strate gesien. Die kleredrag, veral van die vroue, getuig van weelde en rykdom. Veelkleurige mantels hang om die trotse skouers. Aan die vingers en neuse skitter kosbare ringe. Hulle loop 'n trippelgang om die voetringe duidelik te laat rinkel en gooi dan met gemaakte vriendelikheid ogies links en regs vir hulle bewonderaars. (Jes. 3: 16—24). Tot laat in die nag weerklink vrolike musiek en opgewekte liedere. Dit kom van maaltye, waar die tafels ryk belaaie is met keur van smaaklike spyse en waar die bekers, gevul met kosbare drank, lustig rondgaan. In dit alles is tog veel wat die hart van 'n liefhebber van sy volk goeddoen, want dit is tog 'n teken, dat die volk geen gebrek ken nie en gelukkig is.

Geen gebrek ken nie? So lyk dit oppervlakkig geoordeel. Maar Jesaja sien dieper as die oppervlakte. Hy laat hom nie verblind deur al die prag en praal nie. Hy weet maar al te goed dat alles wat blink nog nie goud is nie. Die blink praalwaens, wat hom verbyjaag, en die opgemaakte dames, wat hom verbytrippel, erger hom. Dit roep nie die nagalm van die „heilig, drie-maal heilig is die Here van die leërskaare” in hom wakker nie. Nee, dit erger hom. Naas die weelde en in skrilte kontras daarmee sien Jesaja die diepe armoede van 'n deel van die volk. Hy gaan ook deur die strate van die arm buurt van die stad. Hy hoor daar hoedat 'n weduwee ween, omdat die omgekoopte regter haar geen reg laat wedervaar teen haar wrede onderdrukkers nie. Hy sien hoe 'n snikkende moeder smeek, dat haar kinders tog nie geneem en vir skuld verkoop moet word as slawe nie. Dit alles ontgaan die oog van die profeet nie. Hy sien alles raak. As hy op die platteland kom, dan val dit hom op, dat die plase van die groot boere al groter en die van die armes al kleiner word, totdat hulle eindelijk die erfdeel van hulle vaders aan die rykes vir skuld moet gee.

En dan bars Jesaja los en geesel die leiers van die volk, wat hy owerstes van Sodom noem. (1 : 10). Hy maak die rykes die verwyte, dat hulle die armes uitsuig. „Wat aan die arm man ontroof is,” sê hy, „is in julle huise.” „Wat is dit met julle,” so vra hy in heilige verontwaardiging, „dat julle my volk vertrap en die ellendiges mishandel?” (3 : 14, 15). En dan spreek hy die oordele van God daaroor uit: „Wee julle wat huis aan huis trek, akker aan akker voeg totdat daar geen plek meer is nie en julle alleen grondeienaars in die land is.” (5 : 8). „Wee hulle,” so gaan hy voort, „wat vroeg in die môre klaarmaak om sterk drank na te jaag, wat in die nag laat opsit, terwyl die wyn hulle verhit. En daar is siter en harp, tamboeryn en fluit by hulle maaltye, maar op die dade van die Here gee hulle geen ag nie en die werk van Sy hande sien hulle nie.” (5 : 11, 12).

Maar is die volk dan heeltemal afgedwaal van God? Het die godsdienste dan geheel-en-al verdwyn uit die volkslewe? Lees ons dan nie van sabbatte en feestye, wat gereeld gevier word en van brand- en slagoffers, van reuk- en spysoffers nie? Jawel, maar ook hier het die opmerksame oog van die profeet dieper deurgedring. Die uiterlike godsdienstigheid is maar 'n masker om die innerlike armoede, die gebrek aan ware godsvrug te bedek. En omdat die uiterlike godsdienste slegs skyn is, daarom is dit 'n gruwel in Gods oog en roep die profeet die oordeel van sy God ook hieroor uit. Hard trek hy tevelde teen die godsdienstige feeste, die offerandes en die lang gebede. Hoor maar: „Ek het geen behae in die bloed van stiere of lammers of bokke nie..... Julle nuwe mane en julle feestye haat my siel..... As julle die gebed vermenigvuldig, luister Ek nie.” (1 : 13—15).

Natuurlik veroordeel die profeet nie die offerandes en feeste en gebede as sodanig nie, maar omdat dit skynheilige offerandes en gebede is. Omdat die volk dink om daarmee God tevrede te stel en daardeur op Sy guns te reken, terwyl hulle verder kan doen, soos hulle wil.

Die profeet maak hulle die verwyte, dat hulle bid, terwyl hul hande bevlek is met die bloed van onskuldiges. En by die skynheilige offerandes ter ere van die Here God merk Jesaja op die verering van allerhande afgode, wat hy in sy veragting vir hulle nulliteite, niks-werd-goed noem. Die verering van die afgode naas Jehowa God toon die onwaaragtigheid van hulle godsdienste.

U begryp hoe dit alles tot ergernis van ons profeet is, wat alles besien in die lig van en beoordeel na die maatstaf: word die heilige God deur Sy volk geheilig? Hard word al hierdie volkssondes bestraf. Moedig kom hy op vir reg en geregtigheid. Hy ontsien niemand en niks nie. Met heilige erns wek hy sy volk op tot bekering, tot terugkeer tot die God van die vaders. „Was julle, reinig julle, neem die boosheid van julle handeling voor my oë weg, hou op om kwaad te doen, leer om goed te doen, soek die reg, help die verdrukke reg, doen reg aan die wees, verdedig die saak van die weduwee.” Hy is oortuig daarvan, dat sonder reg en geregtigheid, sonder barmhartigheid vir die verdruktes en ellendiges baat al hulle godsdienstige vertoon niks. Dit is dan maar net vorm sonder inhoud, 'n godsdienstige omhulsel,

Kan, wat hier gesê is van Juda, nie ook van ons tyd in die algemeen en van ons volk in die besonder gesê word nie? Die beskrywing van die toestande destyds kom soms op 'n merkwaardige wyse ooreen met toestande in ons twintigste eeu. Die kleredrag van ons tyd netsoos van dié tyd getuig van die ydelheid van die mens. En daar is 'n treffende ooreenkoms in allerhande versieringe. Die partye wat „vroeg in die môre” met sterk drank plaasvind en „in die nag laat opsit,” kom ooreen met die oordrewe kaartspel wat in ons stede en dorpe in swang is. Ook in ons tyd is daar die skreeuende armoede aan die een kant en in skerpe teenstelling daarmee die opgehoopte rykdomme aan die ander kant. Ook nou is daar nog die ywer vir godsdienste en daarnaas die verdruk-

king van die armes en minder bevoorregtes. Ons wil dit vir u aantoon.

Eerste dan die armoede!

Ons tyd staan in die teken van depressie, werkloosheid en armoede. Daar is duisende, nee miljoene, wat bid vir werk om iets te kan verdien vir vrou en kind, maar daar word geen werk gevind nie. Hier in ons land lê die uitgestrekte wêrelddeel, hier woon ryk boere en bestaan groot grond maatskappye, wat duisende morge aanmekaar het. Hierby kom nog die groot lappe kroon gronde en tog word die getal van boere, wat geen woonplek kan vind nie, al groter. Hier lê ons ryk myne van bykans al die beste en nuttigste metale en tog word die getal van werklose jaarliks groter. Hoe baie van ons volk, wat nie lang gelede nie eerbare en selfstandige burgers was, is verneder tot die bedelstaf en moet aan onderstandswerke en op die paaie aan die lewe gehou word? Die erfenisse van hulle vaders is hulle kwyd. Dit het in die hande gegaan van die geldskieters en andere.

En waarom? Deur die droogte, deur die depressie, deur.....? Ja, gedeeltelik wel, maar nie alleen daardeur nie, dog ook omdat die armes op direkte en indirekte wyse uit hulle besittings verdring is. Sommige geldskieters het gebruik gemaak van die swakheid van die mense, waar hulle 'n vat op het en het hulle aangemoedig om meer en steeds meer skuld te maak vir motors en wat dies meer sy. Sommige groot grondeienare het soos Agab met begerige oë en hebsugtige harte verlang na die wyngaard van die Nabots en het allerhande planne beraam om die minderbevoorregtes te uitoorlê om op die manier soos die profeet sê: „akker aan akker te voeg, totdat daar geen plek meer is nie en hulle alleen grondeienaars in die land is.” En hier het skuld sommige — ons sê nie almal nie — sommige bankbestuurders, prokureurs en selfs predikante en kerkrade. Waar eersgenoemdes duisende aangemoedig het om geld te leen, daar het laasgenoemdes die voorbeeld gegee deur die gemeentes skuld op skuld te laat maak. Laat ons dit onder die oë sien, ons skuld voor God bely en ons bekeer.

En noudat die mense uit hulle grond en besittings is, waar is nou die barmhartigheid teenoor hulle? Ons gee wel hier en daar 'n aalmoes, maar dit bring die verarmdes nie weer op hulle bene nie. Blywende hulp ontbreek. Baie skuldeisers druk nou in die swaar tyd hulle skuldenaars op om te betaal en sommige van die groot grondeienare wil geen woonplek gee aan die wat daarom kom vra nie. Bywoners wil hulle nie op hulle plase hê nie. Dan laat hulle dit liever leeglê. Dankbaar is ons dat daar goeie uitsonderinge is. Lof kom dié toe, wat arm famielies woonplek gee, blanke seuns en dogters in diens neem. Maar die wat dit wel kan, maar nie doen nie, help daardeur om die Arm Blankedom te vergroot én tref hulleself ook daardeur, want deurdat tien-duisendes geen inkome het nie, het hulle geen koopkrag nie en die groot produseerders sit opgeskeep met hulle duisendes van sakke mielies en ander produkte.

Daar word deur sommige gesê 'n witman op my plaas, 'n wit meisie vir die kinders wil ek nie hê nie, want hulle is lui of sleg of het een of ander fout. In baie gevalle is die klagtes gegrond, maar wat van die baie ander, wat dol graag wil werk, eerbaar en goed is? Wil u hulle liever honger laat ly? Het u nie innig jammer vir hulle nie, wat vlees van u vlees en bloed van u bloed is? Het u as meer bevoorregte geen verpligting teenoor die minderbevoorregtes van ons volk nie, selfs teenoor die teen wie daar besware is? Moet u uself juis nie oor hulle ontferm nie en meehelp om hulle op te voed tot eerbare mense nie?

Ander weer sê, dat die naturelle bediendes goedkoper is. Dit mag waar wees, maar u selfsug, u gierigheid om 'n paar shillings per maand op die manier uit te spaar, word u geestelike ondergang en die van ons volk. Dit is die onkristelike Kain's houding: „Is ek my broer se wagter?”

Algar erken: die middelklas is die ruggegraat van 'n volk, want die rykes word verswak deur hulle weelde en die armes deur hulle gebrek. Waarom word die middelgroep dan nie versterk nie deur die buitensporige

inkome van die wat ryk en verryk is en in geen ding gebrek het nie af te bring en met die bedrag wat op die wyse verkry is die inkome van die wat arm en verarmd is, te verhoog?

Die armes word uitgebuit, die ellendiges word verdruk netsoos in die tyd van Jesaja. Maar daarom rus dan ook, netsoos destyds op Juda, Gods kastydende hand op ons volk. Met Daniël (4: 27) kan ook ons volk toegeroep word: „Breek met u sondes deur *geregtigheid* en met u ongeregtigheid deur *genade* te bewys aan die ellendiges.” Al die pogings om die ekonomiese toestande te verbeter en om verlos te word van die oordele Gods oor ons volk sal niks baat nie, tensy ons as volk verlos word van ons selfsug en hebsug en ons bekeer tot God om reg en geregtigheid te beoefen.

In sommige lande van Europa het die volke van die Sosialisme uitkoms verwag. Hulle is teleurgesteld geword. En waarom? Omdat die Sosialisme met sy leer, wat in die grond van die saak hierop neerkom: „Al wat joue is, is myne,” selfsugtig is. Deur selfsug is 'n volk nog nooit gered geword nie. In hierdie stelling is Sosialisme veroordeel.

Maar wat dan? Wat moet dan gedoen word? Net die teenoorgestelde: om te doen wat Christus ons geleer het, om in onselfsugtigheid te sê: „Al wat myne is, is joue,” om te doen soos Nehemia. Na die terugkeer uit die ballingskap is die volk arm. Om te kan bestaan moet veral die armes skuld maak. Weens die hongersnood is daar geen hoop om die skulde te vereffen nie. En wat doen Nehemia? Toe hy die klagtes van die armes hoor, was hy baie ontroerd en hy het by homself beraadslaag wat om te doen en toe „met die edeles en die leiers getwis.” En hy het voorgestel, dat al die skuld kwytgeskeld word. Die lande en wingerde en olyfbome en huise, wat vir skuld gegee is, moes teruggegee word en daarby nog die honderdste deel van die geld, die koring, die mos en die olie wat aan die armes geleen was. Nehemia het self die voorbeeld gegee en die skuldeisers het gesê: „Ons sal dit teruggee en niks van hulle vorder

nie.” (Nehemia 5). Op die wyse is die armblanke vraagstuk in Juda met een slag opgelos.

Dit is onprakties, sal in ons dae gesê word. Ja, netso onprakties as wat Jesus met Sy prediking van selfverloëning en naaste liefde in die oog van die wêreld is.

Voorwaar, Jesaja's prediking hoort tuis ook by ons volk: „Was julle, reinig julle, neem die boosheid van julle handelinge voor my oë weg, hou op om kwaad te doen, leer om goed te doen, soek die reg, help die verdrukke reg, doen reg aan die wees, verdedig die saak van die weduwees.”

„Was julle, reinig julle!” Maar is dit dan nodig? Is ons volk dan nie 'n christelike volk nie? Ja, netso godsdienstig as wat die twee stamme ryk van Juda was tydens die lewe van Jesaja. Ons onderhou ook nog ons christelike feesdae. Maar sê God daarvan miskien ook nie: „My siel haat julle feestye?” Ons bid ook nog, ja soos Juda destyds, vermenigvuldig ons die gebed. Maar sê God wat ons lange gebede betref miskien ook nie: „As julle julle hande uitbrei, bedek Ek My oë vir julle?”

Ons bring ook nog veel offerandes aan die Heer, maar is dit nie skynheilige gawes nie, is dit nie om gesien te word nie? In hoe velerlei opsigte is ook ons godsdienste vormelik! Doen ons met al ons godsdienstige vertoon, reg aan die armes, die weduwees, die verdruktes? Ontbreek in ons selfsugtigheid die betoning van barmhartigheid nie te veel in ons lewe nie, soos by 'n sekere man wat jaarliks honderd pond aan die sending gee maar die huishuur, wat 'n arme weduwee aan hom betaal, met tien shillings verhoog het toe haar bydrae uit die gemeente kas met tien shillings verhoog is?

Is daar by ons volk, tenspyte van al die aalmoese en hongerlone op die paaie en elders, nie gebrek aan innige meegevoel met die minderbevoorregtes? Ons bepaal dae van verootmoediging en bid om reent, maar moet ons volk ook nie toegeroep word nie: „Dit is die vas wat Ek verkies: dat julle losmaak die goddelose bande, dat julle afhaal die stroppe van die juk en vry laat weggaan die verdruktes.....” (58: 6, 7.) Laat ons

tog nie die woord van die apostel Jakobus vergeet nie: „Die oordeel sal onbarmhartig wees oor die wat geen barmhartigheid bewys het nie.” Dit is duidelik. Sonder betoning van barmhartigheid, geen barmhartigheid by God nie. Veral in hierdie drukkende tyd, waar so baie werkloos en arm is, is dit ons roeping om die helpende hand te bied. En dit is nie genoeg om nou en dan 'n aalmoes te gee nie. Ons moet op meer blywende manier help deur werkverskaffing en so meer.

Laat ons as volk terugkeer tot God om deur Hom gereinig te word van ons selfsug.

Dan sal „die lig vir ons opgaan in die duisternis.”

Dan „sal ons roep, en die Here sal antwoord.”

JOH. DREYER.

WEEST IN GEEN DING BEZORGD.

Fil. 4: 6a.

Heeft Hij niet in vele nooden

Hulp geboden?

God is goed, ja God alléén!

Nimmer is Zijn trouw bezweken,

Ze is gebleken,

Als het u onmooglijk scheen.

„JA, DAT ZEGT U HEINE.”

Kort voor zijn dood zeide de groote dichter Heine tot zijn vriend: „Geloof gerust, want ik zeg het u op mijn sterfbed, dat ik na jarenlange overweging en na zorgvuldig nagegaan te hebben, wat er onder verschillende volkeren over gezegd en geschreven is, tot de zekere overtuiging gekomen ben, dat er een God is, die een Rechter is over onze daden; dat onze ziel onsterfelijk is, en dat er een hiernamaals bestaat, waar God het goede beloont en het kwade straft. Ja, dat zegt u Heine, en als ge er aan twijfelt, of dit alles zoo is, laat u dan overtuigen, en zie dan hier, hoe men bij een vast geloof in God zelf de vreeselijkste smarten zonder murmureeren doorstaan kan.”

MEGIDDO, DIE WASTAD VAN KONING SALOMO.

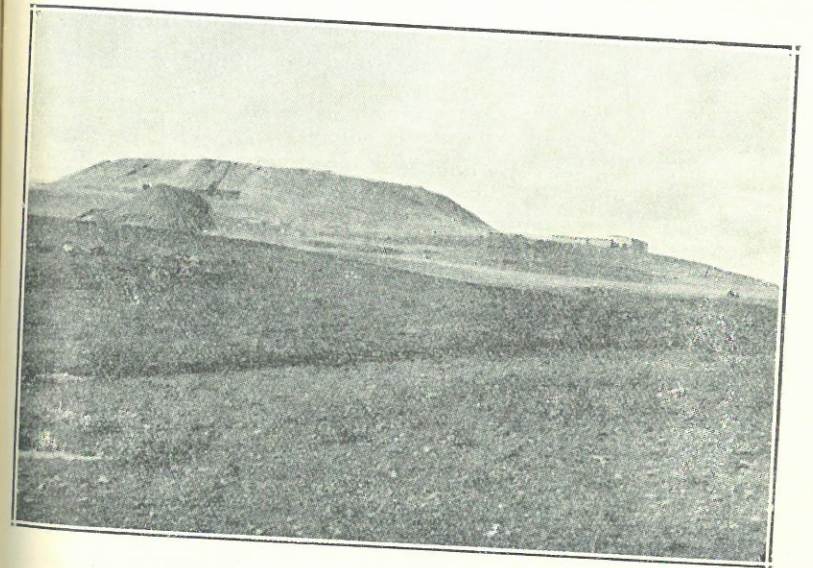
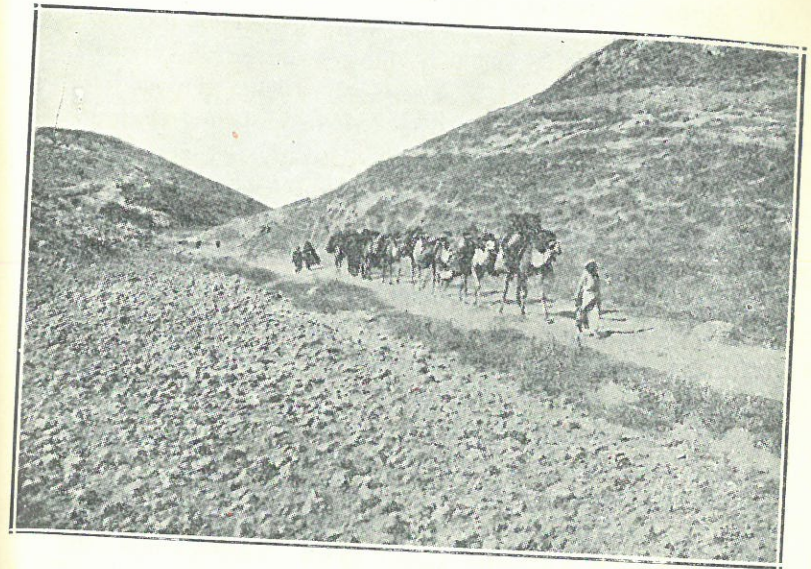
„Wys vir my hoe mens by Megiddo verby gaan!” so vra die Egiptiese amptenaar en skrywer Hori uit die tyd van Farao Ramses II (1292-1225 v. Chr.) aan 'n ander amptenaar met die naam Amen-em-ope, wie se kennis Hori op die proef wil stel en wie se eiewysheid hy bespot in 'n lang geskrif in die vorm van 'n brief. Amen-em-ope was 'n offisier van die Egiptiese leer en het baie in Palestina en Sirië rondgetrek en was daar blykbaar baie hoogmoedig op. Hori, wat 'n vername betrekking by die koninklike stalle beklee het, het onenigheid met sy landgenoot gekry en terwyl hyself baie goed bekend was in Palestina, trek hy die kennis van sy kollega-amptenaar sterk in twyfel. Hierdie spotskrif is in Egipte so gewaardeer om sy verbinding van beskaafde hoffelikheid en bytende ironie, dat dit tot 'n geliefde stuk literatuur in die skole geword het, dikwels oorgeskryf is en in verskillende handskrifte bewaar is.

„Hoe mens by Megiddo verby gaan!” As iemand dit nie weet nie, dan is hy nog maar 'n kind of 'n leek wat betref kennis van die Ou Palestina. Die verbygang, die pas van Megiddo is mos een van die mees belangrike plekke van die land. Oor die pas, die nek van Megiddo gaan mos die grootpad vanuit die kusvlakte, die vlakte van Saron, na die ander groot vlakte, dié wat die midde en die Noorde van Palestina vanmekaar skei. As die handelskarawane of die leërske van Egipte na die Noorde, na Sirië of na Mesopotamië trek, dan passeer hulle drie vlaktes, eers die Sjeféla of Laagte waar sedert 1200 v. Chr. die Filistyne hul gevestig het, dan die vlakte van Saron tot mens die Karmelgebergte nader, en dan is daar drie paaie wat mens kan vat: links tussen die Karmelgebergte en die see, of ooswaarts in die rigting van die Jordaen, of langs die pas van Megiddo. Oor die nek en by die sterk vestingstad verby gaan die grootpad dan langs die Suidwestant van die derde groot vlakte, wat sy naam gekry het

van die twee stede Megiddo en Jisreël, en waarvan die westelike deel in die Ou Testament gewoonlik die Laagte (eintlik die oop vlakte) van Megiddo en die Oostelike die Vlake (eintlik die diep dal) van Jisreël genoem word, hoewel hierdie laaste benaming later gewoonlik vir die hele vlakte gebruik word; die teenswoordige, Arabiese benaming is Merdsj ibn Amir, d.i. Weiveld van die Seun van Amir. Dis die vlakte waar die rivier die Kison deur stroom. In die teenswoordige Arabiese benaming van die rivier, namelijk Moekatta, klink waarskynlik die ou stadsnaam Megiddo nog deur. Hierdie vlakte het die vorm van 'n gelykbenige driehoek, waarvan die basis Noord-Wes Suid-Oos lê en ongeveer 20 myl lank is, en die opstaande sydes elk ongeveer 15 myl. Die kop van die driehoek lê by die berg Tabor. Dis die ou stede en dorpe Megiddo, Taänak, Jibleam, Engannim („Tuinefontein”), Jisreël, Sunem, Naïn, Endor, en Nasaret, wat op hierdie vlakte neerkyk, en na die maatstaf van die algemene wêreldgeskiedenis was Megiddo sonder twyfel die belangrykste van hulle.

Hierdie vlakte kan sonder oordrywing dié slagveld van Palestina genoem word. Die eerste groot veldslag waarvan die geskiedenis die besonderhede en verloop ons oorgelewer het, is hier gelewer. Dit was die magtige Farao of koning van Egipte, Toetmoses III, wie se geweldige ondernemingslus en krygsmanstalent die eerste helfte van die vyftiende eeu voor Christus beheers, wat sy leërskare hier in die stryd aangevoer en aangevuur het teen 'n sterk koalisie van Palestynse en Siriese vorste nog voordat Kanaan van die bestaan van 'n volk Israel geweet het. Aan die hoof van die vyandige koalisie het gestaan die vors van Kades, 'n sterk stad in Sirië aan die rivier die Orontes en laaste bolwerk van die krygshaftige ruitervolk, die Hyksos (Hiksos), wat gedurende 'n paar eeue heel Sirië en Palestina oorheers het en selfs 'n eeu lank oor Egipte geregeer het, en die vors van Megiddo.

Toetmoses marsjeer deur die vlakte van Saron en slaan sy kamp op waar die drie paaie uitmekaar gaan. Na drie

dae bring sy spioene die eerste nuus aangaande die vyandelike posisies. Krygsraad word gehou en die offisiere stel voor om óf die westelike of die oostelike roete te neem en deur 'n omtrekkende beweging die stad te nader, maar in geen geval die direkte pad oor die nek, want hierdie pad is veels te smal vir so'n groot leër, sodat terwyl die voorhoede reeds teenoor die vyand staan, die kern en die agterhoede nog ver agter sal wees. Maar met 'n plegtige eed by sy gode besluit die dappere Farao om die moeiliker maar direkter pad te neem. „Wie van julle lus het, mag langs die paaie gaan, wat julle genoem het, en wie van julle lus het, volg My Majesteit. Anderste sou die vyande gaan denk: Hy begin bang word vir ons!” Die antwoord was: „Kyk, ons volg u Majesteit orals waarheen u trek. 'n Dienaar volg sy heer!” So trek die koning persoonlik aan die spits van sy manskappe die eng pas binne. „Mens het elkeen sy pad om te gaan laat verkén, perd agter perd, en Sy Majesteit was die eerste van sy leër,” aldus die inskrip wat hierdie veldtog so noukeurig beskrywe.

Op die 12de Mei 1479 v. Chr. teen die aand, toe twee myl in die pas opgetrek was, word die koninklike tent opgeslaan daar waar 'n oop kampeerplek was en 'n fontein in die nabyheid, voldoende om in die behoeftes van die leër te voorsien. By dagbreek word verder gemarsjeer, maar so lank was die leër, dat die agterhoede eers teen die middag in beweging kom. Die vyand het geen vermoede gehad dat die Egiptiese leërmag langs hierdie nou pas sou waag om op te trek. Daar verskyn die Farao oor die nek, en neem die vyandelike posisie in oëskou. Aan die oorkant van die spruit verhef sig op 'n breë heuweltop die beroemde vestingstad Megiddo, en daaromheen is die manskappe van die vors van Kades en sy menigte bondgenote, al die vorste van Mesopotamië tot Noord Palestina, gelaer. Maar dis te laat vir die aanval, en dis ook maar net die voorhoede van die leër wat die Farao by hom het. Die tente word opgeslaan op die hellings van die pas wat na die spruit afdaal. Die wagte word uitge-

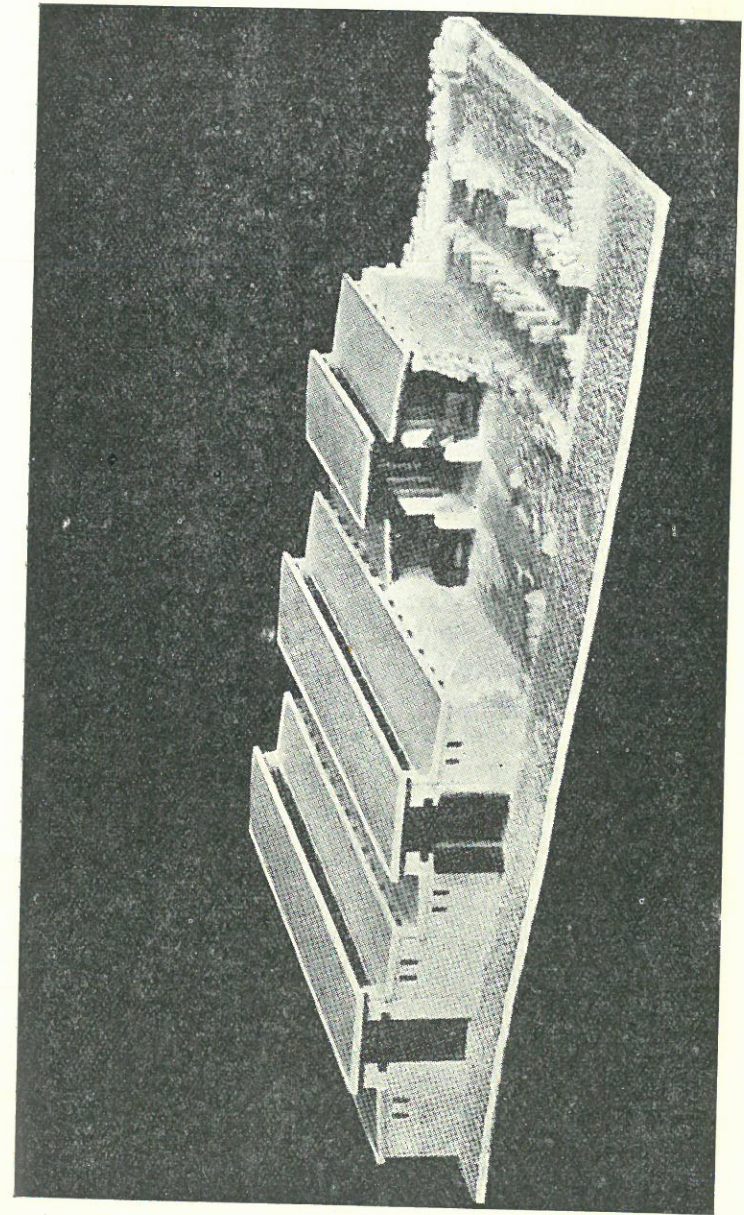
set en kry die bevel: „Standvastig! Standvastig! Waaksaam! Waaksaam!”

Die nag is nuwemaansnag. By dagbreek van die 14de Mei gee die koning bevel tot die aanval met die hele leërmag. Self trek hy op sy goue strydwa „versierd met sy wapens soos 'n krygsgod en sy hemelse vader, die God Amon, het sy arms gesterk.” Die vleuels van die leër word uitgesprei, die Farao veg in die sentrum, en die verbonde vyande, hoewel hulle in die nag hulle posisies kon versterk het, en in drie afdelings die aanval afwag, die strydwaens in die midde van elke leërafdeling, kon hulle die aanstorm van die Egiptenare nie weerstaan nie, en spoedig is hulle op die vlug met agterlaat van hulle perde en goue en silwre strydwaens. Die stad het sy poorte gesluit. Die vlugtendes word aan van die muur neergelate stukke klere na bo getrek. Maar die berig van die Farao klaag: „Had tog die soldate nie hulle sin daarop gerig om die besittings van die vyande buit te maak nie—hulle sou Megiddo in daardie selfde uur ingeneem het!” Nou kon die vorste van Kades en Megiddo veilig binne die mure getrek word, en moes die beleg om die vesting geslaan word. Die Farao laat die vrugbome en ander bome uit die omgewing kap, en bou met hulle 'n belegerings wal, wat die betekenisvolle naam kry van: „Men-heper-ree (die voornaam van die Farao), wat die Asiate vang.” Lank het die beleg nie geduur nie. Die stad, oorvol van vlugtelingen, het uit vrees vir die hongerdood hom al gou moet oorgee. Maar by alle vreugde van die Farao oor die inname van hierdie vestingstad waarvan hyself vir sy soldate gesê had: „Die inneming van Megiddo beteken 'n inneming van duisend stede!”, was daar ook 'n groot teleurstelling; die vernaamste teenstanders, die vorste van Kades en van Megiddo self, was ontsnap voordat die stad heeltemal ingesluit was, en saam met hulle seker baie van hulle bondgenote en soldate, want daar val maar 340 gevangenes aan die Farao in hande.

Des te ryker was die buit: aan vee 20500 skape, 2000 bokke, 1929 beeste; maar wat vir die leër nog belangryker

was: 2041 perde, 191 vullens, 6 hengste, 924 krygswaens, waaronder dié van die vors van Kades met goud beslaan en met goue disselboom, 'n mooi brons pantserhemp van die vors en 'n gelyke een van die vors van Megiddo, 200 pantserhemde van die gewone soldate, 502 boë, en van die tent van die vors van Kades 7 tentpale van dennehout met silwer beslaan. En toe die Farao die oes van die lande rondom Megiddo laat afoes het, was daar 207400 sakke koring versamel afgesien van wat die soldate van die Farao reeds vir hulle afgesny had.

Dit was die eerste veldslag by Megiddo waar die geskiedenis oor vertel. Maar 'n so sterk stad wat 'n so belangrike posisie had as beheerser van die toegang tot die vrugbare Kison-vlakte en van die grootpad van Egipte na Mesopotamië, was as voorbestem om baie bloedige worstelings te aanskou in sy naaste omgewing. In die dae van die verval van die Egiptiese mag in die eeu na Toetmoses III, toe die Habiru of Hebreërs, stamverwante en voorgangers van die Israeliete, begin om in Kanaän in te val, het die goewerneur van Megiddo, Piridia, baie moeite om die invallende nomade weg te hou van sy saailande en moet hy dag en nag die lande en die mure van die stad met perde en strydwaens beskerm. En toe ruim 'n eeu daarna die Israeliete self vaste voet gekry het in die berglande van Kanaän, maar die vrugbare vlaktes nog in hande van die Kanaäniete was, wat met hulle sterk vestings en yster strydwaens die kosbare lande soos in kloue van yster en klip gehou het, toe die stamme van Israel elkeen sy eie afsonderlike lewentjie gely het, dié in die Noorde, Sebulon en Naftali heeltemal geskeie deur die Kanaänitiese vlakte van Megiddo van dié in die Sentrum, Efraim en Manasse, terwyl die stam Issakar in vreedsame samelewing met die Kanaäniete gevaar geloop het om sy nasionale bewussyn te verloor (Genesis 49 : 14, 15)—toe het die nasionaal-godsdienstige besieling van die geesdriftige vrou uit Efraim, Debora, die stamme van die sentrum uit die suide en die stamme uit die noorde onder leiding van Barak laat afdaal na die vlakte, en het Me-

giddo die wonder kan aanskou dat die beste militêre toerustings magteloos is teen die ontwaakte siel van 'n volk in wording, magteloos soos wat mense magteloos is teen die opgang van die son in sy krag (Rigters 5:31). En die strydwaens van Sisera, die leërowerste van Jabin, en sy menigte is gegee in die hand van Barak by die waters van Megiddo, by die spruit Kison, „omdat aanvoerders aangevoer het in Israel, omdat die volk hom gewillig getoon het—prys die Here!” Weer was die vlakte van Megiddo vol van strydgewoel toe Gideon die Midianiete (Rigt. 7), toe die Filistyne Saul en sy seuns en sy leer verslaan het (I Sam. 31).

In die dae van David en Salomo het Megiddo in die besit van Israel gewees en veral Salomo het dit tot een van die steunpunte van sy militêre mag gemaak soos ons hieronder sal sien. Maar tydens Jerobeam I het Megiddo weer vyandelike leërs teen sy mure sien optrek. Farao Sisak (of Sjesjonk), wat eers teen Rehabeam opgetrek het, baie stede van Juda ingeneem en paleis en tempel van Jerusalem geplunder het, het sy troepe ook na die Noorderryk gestuur en langs dieselfde pas as Toetmoses Megiddo genader, die stad is verower en verbrand, en die Farao het in die stad 'n gedenksteen agtergelaat wat by die opgrawings teruggevind is, waarop sy oorwinning verewig is (tussen 930 en 920 v. Chr.) Tog is die vesting weer herbou en in hande van Israel gekom. 'n Tagtig jaar later het deur die poort van Megiddo die wa ge-y van die koning Ahasia van Juda wat in Jisreel gekom het om sy herstellende kollega, Joram van Israel, te besoek en wat saam met hom uitgery het die rebelse generaal Jehu tegevoet; hy het die verraad van Jehu bemerk, die lyk van Joram sien gooi op die erfland van Nabot, sy wa laat omdraai om te vlug, maar op sy wa getref deur die pyle van Jehu se soldate is hy sterwende ingebring binne die mure van Megiddo (II Kon. 9).

As die Assiriese grootmag begin om sy kloue uit te strek ook na Sirië en Palestina, was dit natuurlik die Oorjordanse en die Noorde van Israel wat die eerste as offer moes val. Reeds 10 jaar voor die val van Samaria

en die ryk van die Tien Stamme is Galilea en die vlakte van Megiddo afgeskeur van Israel (II Kon. 15 : 29) en gemaak tot 'n Assiriese grensprovinsie, bestuur en bewaak vanuit Magidu, soos Megiddo in die Assiriese taal genoem is. Toe ook die Assiriese wêreldmag se dae getel was, Ninive geval voor die nuwe magte van Meders en Chaldeërs (612 v. Chr.), en die Egiptiese koning Necho II laaste koning van Assirië te hulp snel, word Megiddo getuie van een van die mees tragiese gebeurtenisse uit Israel se geskiedenis. Die jong veelbelowende koning Josia van Juda waag dit om hom te meng in die worsteling van die wêreldmagte van sy tyd, en wil probeer om by die pas van Megiddo die oprukkende Egiptiese leermag teen te hou. Die Farao het hom gewaarsku en op die hopelose van sy teenstand gewys, maar tevergeefs. Dit het die Egiptenaar maar baie min moeite gekos om die kleine Judeese leërtjie te verslaan en die 38-jarige Josia is gewond en sterwende binne die mure van Megiddo gery (II Kon. 23 : 29,30, II Kron. 35 : 20-27; dit was in Mei-Junie 609 v. Chr.)

Na die Babiloniese oorheersing in die 6de eeu kom die Persiese. Megiddo was toe 'n oop stad of dorp, en alleen 'n sterke fort met barakke en perdestalle het nog die herinnering van die glorie dae van voorheen lewendig gehou, totdat omstreeks 350 v. Chr. hierdie laaste res van Megiddo verwoes is. Langs die grootpad het die optog van leërs en karawane voortgegaan om te trek die eeue deur; Grieke, Siriërs en Egiptenaars, straks ook die Romeinse legioene; in die 7de eeu na Chr. die Seuns van die Woestyn, die Arabiere, nou besiel met die nuwe ideaal en geloof wat Mohammed vir hulle ontvlam het; na amper vyf eeue van Mohammedanisme kom die Christenskare van Kruisridders, maar sedert ongeveer 1200 bly die Mohammedane meesters in die land. Ses eeue later in 1799 sien die pas van Megiddo nogmaals westerse leërs kare verbytrek, toe Napoleon die oormoedige plan van die stigting van 'n ryk tot aan die Eufraat wou ten uitvoer bring, dog drie maande daarna langs dieselfde pad moes terugkeer. En toe ons gedink het dat nou die tyd van

vreedsame verowering van die Heilige Land deur die skop van die wetenskaplike opgrawer gekom het, het die Wêreldoorlog van 1914-1918 ons weer wakker geskud en steuring verwek in hierdie idealistiese werk.

Die laagte van Megiddo, die slagveld van die nasies van Ooste en Weste die eeue deur, solank as die mensheid geskiedkundige heugenis het! Dis geen wonder dat Johannes op Patmos as hy in die gees die laaste worsteling van die wêreldmagte aanskou, as die toneel van die eindstryd sien die omgewing van die stad en heuwel van die ou Megiddo en skrywe: „En hulle het hul versamel op die plek wat in Hebreeus genoem word Armageddon” (d.i. heuwel of stad van Megiddo, Openb. 16 : 15, 16).

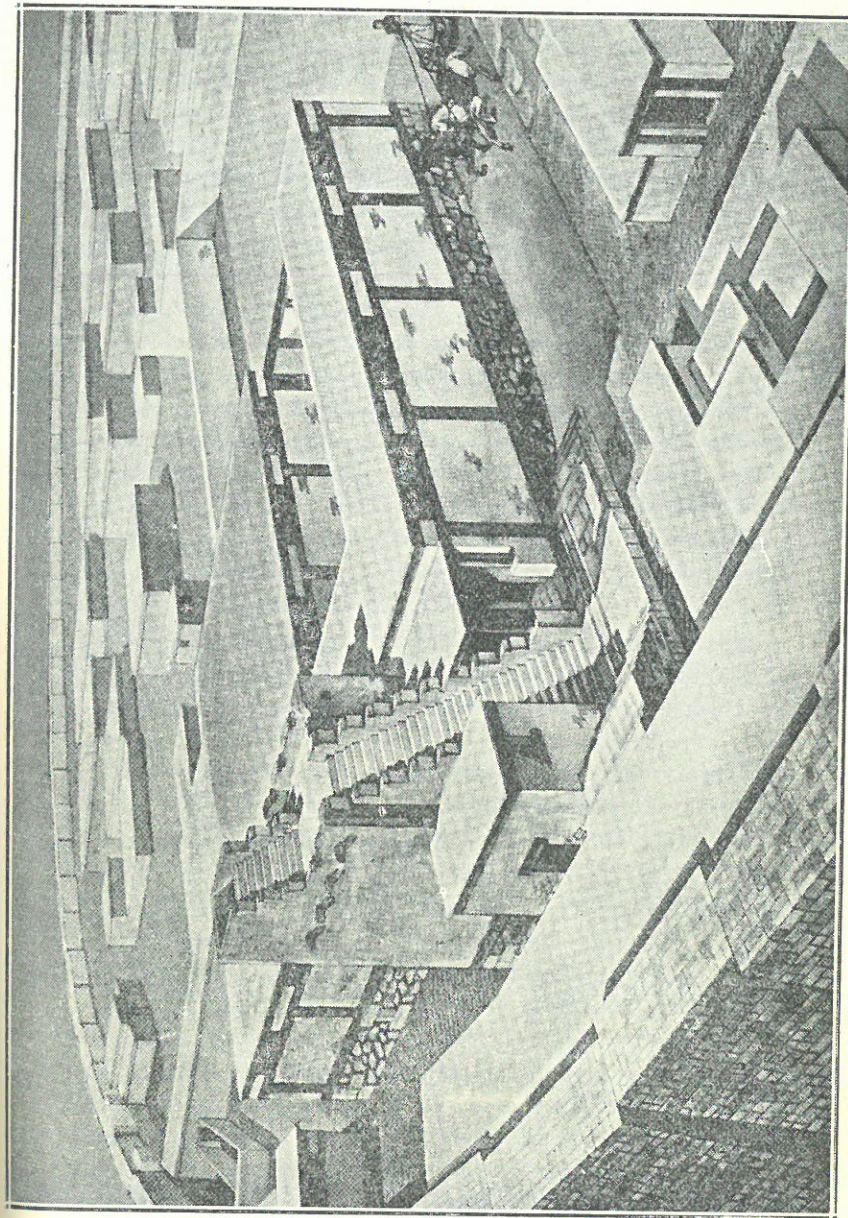
„Sy plek ken hom nie meer nie.” So was dit eeue lank die geval met die ou beroemde Megiddo. Nog tot in die tagtiger en negentiger jare van die vorige eeu is deur oudheidkundiges gestry oor die ligging van die stad. Die vermoede van die kundige Amerikaanse teoloog en Palestinareisiger Edward Robinson omstreeks die midde van die 19de eeu, dat Megiddo geleë het op of naby die plek wat nou die naam Ledsjdsjoen dra, is deur latere ondersoekers as die juiste bevestig. Ledsjdsjoen is die Arabiese vorm van die naam Legio. In die Romeinse tyd was hier blykbaar die standplek van 'n legioen soldate. Die kerkvaders noem die ou vlakte van Megiddo Campus Legionis: vlakte of veld van die legioen. Die *tell* of ruïneheuwel naby hierdie plek met die naam Tell el Moetesellim d.i. Goewernewsheuwel, is deur die Duitse argitek en oudheidkundige Dr. G. Schumacher as die heuwel van Megiddo beskou en die opgrawings wat hy gedurende die jare 1903-1905 daar gedoen het, het die bewys gelewer. Schumacher het nog die ou en goedkopere metode gevolg van die grawe van 'n loopgraaf deur al die lae van die puin tot op die natuurlike klip van die heuwel. Nieteenstaande die ontoereikende metode het hy reeds pragtige vondste gedoen en belangrike resultate bereik. Dit het reeds geblyk dat die puinhope 'n geskiedenis van eeue verteenwoordig, 'n geskiedenis wat teruggaan tot

die voortyd toe die mense nog geen brons of yster geken het nie en vir hulle wapens en werktuie net klippe gebruik het; toe hulle ook nog nie in huise of hutte gewoon het nie maar nog ondergrondse holbewoners was. Die sterkte van Megiddo se mure en geboue is reeds aan die daglig gekom en die name van belangrike persone wat daar gewoon het. Mooi vondste was dié van twee seëls van edelgesteente, die een van jaspis die ander van la-suursteen, albei met die name van hul besitters en versier die een met 'n Babiloniese leeu, die ander met 'n Egiptiese fantastiese dier wat simbool van die Farao was; die naam van die een besitter was „Sjemà, dienaar van Jero-beam,” die van die ander „Asaf.” Die waarde van die jaspis-seël van Sjemà is geskat op 10,000 dollar d.i. meer dan £2000. Baie kinderlykies in groot potte is gevind, dikwels onder mure of vloere; party van hulle sal ons wel moet verklaar as kinderooffers, gebring by die bou van die huis om die toorn van die god of gees wat as eienaar van die plek beskou is, te versoen; 'n paar van hulle maak amper die indruk van lewendig begrawe te wees.

Die Duitse opgrawingswerk, wat deur gebrek aan geldmiddels moes gestaaak word, is gelukkig voortgeset deur die vrygewigheid van die Amerikaanse miljoenêr John D. Rockefeller en oorgeneem deur die Oriental Institute van die Universiteit van Chicago, wat onder leiding staan van Professor J. H. Breasted. Die eerste Amerikaanse opgrawingskampanje van 1925-1927 het onder leiding gestaan van Clarence S. Fisher; later het P. L. O. Guy die direksie oorgeneem. Die Amerikane kon deur hulle ruime geldmiddels die duurder maar baie meer bevredigende metode toepas van afgraving van die hele ruïneheuwel laag na laag. Dit is 'n baie tydrowende arbeid, veral omdat elke opgegrawe gedeelte en die daar gemaakte vondste noukeurig moet geregistreer, in kaart gebring en gefotografeer word, voordat dit word weggeruim. Die Amerikane werk met die nuutste middele. Van elke segment van die opgrawingsterrein word fotos geneem vanuit 'n lugballon, en wel so noukeurig dat die verskillende segmente van een opgrawingslaag presies aan me-

kaar pas; bymekaar gevoeg verteenwoordig hulle dan die plan van 'n bepaalde bouperiode van die nedersetting. Een van die laaste ontdekkings is dié van 'n uitgebreide watervoorsieningssisteem. 'n Diep gat met afval gevul is leeggegrawe en daar is 'n trap van amper 200 trede blootgelê wat eers deur 'n gemetselde skag en dan deur 'n in die klip van die heuwel uitgekapte afdaal tot 'n diepte van 37 M. onder die oppervlakte van die heuwel. Hier is die waterpeil bereik en 'n tunnel van 50 M. lengte lei vanhier na 'n onderaardse ruimte van 23 M. lengte, 4 tot 5 M. breedte en ruim 7 M. hoogte, die onderaardse waterreservoir. Die oudste toegang hiernatoe was van buitekant die stad aan die voet van die heuwel. Die geraamte van die wagsoldaat aan die buitekantse ingang is nog op die plek gevind; blykbaar is die wagter in sy slaap oorrumpel. Enige tyd later is hierdie buitekantse ingang toegemessel met 'n massiewe wal van groot klippe, sodat voortaan die waterreservoir alleen deur die skag binnekant die stadsmure kon genader word; hierdie laaste maatreeël en sisteem vir die veiligheid van die watervoorsiening van die stad word deur die opgrawers voorlopig gedateer in die tiende eeu voor Chr., die eeu van koning Salomo, en staan waarskynlik in verband met die rekonstruksie van die ou Kanaänitiese vesting deur koning Salomo. Reeds voor die ontdekking van hierdie watervoorsieningskema is die ander uiters belangrike ontdekking gedoen van die perdestalle uit dieselfde koning se tyd.

Op die Noord-oostelike gedeelte van die ruïneheuwel van Megiddo is eienaardige geboue ontdek, geleë in die vierde puinlaag, wat die nedersetting van omstreeks 1000-900 v. Chr. verteenwoordig; een klip van geboue uit daardie laag dra as klipkappersteken die sogenoemde Dawidskild, die twee inmekaar gevlegte driehoeke wat mens so dikwels op Joodse geboue sien. Die periode is dié van Dawid en Salomo. Die eienaardige geboue is deur Guy verklaar as perdestalle. En hierdie verklaring het algemeen instemming van die oudheidkundiges gevind. Dit is 'n groep van grotere en kleinere geboue. Hulle is ge-

konstrueer van gekapte klippe van lang reghoekige vorm, 'n bouwyse wat kenmerkend was vir die eeu van Salomo, en waarskynlik uit die buiteland en dan waarskynlik uit Fenisië ingevoer. Ons weet uit die Ou Testament hoe baie koning Salomo gebruik gemaak het vir sy bouwerke van die hulp van sy bondgenoot, koning Hiram van Tirus in Fenisië, en sy bekwame boumeesters en klipkappers. Elke stal het plek gehad vir twaalf krygswaens en hulle vier-en-twintig perde. Die perde het in twee rye, elkeen van twaalf, teenoormekaar gestaan; tussen die rye is 'n middegang met vasgestampte vloer. Elke perd het by 'n pilaar of klippaal gestaan, waarvan baie nog orent staan en party nog die ysterhake het waaraan die perd vasgebond is. Voor elke perd was 'n krip van klip, vir voer en water. Die klippale het tegelyk gedien om die dak te steun. Al die gange en howe tussen die stalle het goed gepleisterde vloere gehad. Daar was plek vir baie perde; eers het die opgrawers 144 getel, toe 200, die laaste opgaaf is 300.

Naby die stalgeboue, wat met plat dakke oordek was, is die fundamente en muurreste gevind van 'n grote gebou, wat deur die opgrawers eers as 'n tempel opgevat is, maar later beter verklaar is, naamlik as die residensie van die garnisoenskommandant, wat ook deur die nabyheid van die stalle waarskynlik gemaak word.

In die geskiedenis van Megiddo soos hierbo geskets, kom telkens die vermelding van krygswaens en perde voor. Die laagte van Megiddo was die aangewese slagveld vir die stryd met waers en dus Megiddo die aangewese wastad van die Noorde. Die strydwa het twee perde en twee of drie man op die wa: die bestuurder, die vegter (gewoonlik 'n boogskutter) en somtyds as derde die skildraer, was 'n vreemde invoersel in Kanaän en in Egipte. Dit was hoogwaarskynlik die Hiksos, die raaiselagtige ruitervolk uit die Noord-ooste, wat hierdie geweldige strydmiddel in daardie lande ingevoer het. Na die oorheersing van die Hiksos oor Egipte het die strydwa ook in hierdie land 'n vaste bestanddeel van die leër geword. Die Israelstamme het by hulle koms uit die woestyn

baie opgesien teen hierdie „moderne” wapen. Dis werkelijk 'n wonder, dat hulle nogtans moed gehad het en kans gesien het om die Kanaäniete te beveg en die ongelukke stryd te waag. Dis alleen, van menselike kant gesien, die geweldige besieling deur 'n Godsdienstige en nasionale ideaal wat hulle hiertoe in staat gestel het. Koning Dawid het nog nie goed geweet wat om te maak met die verowerde waens en waperde nie en het van 1700 buitgemaaktes maar 100 behou (II Sam. 8:4). Maar koning Salomo het ook in hierdie opsig op die hoogte van sy tyd gestaan en sy volk in die ry van die Oosterse volkere van sy tyd laat meedoen en meetel. Hy het bepaalde stede as garnisoensplekke vir hierdie wapen aangewys (I Kon. 9:19, II Kron. 8:6), en onder hulle natuurlik Megiddo, waar Baäna die seun van Ahilud sy goewerneur was (I Kon. 4:12). Dis nie te gewaag nie om te onderstel dat die residensie van Baäna nou teruggevind is. Die hele wapen van Salomo was volgens die berigte in I Konings 12,000 man sterk. Vir die waens word verskillende getalle genoem, nl. 1400, 4000 en 40,000 (II Kron. 1:14, 9:25, I Kon. 4:26), die middelste getal skyn die juiste te wees, as ons op 3 man een wa reken. As ons in Egiptiese inskripsies lees dat Farao Ramses II (1292-1225 v. Chr.) in die slag by Kades oor 3,500 waens beskik, lyk die getal 4000 as die totaal van Salomo se wamag heeltemaal betroubaar. Die handel in strydwaens en perde tussen Egipte en die Noordelike state was in Salomo se tyd blykbaar baie lewendig, en Israel het daarby as tussenhandelaar gedien. (I Kon. 10:28 v., II Kron. 1:16v.; die Afrikaanse vertaling is hier baie beter as die Statevertaling), en het seker op die ongeveer 75 pond per wa en amper 19 pond per perd goeie winste gemaak.

Deur die ou laagte van Megiddo, waar oor die ou grootpad die vreedsame trekke van donkies, muile en kamele gegaan het en so dikwels in die lang geskiedenis van die mensheid die geratel en gedreun van die skrikwekkende yster strydwaens geklink het, lê nou die blink lyne van die moderne treinspoor, wat, soos Olmstead, een van die laaste beskrywers van die geskiedenis van

Palestina en Sirië sê, binnekort miskien Kaapstad en Parys verbind. Maar die moderne kultuur het in pleks van die verlede in nog dieper vergetelheid te laat versink, die middels geskape om dit vir ons te laat herlewe. En ons as Bybelgelowiges mag met blydschap konstateer dat die modernste ondersoek ook weer aangaande die ou geskiedenis van Megiddo so'n ongesogte maar welkome bevestiging gegee het van die betroubaarheid van so menige historiese gegewens uit die Ou Testament.

B. GEMSER.

Universiteit van Pretoria.

Byskrif by die illustrasies. Die beste gegewens oor die opgrawings van Megiddo vind mens in die geskrifte van die drie agtereenvolgende leiers van die opgrawing: G. Schumacher, *Tell el Mutesellim*, 1908; C. S. Fisher, *Excavation of Armageddon*, 1919; P. L. O. Guy, *New Light from Armageddon*, 1931; aan die twee laasgenoemdes is die prente ontleen. Die eerste laat ons die pas of nek van Megiddo sien op een van sy breëre gedeeltes. Die tweede vertoon ons die ruïneheuvel van Megiddo; regs op die foto verskyn die gebou waar die hoofkwartier van die Amerikaanse opgrawers gevestig is. Op die derde foto sien ons 'n rekonstruksie van 'n deel van die perdestalle; in die gedeelte wat oopgelaat is, kan mens twee perde onderskei wat met die koppe teenoor mekaar staan. Die vierde prent gee 'n rekonstruksie van dié deel van die vesting waar die garnisoenskommandant se paleis gestaan het; die paleis en die stadsmuur is op die voorgrond; daaragter sien mens die perdestalle.

WETENSKAPLIKE OPGELEIDES BEKLEE HOOGSTE BETREKKINGS.

Die hoogste sport in die leer van sukses kan alleen bereik word deur u eie dryfkrag en inspanning bygestaan deur 'n wetenskaplike opleiding.

Die tyd vir wetenskaplike spesialisering het lank reeds aangebreek, en die wat berus op 'n keuse van 'n middelmatige lewensloop sal in die stryd om bestaan agter gelaat word.

Die Universiteit van Pretoria is ingerig om u goed wetenskaplik toe te rus vir 'n loopbaan, waarvan u self 'n sukses kan maak.

WATTER BEROEP KIES U?

Advokaat, Prokureur.
Bankier, Rekenmeester, Sake-man.
Predikant.
Boer, Landboudeskundige.
Landmeter, Argitek.
Kwantiteitsopnemer.
Veearts.
Taalkundige, Opvoedkundige.
Huishoukundige.
Staatsamptenaar, met opleiding in Publieke Administrasie.
Natuurlike Administrasie, of
Natuurlike Onderwys.

FAKULTEITE.

Lettere en Wysbegeerte.
Wis- en Natuurkunde.
Landbou.
Regsgeleerdheid.
Teologie.
Handel en Publieke Administrasie.
Veeartsenykunde.
Die Universiteit berei verder studente voor in:
Opvoedkunde.
Musiek.
Huishoukunde.
Argitektuur en Kwantiteitsopname.

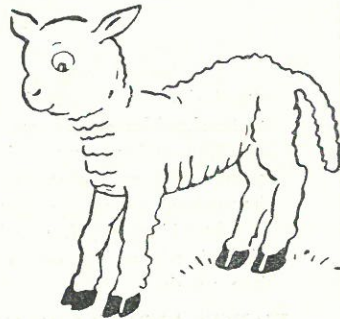
Die Universiteit is geleë in pragtige gronde. Die tehuise vir studente is onder direkte beheer van die outoriteite.

Grieflike en goedkope losies word voorsien vir buitestedelike studente.

Beurse en lenings is beskikbaar vir verdienstelike en bevoegde studente.

Die Jaarboek word gratis gestuur op versoek.
Volle besonderhede van

DIE REKTOR,
Universiteit van Pretoria, Pretoria.

**DIT
SMAAK
LEKKERDER
MET
MOSTERD**
—Colman se Mosterd

DIE VIERDE BEDE.

Lees Matth. 6: 19—34.

Gee ons vandag ons daaglikse brood.—Matth. 6: 11.

Ons Kategismus omskrywe die betekenis van hierdie gebed ongeveer as volg: Wil ons met alle nooddruf van die liggaam versorg, sodat ons daardeur mag erken, dat U die enigste oorsprong is van alles wat goed is, en dat óns sorg en arbeid en U gawes ons niks baat sonder U seën nie; en dat ons dus ons vertrouwe van alle skepsels aftrek en op U alleen stel.

„Soek eers die Koninkryk van God en Sy geregtigheid,” so vermaan die Here Jesus ons in Sy Bergpredikasie.

In die „Onse Vader” bind die Here Jesus vir ons daardie selfde waarheid op die hart.

Dit blyk uit die volgende. Van die ses kort gebedjies, waaruit die „Onse Vader” bestaan, het die eerste drietal betrekking op die eer van God, daarna pas kom die liggaamlike en sielenode aan die woord. Dit is asof die Here Jesus hier vir ons wil sê: Moenie dink dat julle tydelike behoeftes, julle sieleheil, julle belange die eerste en hoogste is nie; ho dit en ho alles gaan die belange van God. Hy is die eerste, nie julle nie. Sy eer („laat U Naam geheilig word”), die glorie van Sy Ryk („laat U Koninkryk kom”), die volvoering van Sy wil („laat U wil geskied”), in een woord: Sy koningskap gaan alles in belang te bo. Selfs wanneer julle bid om die vervulling van julle tydelike en geestelike nooddruf, moet dit wees tot eer en verheerliking van God.

So leer die Here Jesus ons in hierdie gebed, die „Onse Vader,” dat God en die eer van God in ons skatting altyd voorop moet gaan.

Hoe min verstaan en betrag ons dit tog! Die Godvrugtige gesindheid wat die digter van die bekende gesangvers openbaar:

Mag Uw Naam maar eer ontvang,
't Ga ons slecht, of 't ga ons goed,

is ons veelal vreemd. As dit maar met óns goedgaan; as óns belange maar bevorder word; as óns maar nie rede het om te kla nie, het ons vrede. Die eer van God, die uitbreiding van Sy Koninkryk, die heerskappy van Sy wil—dit alles weeg by ons in die reël nie so swaar nie. As óns dit maar goed het en as dit óns maar na die sin gaan! Ons aandag en belangstelling is saamgetrek op een punt, naamlik ons eie belange, hoofsaaklik dan ons tydelike belange.

Hoe ver staan ons tog van diepgaande godsvrug af!

In die tweede drietal bedes van die „Onse Vader” leer die Here Jesus ons agtereenvolgens bid om ons daaglikse brood, om vergewing van skuld en om bewaring vir versoeking en verlossing uit die mag van die Bose.

Die Here Jesus leer ons hier, met ander woorde, om ons voor die aangesig van God te stel as mense, wat volkome afhanklik is van God. Ons kom hier voor God as skepsels, wat uit Sy hand gevoed moet word („gee ons ons daaglikse brood”); as sondaars, wat behoefte het aan skuldvergewing („vergeef ons ons skulde”); as swakkes, wat voortdurend beskerming deur Hoër Hand nodig het („lei ons nie in versoeking nie, maar verlos ons van die Bose”). In een woord, die Here Jesus leer ons hier om tot God te kom met leë hande, wat hulleself nie kan vul nie; met skuldige harte, wat hulle van hul skuld nie kan bevry nie; met swakke kragte, wat in hulleself ontoereikend is om weerstand te kan bied teen versoeking.

En die eerste woord, wat die Here Jesus ons hier op die lippe lê, is die ootmoedige smeekbede: „Gee ons.”

„Gee ons”—want ons het nie regte, wat ons kan laat geld en waarop ons kan aanspraak maak nie; alles is onverdiende guns. „Gee ons”—want by ons is daar onvervulbare behoeftes; by U is daar volheid en onuitputlike rykdom. „Gee ons”—want in ons verdorwe hart en rondom ons bruis daar ’n stroom van ongeregtigheid, waarin ons sal wegsink, as U genadige hand ons nie red nie. „Gee ons”—want ons is swak, U alleen kan ons oprig en staande hou. „Gee ons”—want ons is in elke opsig, geestelik en liggaamlik, nooddruftig en ellendig; by U alleen is daar vervulling van elke behoefte en uitkoms uit elke nood. „Onse Vader wat in die hemele is, gee ons.”

Moet ons nou waarlik in so’n bedelaarsgestalte voor God verskyn? Is ons werklik so arm, so hulpbehoewend, so swak?

Die natuurlike hoogmoed van ons hart versit hom hierteen en wil daardie nederige en vernederende „Gee ons” nie graag bid nie. Ons beskou ons nie graag as arme, hulpbehoewende bedelaars nie. Ons wys graag op wat ons kan doen en in eie krag reeds bereik het. Ons wys graag op ons prestasies en roep dan triomfantelik uit: „Is dit nie die grote Babel wat ons opgebou het deur die sterkte van ons vermoë nie?”

Seker, die mens kan baie doen. Dit lyk selfs af en toe asof daar byna niks vir die mens onmoontlik is nie. Maar—laat ons ’n bietjie dieper deurdink. Laat ons toestem, dat die mens in staat is om groot en wonderlike dinge te bereik, maar dan staan ons ten slotte dan tog voor hierdie onafwysbare vraag: *Wat is nou die resultaat, die uitkoms van al die arbeid van die mens al die eeue deur?*

Het dit alles nie in ’n geweldige, ontroerende bankrotskap geëindig nie? *Sit ons nie vandag wanhopig by die puinhoop van ’n wêreld, wat ons in eie krag wou opbou nie?* Konferensie op konferensie word gehou; dan hier, dan daar; maar die leidsmanne sit almal verleë met die hande in die hare. Hulle verrigtinge het soos ’n kaarthuisie ineengestort. Orals rondom puin. Orals rondom ellende. Orals rondom nood. Toenemende nood.

Uit hierdie afgrond van ellende en jammer, waarin die trotse mens, wat geen rekening met God wou hou nie, homself gestort het, sal hy homself nie kan red nie, maar sal in steeds dieper vernedering en ellende wegsink—tensy hy weer ontwaak tot die besef van sy armoede en swakheid, en weer sy smekende oë ophef na omhoog, en weer sy leë hande uitstrek na bo, en weer uitroep: „Gee ons—gee ons, o Vader wat in die hemele is.”

Ons is as skepsels van oomblik tot oomblik in alles volkome afhanklik van God onse Skepper. Elke asemhaling moet ons uit Sy hand ontvang. Daarom behoort hierdie gebed gedurigdeur in ons hart te lewe: „Onse Vader wat in die hemele is, gee ons.” Uit onself is ons niks, kan ons niks, het ons niks. „Elke goeie gif en elke volmaakte gawe daal neer van bo af, van die Vader,” verseker die Heilige Skrif ons. Ons kan die seën van God nie koop of verdien nie—dit is ’n onverdiende genadebewys. Ons eie brood kan ons self nie verdien nie. Ons eet genadebrood. Dit is die brood van God wat ons eet. Dit is Sy brood, eer dit ons brood word. Dit word eers deur die geskenk van God ons brood.

Genoeg oor die woordjie „gee,” wat ons volslae afhanklikheid van God aandui. Nou ’n enkele opmerking oor die woordjie „ons.” Die Here Jesus leer ons ook weer hier om nie selfsugtig te bid nie. Nie „Gee my” nie, maar „Gee ons.” Hierin lê teweens ook ’n sydelingse wenk opgesluit, dat ons naamlik mededeelsaam moet wees en ’n ope hart moet hê vir ons minder bevoorregte broers en susters. „Onse Vader, gee ons”—nie: „My Vader, gee my” nie.

En dan, die Here Jesus leer ons bid: „Gee ons vandag.”

Vandag—en wat van môre?

Môre?—het die Here Jesus nie gesê nie: „Kwel julle nie oor môre nie”? As die more aanbreek, dan maar weer die smeekbede gelowig herhaal: „Gee ons vandag” en ons sal dan ook elke dag weer ondervind, dat onse Vader wat in die hemele is weet, wat ons nodig het, eer ons Hom vra. Versorg Hy ons vandag, as môre aanbreek, sal Sy sorgende liefde ons steeds nog dek. Die oor, die hart, die oog, die hand van onse Vader wat in die hemele is, is elke dag oop!

„Gee ons vandag ons *daaglikse brood*,“ dit wil sê alles wat ons vir ons liggaamlike bestaan nodig het. Gee ons geleentheid om vir ons brood te kan werk—ja, dit is ook van die Here. Hoe baie is daar wat jonk, sterk en gesond is, wat graag wil werk, maar nêrens 'n verdienste kan kry nie; orals klop hulle tevergeefs aan. Daarom bid ons: gee ons geleentheid om te kan werk; gee ons die nodige liggaamkragte, wysheid en beleid om ons daaglikse arbeid behoorlik te kan doen; gee bo-al U onmisbare seën op alles wat ons doen. Aan die seën van die Here is immers alles geleë. Wat baat al ons geswoeg en geslaaf, as die Here Sy seën van ons terughou? „As die Here die huis nie bou nie, tevergeefs werk die wat daaraan bou; as die Here die stad nie bewaar nie, tevergeefs waak die wagter. Tevergeefs dat julle vroeg opstaan, laat opbly, brood van smarte eet—net so goed gee Hy dit aan Sy beminde in die slaap! (Ps. 127: 1, 2). En die Spreukedigter verseker ons: „Die seën van die Here—dit maak ryk, en moeitevolle arbeid voeg daar niks by nie.“ Spr. 10: 22. Wat help dit, dat ons plant en nat maak, as die Here die wasdom nie gee nie? Dit is die Here wat, soos die Heilige Skrif ons leer, vir die mens brood uit die aarde laat voortkom en aan die mens bowendien ook die vermoë gee om sy brood te kan geniet tot sterking van sy kragte. Ook hierdie laaste kom van die Here. Wat help dit, dat ons alles volop het, as ons die vermoë mis om dit te kan geniet? Dit kom ook uit die hand van God, verseker die Prediker ons.

Let daar verder op: Die Here Jesus leer ons bid om ons *daaglikse brood*. Dit wil sê, ons vra die Here om voorsiening te maak in ons daaglikse behoeftes. Ons vra nie meer nie. Ons vra nie weelde om in oordaad te lewe nie. Die Here moet ons net elke dag gee, wat ons daardie dag vir ons bestaan nodig het. Ons vra brood genoeg vir ons van dag tot dag.

Die sug na weelde en oorvloed is nie in ooreenstemming met hierdie gebed nie. Maar mag ons nie weelde en oorvloed begeer nie, ons mag wel met kinderlike vrymoedigheid daarop reken, dat onse Vader ons ons daaglikse brood sal gee. Intussen moet ons oppas, dat die gewoontes van ons tyd ons nie afvoer van 'n spaarsame en eenvoudige lewe nie.

Hierdie gebed wil ons ook die les van godvrugtige tevredenheid met Gods beskikking leer. Die skrywer van die Brief aan die Hebreërs sê dit so raak: „Julle gedrag moet vry van geldgierigheid wees. Wees tevrede met wat julle het, want Hy het gesê: Ek sal jou nooit begewe en jou nooit verlaat nie.“ Gee die Here aan ander meer as aan ons, dit moet ons nie tot ontevredenheid met ons lot prikkel nie. Paulus vermaan Timotheus: „Ons het niks in

die wêreld inbring nie; dit is duidelik dat ons ook nie iets daaruit kan wegdra nie. Maar as ons voedsel en klere het, moet ons daarmee vergenoeg wees.“ 1 Tim. 6: 7, 8. Met die oog hierop kan ons die gebed van Agur gerus ons daaglikse gebed maak: „Gee my nie armoede of rykdom nie, laat my geniet die brood wat vir my bestem is; dat ek nie, as ek onversadig geword het, U verloën nie, en sê: Wie is die Here? en dat ek nie, as ek arm geword het, steel en my aan die Naam van my God vergryp nie.“ Spr. 30: 8, 9.

Nou moet ons egter nie dink, dat godvrugtige tevredenheid met ons lot dieselfde is as sorgeloosheid en traagheid nie. Die Heilige Skrif bevat nêrens 'n belofte vir 'n sorgelose luiaard nie. Inteendeel, die Skrif sê selfs uitdruklik: „As iemand nie wil werk nie, moet hy ook nie eet nie.“ 2 Thess. 3: 10. Die vonnis, naamlik dat die mens in die sweet van sy aangesig brood moet eet, geld vandag nog. Ons moet wel terdeë sorg vir die dag van môre, maar nie besorg wees nie. Ons moet elke dag opnuut weer ons plig doen, die seën van die Here op ons arbeid afsmeek, en die uitkoms dan vertrouend oorlaat aan die voorsienige sorg van onse Vader wat in die hemele is. Die sorgelose, die luiaard het nie reg om te bid nie: Gee ons vandag ons daaglikse brood. God is nie die bondgenoot van sorgeloosheid, traagheid, luiheid nie. „Hy word arm,“ sê Salomo, „wat met 'n traë hand werk, maar die hand van die vlytiges maak ryk,“ Spr. 10: 4. Daarby het dié man, wat op oneerlike wyse aan sy brood kom, ewemin reg om hierdie gebed te bid.

Laat ons ten slotte nie vergeet nie: „Die mens sal nie net van brood lewe nie.“ Ons het hoër behoeftes as uitsluitend tydelike nooddruf. Laat ons daarom by al ons daaglikse werk bo alles strew na die gemeenskap met Hom wat verklaar het: „Ek is die brood van die lewe“ en die vermaning van onse Here Jesus in gedagte hou: „Moenie werk vir die spyse wat vergaan nie, maar vir die spyse wat bly tot in die ewige lewe, wat die Seun van die mens vir julle sal gee.“

Driewerf gelukkig hy, wat hierdie woord behartig! Terwyl hy die hoëre, die Koninkryk van God soek, sal hy tegelykertyd ook ondervind, dat „sy brood hom gegee word en dat sy water gewis is.“ Die Vader wat die voëls van die hemel voed en die lelies van die veld met heerlikheid bekleed, sal Sy kind nie tevergeefs om brood laat roep nie. „Ek was jonk,“ sê Dawid êrens, „ook het ek oud geword, maar nooit het ek die regverdige verlate gesien, of dat sy nageslag brood soek nie.“

Meer nog. God wat trou bly tot in ewigheid sal, wanneer ons vreemdelingskap geëindig is, ons daar binnelei, waar hierdie gebed om brood nie meer nodig sal wees nie,

want dan sal ons „nie meer honger of dors het nie; en nooit sal die son of enige hitte op ons val nie; want die Lam wat in die middel van die troon is, sal ons laat wei en ons lei na lewende waterfonteine, en God sal alle trane van ons oë afveë. Dan sal ons „eet van die boom van die lewe en van die manna wat verborge is.”

Leser, bid en werk so vir die aardse brood, dat u die hemelse nie mis nie!

Ventersdorp.

DANIEL F. ERASMUS.

WAAR DIE STERRE STAAN.

'n Vriend van kleine kinders
Woon waar die sterre staan.
'n Vriend altyd dieselfde,
Sy trou sal nooit vergaan.
'n Aardse vriend verander,
Vaak met die jare saam.
Maar hier die Vriend bly waardig
Sy dier'bre, heil'ge naam.

'n Tuiste vir klein kinders
Is waar die sterre staan,
Waar Jesus heers in glorie
Geen sonde ooit in mag gaan.
Dit het nie sy gelyk nie,
Wat ook op aard so skyn.
Elk sal volkome salig,
In Jesus veilig syn.

'n Kroon vir kleine kinders
Is waar die sterre staan.
Die eerkroon van verlostes
Van sondeskuld ontdaan.
'n Kroon van lig en glorie
(Die grote Gewer waard)
Vir die gena ontvang het
Hom lief had hier op aard.

W.P. J. P.

WAT IS DIE STANDPUNT VAN DIE NED. HERV. KERK?

Net soos elke mens 'n eie mentaliteit, karakter, beskouings en beginsels het waardeur hy van ander mense onderskei word, het ook 'n kerk sy eie mentaliteit, karakter, beginsels en beskouings wat hom onderskei van ander kerkgenootskappe. Niemand twyfel daaraan dat dit so is nie, en geen verstandige mens verwag dat dit anders moet wees nie.

So het dan die Ned. Herv. Kerk van Afrika sy eie mentaliteit, karakter, beginsels en ideale. Kragtens hierdie eie karakter het die kerk 'n eie roeping, waaraan hy alleen getrou kan bly solang hy getrou bly aan sy eie karakter.

Die Ned. Herv. Kerk tel sy lede byna uitsluitend onder die afstammelinge van die ou Transvaalse voortrekkers. Die mentaliteit van die kerk is dan ook die mentaliteit van die ou Transvalers. Die nugterheid en eenvoudigheid wat 'n kenmerk van die ou bevolking van Transvaal was, word vandag nog by die Ned. Herv. Kerk aangetref. Afkerig van allerlei nuwe gewoontes en sedes wat van oorsee na ons oorgewaaai het, verkies ons kerk om sy eie te bewaar, en sy godsdienstige beskouings en ideale suiwer te hou en nie toe te laat dat allerlei nuwe stromings hierdie beginsels en ideale sal verwater nie.

Die Ned. Herv. Kerk het dan ook sy eie beskouing oor sake soos gebed, wedergeboorte en bekering, geestelike lewe, sending en die roeping van 'n kerk ten opsigte van allerlei probleme wat ons volkslewe raak. Hierdie standpunt is nie oor al goed bekend nie, daarom word dit dikwels beweer dat die Ned. Herv. Kerk teen gebed, bekering, geestelike lewe en sending is, en onverskillig staan teenoor probleme wat ons volkslewe raak.

Daarom wil ons in hierdie artikel kortliks die standpunt van die Ned. Herv. Kerk in verband met hierdie sake weergee, in die hoop dat dit als voorligting vir ons gemeentelede sal dien.

Dat die Ned. Herv. Kerk teen gebed is, is natuurlik onsin. Geen kristelike kerk kan teen gebed wees nie. Wel is dit waar dat ons kerk niks vir bidure voel nie, maar die noodsaaklikheid van gebed is nog altyd deur ons kerk gevoel. Gebed is 'n besonder heilige handeling. Die mens stel hom voor die aangesig van God en spreek tot God. Die mens kan dus alleen in heilige erns en met eerbied bid. Dit pas hom ten enemale nie om, met buurmansgemeensaamheid met God te wil omgaan nie. Ons kerk moedig dan ook nie sy gemeentelede aan om maar ten alle tye en met die mees oppervlakkig gevoelde behoeftes en sonder die nodige eerbied tot God te bid nie. Wel word

die gebed in die binnekamer beklemtoon, want daar bid diegene wat waarlik behoefte gevoel en dan ook met die nodige heilige eerbied.

Behalwe die persoonlike gebed, erken die kerk ook die belangrikheid van gesamentlike gebed by geleentheid van die openbare erediens en ander samekomste. Daar bid die voorganger in naam van al die aanwesiges, terwyl hulle in hul harte saambid, en deur hul houding en teenwoordigheid hul instemming met wat hy bid betuig. Hoewel een voorgaan, bid tog almal saam. Ons beskou dit dus nie as 'n gesamentlike gebed, wanneer in so'n samekoms verskillende mense elkeen sy eie gebed bid nie. Dit is maar net persoonlike gebede wat in die openbaar gebid word en wat miskien met veel meer nut deur elkeen in sy binnekamer kan gebid word, want daar sal mensevrees en onbeholpenheid van taal en styl ten minste nie, 'n struikelblok wees nie, terwyl so'n menigte van gebede in die openbaar altyd die gevaar bevat dat dit 'n ligsinnige opvatting van die gebed kan bevorder. Daarom waarsku ons kerk met nadruk teen sulke ligsinnige gebede. Dit is dan ook nie 'n gewoonte in ons kerk om van die leraar te verwag dat hy met huisbesoek in elke huis 'n gebed sal doen nie, of dat hy vir elke sieke, al is die siekte maar net 'n verkoue, sal bid nie. Dit word besef dat geen mens soveel gebede met die nodige erns en eerbied kan bid nie. Alleen daar waar ernstige siekte is of 'n besondere behoefte bestaan is die voorbidding geoorloof.

Ons kerk wil dus dat sy gemeentelêde sal bid, maar liever in die kinnekamer, en dan met heilige eerbied en erns, en in die openbare samekomste moet die voorganger as die woordvoerder van die aanwesiges, in die gebed voorgaan. As die gemeente hierin getrou is, is die kerk oortuig dat sy gemeentes waarlik biddende gemeentes is.

Nog meer uiteenlopend is die beskouings oor die groot saak van die wedergeboorte en bekering. Daar word maar los en vas gepraat van bekering. Mense word deur sektes en ander godsdienstige rigtings met historiese ywer gedryf om hulle te bekeer, en die yweraars skyn nog minder te verstaan van wat hulle eikelik bedoel as wat die arme mense, wat hulle moet bekeer, self daarvan verstaan. Virsover mens iets kan wys word uit die geweldige drukte wat hulle maak, lyk dit of onder bekering verstaan word, die hele verandering, wat die mens ondergaan, wanneer hy van 'n natuurlike, sondige mens verander word in 'n geestelike, en verlore mens. Ons kerk is van opvatting dat hierdie verandering die werk van God is. God skenk die mens die wedergeboorte op Sy eie tyd en op Sy eie manier. Dit is dan ook nie die werk van die kerk om mense te bekeer nie. God alleen kan dit doen. God maak wel gebruik van middels. So'n middel is volgens

die Apostel Paulus die gepredikte Woord. Dit is dan die roeping van die kerk om die Woord van God te verkondig en dit aan God oor te laat om die wasdom te skenk. Dit is nie die plig van die kerk om sy eie werk te verwaarloos, en die werk van God te wil doen nie. Daarom heg ons kerk ook geen waarde aan die massabekerings, wat soms by geleentheid van sulke geestelike „klopjagte” plaasvind nie. Die ondervinding leer dat sulke bekerings verbygaande is soos 'n môrewolk.

Ons kerk is tevrede om die Woord van God te verkondig, en is daarvan oortuig dat waar dit met getrouheid gedoen word, daar sal God op Sy tyd en op Sy manier ook die wedergeboorte skenk aan Sy uitverkorenes. Met kalmte en met erns, biddend en met oortuiging die Woord van God te verkondig is dan ook al wat die kerk van sy predikante verwag. Owerigens laat die kerk dit met gerustheid in die hand van God.

Oor die vraag, wat onder geestelike lewe moet verstaan word, heers dieselfde verwarring. Vir baie mense is die hou van bidure, konferensies, spesiale dienste, openbare belydenisse van sondes, getuïenisse van mense wat onder groot geestelike opgewondenheid verkeer, en die bestaan van allerlei verenigings, dieselfde as geestelike lewe. Hulle besef maar nie dat dit soveel geestelike drukte en lawaai is, wat net die teenoorgestelde van geestelike lewe, beteken nie. Hulle kan maar nie insien dat al die lawaai die geroep van die siel na die brood van die lewe, onhoorbaar maak nie. Dat ware geestelike lewe altyd gekenmerk word deur kalme ingetogenheid, kan baie mense maar nie verstaan nie. Dit lyk vir hulle so koud en dood. Tog leer die ondervinding dat al die geestelike drukte nie altyd 'n heiliger wandel veroorsaak nie. Die lewe van sulke geestelike druktemakers getuig soms van die teendeel. Haat, nyd, afguns, en veral hoogmoed bestaan ewe kalm naas al die geestelike gedoen.

Die Skrif verkondig dan ook 'n heel ander opvatting van wat werklik geestelike lewe is. Liefde vir God en vir die naaste, bestaan nie alleen daar waar dit so luidkeels bely word nie, dit word selfs heel selde daar gevind.

Ons kerk stel dan ook as ideaal vir sy gemeentes 'n kinderlike geloof in Jesus Kristus en 'n opregte liefde vir God en vir die medemens. Die gemeentes word aangemoedig om deur die gebruik van die Woord van God en van die sakramente, en deur gebed, die wil van God beter te leer ken, en Hom met liefde en getrouheid te dien, want waar dit gedoen word, daar sal die lewe ook die vrugte van die geloof soos liefde, nederigheid, opregtheid ens. vertoon. Met nadruk lê die kerk egter daarop klem, dat die hou van bidure, spesiale dienste, openbare belydenisse, sendingywer, en wat dies meer sy, nog lang nie

tekens, en wat nog erger is, as waarborge dat geestelike lewe aanwesig is, moet beskou word nie.

Dat die kerk geroepe is om sendingwerk te doen, word deur ons kerk erken. Die Algemene Kerkvergadering het hom dan ook meer as een keer ten gunste van die sending uitgespreek. Daar bestaan wel by baie van ons gemeentelêde 'n sekere mate van afkerigheid van die sending onder die naturelle. Hierdie afkerigheid is egter nie in ooreenstemming met die standpunt van die kerk nie. Tot nog toe is geen sendingwerk gedoen omdat die nodige kragte om in eie behoefte te voorsien, nie beskikbaar was nie. Nou is dit egter anders en ons twyfel nie daar aan nie dat die kerk binnekort die groot saak sal aanpak. Ons kerk is egter nie van plan om hom te gaan toelê daarop om die naturelle met kerkgeleerdheid te gaan oorlaai nie. Die kerk wil alleen dat die Evangelie sal verkondig word, maar op so 'n manier dat die blanke beskawing daardeur nie in gevaar sal kom nie. Die kerk is hom terdeë bewus van die gevaar wat die verkeerde sendingmetodes van oorseese genootskappe, dikwels vir die blanke beskawing was. Maar die feit dat dit so is, maak dit juis so noodsaaklik om die saak aan te pak en die regte metodes volgens ons oortuiging, toe te pas.

Wat ons verhouding teenoor die probleme, waarvoor ons volk staan, betref, is dit seker nie waar dat ons kerk onverskillig daarteenoor staan nie. Maar die kerk is van mening dat die probleme meestal op die terrein van die staat lê en dat die kerk hom nie mag inmeng in sake wat buite sy eie terrein val. Niks goeds kan tot stand gebring word, deur die Staat te dwing of te beweeg om allerlei wette te maak nie. Deur sulke wette word nog die sedelikheid, nog die godsdien van die volk bevorder. Wetgewing kan hoogstens die openbare orde bevorder, maar sedelik of godsdienstig kan dit geen mens maak nie.

Daarom voel die kerk niks vir die agitatie van kerksweë vir afskaffing of vir plaaslike keuse, of vir die agitatie in verband met die gewetensklausule nie.

Die kerk besef dat al sou die Staat hom laat beweeg om Drankverbod toe te pas in Suid-Afrika, sou dit nog lang nie die volk godsdienstiger of sedeliker of selfs orde-liewender maak nie. Hiervan was Amerika 'n voorbeeld. Amerika met sy rampokkers was seker nie 'n toonbeeld van sedelikheid en godsvrug nie.

Of die gewetensklausule geskrap word of nie, dit sal maar baie min invloed na die een of ander kant uitoefen op die godsdienstige en sedelike lewe van die volk. Dit is die geval met enige wetgewing. Dit kan alleen die openbare orde affekteer en nooit die godsdienstige lewe nie.

Daarom wil ons kerk hom nie met al dergelike agitatie vir die een of ander wetgewing bemoei nie. Dit lê

buite sy terrein. Die kerk wil alleen sy roeping vervul. Hy wil die Woord van God verkondig, die Evangelie van Kristus aan die gemeente voorhou. Sy werk is om die lig van die Evangelie te laat skyn, want daarmee kan hy veel meer uitvoer as met al die inmenging in staatkundige aangeleenthede. Die kerk besef ook dat so 'n gedurige inmenging in die werk van die Staat die gevaar insluit, dat die kerk later sal wil heers en 'n politieke mag word. Die geskiedenis van die kristelike kerk wettig hierdie vrees.

Anders word die saak natuurlik wanneer die Staat die hulp van die kerk inroep soos nou gebeur het met die oplossing van die armblanke-vraagstuk. Daar voel die kerk dat hy sy hulp nie mag onthou nie. Waar die kerk die Staat kan help daar wil die kerk dit graag, netsoos die kerk reken op die hulp en tegemoetkoming van die Staat waar dit nodig mag blyk. Maar dit is iets anders as die sug om sig gedurig in staatkundige aangeleenthede te meng. Sulke inmenging kan alleen daartoe lei dat die kerk sy eie roeping verwaarloos en ontaard in 'n politieke organisasie.

Plasruimte ontbreek, anders sou ons graag wou aantoon dat ons kerk sy standpunt ten opsigte van die betreffende sake wat hier genoem is, baseer op die Woord van God. Ons moes dus volstaan met 'n beknopte en, ons vrees, 'n gebrekkige aanduiding van wat ons kerk voorstaan.

Ons hoop egter dat die lidmate van ons kerk, hierdie aanwysing behulpzaam sal vind waar hulle gedurig in aanraking kom met sektes en andere wat allerlei twisvrae in hul midde werp en gedurig probeer om hulle van die kerk afvallig te maak.

Mag ons volk bewaar bly vir onkerksheid en die gejaag na alles wat nuut is.

Die Ned. Herv. Kerk wil nie juis wonders verrig nie, maar wil graag dat van hom kan getuig word soos van Johannes die Doper. „Wat hy van Jesus gesê het was waar.”

Heidelberg, Tvl.

C. W. OOSTHUIZEN.

DIE BYBEL IN AFRIKAANS.

Die 27e Augustus 1933 sal nie maklik en gou deur die Afrikaners vergeet word nie omdat op hierdie dag die Afrikaanse vertaling van die Bybel met feesvreugde en feesgejuig deur ons volk oor die lengte en breedte van die land ontvang is. Opregte dankbaarheid het daar in duisende harte ontvlam, omdat hulle die Bybel, Gods Woord, voortaan sal kan lees in die taal wat hulle die eerste van hulle moeder gehoor het.

Geweldig groot is die rol wat die Bybel gespeel het in die geskiedenis en lotgevalle van persone en volke. Byna altyd was die Bybel die dryfveer agter alle bewegings van ingrypende belang. Dink hier slegs aan die kruistogte en aan die Kerkhervorming. Sonder die Bybel sou dergelike gebeurtenisse onmoontlik gewees het. Byna al die groot manne van betekenis is op die een of ander wyse deur die Bybel beïnvloed, bewus of onbewus.

Deur al die eeue heen het die Bybel sy geweldige invloed laat geld. Nooit was die duisternis van die sonde instaat om die lig van Gods Woord uit te doof nie. Eeu na eeu het die Bybel sy lig versprei om gaandeweg die duisternis te verdring, selfs in die donkerste hoeke van die mees barbaarse Heidendom. En nog gedurig vind Gods Woord toegang tot duisende huise en miljoene harte. Van al die boeke wat daar in die wêreld gedruk word, word die Bybel nog altyd in die grootste aantalle versprei. Alleen in die jaar wat geëindig het in Maart 1932 is daar meer as een-miljoen volledige Bybels verkoop, 900,000 Nuwe Testamente, agt-miljoen afsonderlike boeke, meestal Psalms en Evangelies, 'n totaal van meer as tien-miljoen in een jaar. Hierdie syfers lewer 'n ondubbelsinnige bewys dat die Bybel nog altyd een van die grootste skatte is wat die mens besit, omdat dit die Woord van God is, deur middel waarvan Hy spreek tot die mens.

Nog altyd oefen die Bybel sy weldadige invloed uit. En die geheim van hierdie invloed is dat die Bybel spreek tot die hart van die mens, in 'n taal so goed verstaanbaar vir elke mense-hart. Onder invloed van Gods Woord word nog elke dag groot getalle daartoe gebring om die deur van hulle hart te open vir die inwoning van Gods Gees. Elke dag nog vind die Bybel toegang tot groot getalle heidene wat onder die bekoring van Gods Woord Christus aanneem as hulle Heiland en Saligmaker.

En omdat die invloed van die Bybel so groot is, omdat deurmiddel van Gods Woord miljoene gebring word op die weg van behoud in Christus Jesus, daarom is dit seker die mees dringende noodsaaklikheid om hierdie Boeke wat alle ander boeke oneindig ver oortref in alle moontlike

tale, te vertaal teneinde dit in die bereik te bring van elke persoon, elke stam en alle volke. Die bevel van Christus om die Evangelie te verkondig aan alle kreature, moet gehoorsaam word en een van die beste maniere is seker om deurmiddel van vertalings dit vir elkeen moontlik te maak om die Blye Boodschap te lees in sy moedertaal.

Daarom moet die Bybel in Afrikaans deur ons van harte verwelkom word omdat ook ons nou instaat gestel word om die Bybel te lees in die taal wat ons die beste ken en die beste verstaan. Veral die kinders, die opkomende geslag sal die volle voordeel trek uit die Afrikaanse Bybel. Jammer genoeg is Nederlands uit onse skole verban met die gevolg dat die opgroeiende geslag nie meer instaat is om die Statebybel na wens te verstaan nie. Die gevaar het al begin groot word dat die Bybel vir ons jongmense sal vreemd word. Gelukkig het die Afrikaanse vertaling hierdie gevaar uit die weg geruim omdat die Bybel rou weer in die bereik gebring is van elke in Afrikaans opgevoede kind. Nou sal ons nie langer in die Sondag-skool en katkesasie die klag verneem dat die Bybel weens die Hooghollands nie kan verstaan word nie.

En dat die Afrikaanse vertaling van die Bybel in 'n groot en dringende behoefte voorsien word bewys deur die feit dat dit onmoontlik is vir die Britse en Buitelandse Bybel-genootskap om aan al die aansoeke te voldoen. Geduig is daar 'n groot tekort. Maar die Bybel in Afrikaans is ook op baie plekke duideliker, waar hy voorheen byna onbegryplik was. Lees maar die boek Job in Afrikaans en u sal moet erken dat u daar nou veel meer van begryp. Ongetwyfeld sal die Bybel in Afrikaans 'n herlewering bring op geestelike gebied. Persone wat in die verloop van tyd losgeraak het van Gods Woord, sal dit nou weer opneem, omdat die Bybel nou in sulke welbekende klanke tot hom spreek. Die belangstelling en liefde vir die Bybel sal weer herleef en opvlam. Menigeen sal weer kom onder die weldadige invloed en bekoring van Gods Woord met die gevolg dat menige kranke siel weer genesing sal vind deur aanraking met die groot medisynmeester, Jesus Christus.

Maar aan die anderkant is dit ook waar dat daar 'n groot getal van die ouere mense is wat nie kans sien om die ou Statebybel te verruil vir die Afrikaanse vertaling nie. Hulle het met die Nederlandse Bybel opgegroeï en saamgegroeï. Bande van onverbreekbare liefde bind hulle aan hulle Statebybel, en om al hierdie bande te verbreek gaan nie so gemaklik nie.

Uit die Statebybel het hulle troos geput in die dae van rou en smart. In soveel huisgesinne neem die Hollandse Bybel die ereplek in; aan sy welbekende en wel-

luidende klanke het die hele familie so gewoon aan geraak as vader of moeder elke aand daaruit voorlees.

Vanaf die kansels in die kerke is van die vroegste tye af alleen Nederlands gehoor. Soveel teksverse, jaselfs hoofstukke ken die ousense uit hulle hoof en nou sien hulle tog nie kans om dit alles weer in Afrikaans te gaan leer nie. Byna elke bladsy en teksvers het vir hulle die een of ander heilige herinnering, en daarom sien hulle tog nie kans om af te sien van hulle geliefde Statebybel, wat in dae van rou en smart, maar ook in dae van blydschap en vreugde die boek was waarin hulle die stem van hulle God verneem het wat deurgedring het tot die diepste roersele van hulle hart.

Dink slegs 'n oomblik na welke geweldige groot rol die Statevertaling van die Bybel in die geskiedenis van ons volk gespeel het. Wat sou daar van ons volk geword het sonder die Nederlandse Bybel as die anker om hulle aan vas te klem, as die sekere gids op hulle dikwels donkere lewensweg? Is dit dan 'n wonder, met die oog op dit alles, dat daar 'n groot getal van ons ouer mense is wat nie kans sien om afstand te doen van hulle Nederlandse Bybel nie?

'n Ander rede waarom sommige hulle vasklem aan die Statevertaling is omdat hulle oor nie aan Afrikaans gewoon is nie, die Bybel in Afrikaans vir hulle plat klink in vergelyking met die plegtig-statige tone van die Nederlands. Die gebruik van „jy” en „jou” i.p.v. „u” wat tog net sulke goeie Afrikaans is, b.v. stuit menigene teen die bors.

Maar al is dit waar dat die Afrikaanse vertaling van die Bybel nie oral strook met onse gevoelens en opvatting nie, tog denk ek, kan ons die vertaling gerus 'n meesterstuk noem. Die vertalers verdien ons opregte dankbaarheid en erkentlikheid.

Ons bedede is dat God die Bybel in Afrikaans mag gebruik om ons volk meer 'n Bybelvolk te maak. Mag die Bybel maar weer spreek tot die hart van ons volk; mag die vele huisaltare wat afgebreek is, weer opgebou word, as gevolg van die verskyning van die Bybel in ons eie taal.

Johannesburg, 5.11.'33.

J. J. PRINSLOO.

ORRELS

vir KERK of SAAL.

Meer as 130 pyporrels gelewer en opgerig dwarsdeur die Unie.

Stem en herstelwerk deur gekwalifiseerde personeel. Spesifikasies en prysopgaaf gratis.

KERK - ACOUSTICON

vir Dowes

(Enigste Agente in S.A.)

Die Acousticon maak dat dowe lidmate die preek goed kan hoor.

Skryf om besonderhede.

COOPER, GILL & TOMKINS (Edm.) BPK.,

Kaapstad: 42 Loopstraat. Johannesburg: 68 Kleinstraat,

Hospitaal-Heuwel.

CORIO SAW & PLANING MILLS, LIMITED.

Saagmeule en Skrynwerkfabrieke.

Spesialiseer in

KERKMEUBELS

van enige aard

Prysopgaaf vir

Kerkbanke en Sitplekke in alle soorte hout.

Inligtings graag verstrekk.

h/v Durban- en Pollystraat, City and Suburban,
JOHANNESBURG.

FOON 1151 Sentraal.

POSBUS 3934.

GREYLING EN ZAGT SE SKOFFELPLOEG

Baie getuigskrifte is ontvang van mense wat die skoffelploeg reeds aangekoop het. Bevrediging is ver-seker omdat kweekgras daarmee uitgeroei kan word al is die grond ook droog.

Die ploeg word op Vereeniging gemaak en parte daarvan kan altyd by die fabriek gekry word. Dit is 'n eie Afrikaanse nywerheid.

Die prys is so laag moontlik gestel. Dit kos £3-18-0 v.o.s. Vereeniging, kontant by bestelling of soos vooraf gereël word.

GREYLING EN ZAGT,
Mainstraat, 24B, VEREENIGING.

EEN ding is seker
En dit is die Dood!
So stel nie uit tot môre
toe nie maar gaan direk
na die

**Onderlinge Begrafnis Genootskap,
6, 8st STRAAT, VREDEDORP,**

Wat sorg sal dra om u die Beste Begrafnis
te gee vir 2/- per maand.

Hulle is bekend vir die Beste Lykbesorgers.

BARCLAYS BANK

(DOMINION, COLONIAL AND OVERSEAS.)

waarby ingelyf is

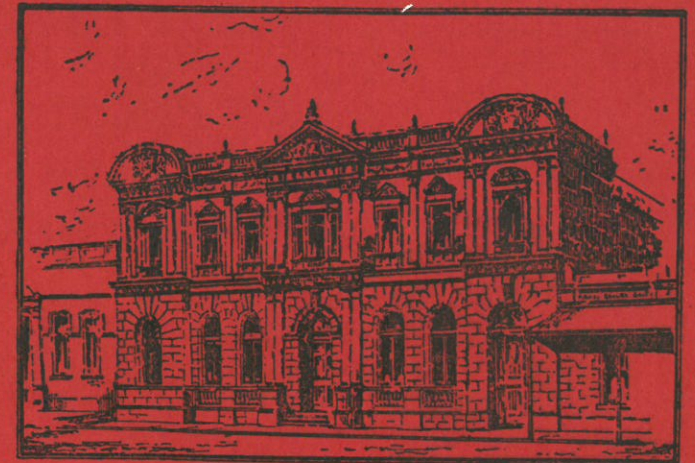
Die Nasionale Bank van Suid-Afrika, Beperk.

Hoofkantoor: 54 LOMBARDSTRAAT, LONDEN, O.S. 3.

Plaaslike Hoofkantoor in Suid-Afrika:

PRETORIA EN KAAPSTAD.

Plaaslike Komitee vir Rhodesië: Bulawayo.

Die Hoofkantoor in 1891 van
De Nationale Bank der Zuid Afrikaansche Republiek Beperkt.

RENTE WORD BETAAL OP GELD GEDIPONEER
VIR VASTE TYDPERKE EN OP
SPAARBANK REKENINGE.

Eksekuteurs en Trustee Besigheid word onderneem.